

Ing. Igor Kmet' – ekomap, ik.ekomap@gmail.com

SPRÁVA O HODNOTENÍ ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE

(vypracovaná podľa prílohy č. 5
k zákonu č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie)

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE KOŠŤANY NAD TURCOM (Návrh)

November 2020

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE	4
I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBSTARÁVATEĽOVI	4
1. Označenie	4
2. Sídlo	4
3. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa, osoby s odbornou spôsobilosťou na obstarávanie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie obcami a samosprávnymi krajmi (§ 2a stavebného zákona), od ktorej možno dostať relevantné informácie o územnoplánovacej dokumentácii, a miesto na konzultácie	4
II. Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii	4
1. Názov	4
2. Územie (kraj, okres, obec, katastrálne územie, parcelné číslo)	4
3. Dotknuté obce	4
4. Dotknuté orgány	4
5. Schvaľujúci orgán	5
6. Vyjadrenie o vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie presahujúcich štátne hranice	5
B. ÚDAJE O PRIAMÝCH VPLYVOCH ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA	5
I. ÚDAJE O VSTUPOCH	5
1. Pôda záber pôdy celkom, z toho zastavané územie (ha, poľnohospodárska pôda, lesné pozemky, bonita), z toho dočasný a trvalý záber	5
2. Voda, z toho voda pitná, úžitková, zdroj vody (verejný vodovod, povrchový zdroj, iný), odkanalizovanie	13
Ročné množstvo splaškových vôd:	16
3. Suroviny druh, spôsob získavania	17
4. Energetické zdroje druh, spotreba	17
5. Nároky na dopravu a inú infraštruktúru	21
II. ÚDAJE O VÝSTUPOCH	23
1. Ovzdušie hlavné zdroje znečistenia ovzdušia (stacionárne, mobilné), kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika emisií, spôsob zachytávania emisií, spôsob merania emisií	23
2. Voda - celkové množstvo, druh a kvalitatívne ukazovatele vypúšťaných odpadových vôd, miestovypúšťania (recipient, verejná kanalizácia, čistiareň odpadových vôd), zdroj vzniku odpadových vôd, spôsob nakladania	24
3. Odpady – celkové množstvo (t/rok), spôsob nakladania s odpadmi	25
4. Hluk a vibrácie (zdroje, intenzita)	26
5. Žiarenie a iné fyzikálne polia (tepelné, magnetické a iné)	27
6. Doplňujúce údaje (napr. významné terénne úpravy a zásahy do krajiny)	28
C. KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA	28
I. Vymedzenie hraníc dotknutého územia	28
II. Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie	28
1. Horninové prostredie inžiniersko-geologické vlastnosti, geodynamické javy (napr. zosuvy, seizmicita, erózia a iné), ložiská nerastných surovín, geomorfologické pomery (napr. sklon, členitosť), stav znečistenia horninového prostredia	28
2. Klimatické pomery zrážky (napr. priemerný ročný úhrn a časový priebeh), teplota (napr. priemerná ročná a časový priebeh), veternosť (napr. smer a sila prevládajúcich vetrov)	31
3. Ovzdušie stav znečistenia ovzdušia	32
4. Vodné pomery povrchové vody (napr. vodné toky, vodné plochy), podzemné vody vrátane geotermálnych, minerálnych, pramene a pramenné oblasti vrátane termálnych a minerálnych prameňov (výdatnosť, kvalita, chemické zloženie), vodohospodársky chránené územia, stupeň znečistenia podzemných a povrchových vôd	32
5. Pôdne pomery kultúra, pôdny typ, pôdny druh a bonita, stupeň náchylnosti na mechanickú a chemickú degradáciu, kvalita a stupeň znečistenia pôd	33
6. Fauna, flóra kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika, chránené vzácne a ohrozené druhy a biotopy, významné migračné koridory živočíchov	36
7. Krajina štruktúra, typ, scenéria, stabilita, ochrana	41
8. Chránené územia, chránené stromy a ochranné pásma podľa osobitných predpisov [napr. národné parky, chránené krajinné oblasti, navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu,	

súvislá európska sústava chránených území (NATURA 2000), chránené vodohospodárske oblasti], územný systém ekologickej stability (miestny, regionálny, nadregionálny).	43
9. Obyvateľstvo demografické údaje (napr. počet dotknutých obyvateľov, veková štruktúra, zdravotný stav, zamestnanosť, vzdelanie), sídla, aktivity (poľnohospodárstvo, priemysel, lesné hospodárstvo, služby, rekreácia a cestovný ruch), infraštruktúra (doprava, produktovody, telekomunikácie, odpady a nakladanie s odpadmi).	52
10. Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti, archeologické náleziská.	62
11. Paleontologické náleziská a významné geologické lokality (napr. skalné výtvory, krasové územia a ďalšie).	67
12. Iné zdroje znečistenia (hlukové pomery, vibrácie, žiarenie).	67
13. Zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov.	68
III. Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti (predpokladané vplyvy priame, nepriame, sekundárne, kumulatívne, synergické, krátkodobé, dočasné, dlhodobé a trvalé) podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie	68
1. Vplyvy na obyvateľstvo, počet obyvateľov dotknutých vplyvmi navrhovanej činnosti v dotknutých obciach, zdravotné riziká, sociálne a ekonomické dôsledky a súvislosti, narušenie pohody a kvality života, prijateľnosť činnosti pre dotknuté obce (napr. podľa názorových stanovísk a pripomienok dotknutých obcí, sociologického prieskumu medzi obyvateľmi dotknutých obcí), iné vplyvy.	68
2. Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery.	69
3. Vplyvy na klimatické pomery.	69
4. Vplyvy na ovzdušie (napr. množstvo a koncentrácia emisií a imisií).	69
5. Vplyvy na vodné pomery (napr. kvalitu, režimy, odtokové pomery, zásoby).	70
6. Vplyvy na pôdu (napr. spôsob využívania, kontaminácia, pôdna erózia).	70
7. Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy (napr. chránené, vzácne, ohrozené druhy a ich biotopy, migračné koridory živočíchov, zdravotný stav vegetácie a živočíšstva atď.).	71
8. Vplyvy na krajinu štruktúru a využívanie krajiny, scenériu krajiny.	71
9. Vplyvy na chránené územia a ochranné pásma [napr. navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, súvislá európska sústava chránených území (NATURA 2000), národné parky, chránené krajinné oblasti, chránené vodohospodárske oblasti], na územný systém ekologickej stability.	72
10. Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, vplyvy na archeologické náleziská.	73
11. Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality.	73
12. Iné vplyvy.	73
13. Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a ich porovnanie s platnými právnymi predpismi.	73
IV. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie	75
V. Porovnanie variantov (vrátane porovnania s nulovým variantom).	94
1. Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu.	94
2. Porovnanie variantov.	95
VI. Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie a zdravie a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave životného prostredia a zdravia	95
VII. Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracúvaní správy o hodnotení 96	96
VIII. Všeobecne záverečné zhrnutie.	96
IX. Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali, ich podpis (pečiatka).	96
X. Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom na vypracovanie správy o hodnotení.	97
XI. Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov podpisom (pečiatkou) oprávneného zástupcu navrhovateľa.	97

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

I. Základné údaje o obstarávateľovi

1. Označenie.

Obec Košťany nad Turcom, Identifikačné číslo: 00316741

2. Sídlo.

Obec Košťany nad Turcom, Obecný úrad Košťany nad Turcom 64, 038 41 Košťany nad Turcom

3. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa, osoby s odbornou spôsobilosťou na obstarávanie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie obcami a samosprávnymi krajmi (§ 2a stavebného zákona), od ktorej možno dostať relevantné informácie o územnoplánovacej dokumentácii, a miesto na konzultácie.

Ing. Marián Bunganič, starosta obce, Obecný úrad Košťany nad Turcom 64, 038 41 Košťany nad Turcom, tel. : 043 / 413 62 43, e-mail: starosta@kostanynadturcom.sk

Ing. arch. Eva Zaťková, Oravská Poruba 191, 027 54 Veličná, telef. 0911 932 572, e-mail: evazatkovaz@gmail.com, miesto na konzultácie – podľa telefonической dohody.

Miesto na konzultácie: Obecný úrad, Obecný úrad Košťany nad Turcom 64 v úradných hodinách.
Ing. arch. Eva Zaťková, OSO pre obstarávanie ÚPP a ÚPD pod dohode.

II. Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii

1. Názov :

Územný plán obce Košťany nad Turcom (návrh)

2. Územie (kraj, okres, obec, katastrálne územie, parcelné číslo).

Kraj: Žilinský
Okres : Martin
Obec: Košťany nad Turcom
Katastrálne územie: Košťany nad Turcom

3. Dotknuté obce.

- 1.Mesto Martin, Mestský úrad, Vajanského nám.1, 036 01 Martin
- 2.Obec Žabokreky, Obecný úrad Žabokreky č.145, 038 40
- 3.Obec Necpaly, Obecný úrad, Necpaly č.168, 038 12 Necpaly
- 4.Obec Pribovce, Obecný úrad, 038 42 Pribovce č.184
- 5.Obec Trebostovo, Obecný úrad, Hlavná 113/2, Trebostovo, 038 41 Košťany nad Turcom
- 6.Obec Turčiansky Peter, Obecný úrad, Turčiansky Peter č.2, 038 41 Košťany nad Turcom
- 7.Obec Bystríčka, Obecný úrad, Bystríčka 260, 038 04 Bystríčka

4. Dotknuté orgány.

1. Ministerstvo dopravy a výstavby, Nám. slobody 6, 810 05 Bratislava 15, P.O.BOX 100,
2. Ministerstvo životného prostredia SR, Odbor štátnej geologickej správy, Nám. Ľ.Štúra 1, 812 35 Bratislava,
3. Ministerstvo životného prostredia SR, sekcia ochrany prírody a krajiny, Bratislava, Nám. Ľ.Štúra 1, 812 35 Bratislava,
4. Žilinský samosprávny kraj, Odbor dopravy a územného plánovania, ul. Komenského 48, 011 09 Žilina,
5. Krajský pamiatkový úrad Žilina, Mariánske nám.19, 010 01 Žilina,
6. Okresný úrad Žilina, Odbor výstavby a bytovej politiky, Odd. územného plánovania, Vysokoškolákov 8556/33B, 010 08 Žilina,
7. Okresný úrad Žilina, Odbor opravných prostriedkov, Referát pôdohospodárstva, Vysokoškolákov 8556/33B, 010 08 Žilina
8. Okresný úrad Žilina, odbor starostlivosti o životné prostredie, oddelenie ochrany prírody, vybraných zložiek životného prostredia kraja, Vysokoškolákov 8556/33B, 010 08 Žilina

9. Okresný úrad Žilina, odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Vysokoškolákov 8556/33B, 010 08 Žilina
10. Okresný úrad Martin, Odbor starostlivosti o životné prostredie, Nám. S. H. Vajanského 1, 036 58 Martin
 - úsek ochrany ovzdušia, klímy a ozónovej vrstvy Zeme,
 - úsek odpadov, obalov a odpadového hospodárstva,
 - úsek ochrany vôd a ich racionálneho využívania
11. Okresný úrad Martin, Odbor cestnej dopravy a pozem. komunikácií, Nám. S.H.Vajanského 1, 036 58 Martin
12. Okresný úrad Martin, Odbor krízového riadenia, Nám. S. H. Vajanského 1, 036 58 Martin
13. Okresný úrad Martin, Pozemkový a lesný odbor - úsek lesný, P. Mudroňa 45, 036 01 Martin
14. Obvodný banský úrad, ul. 9. mája 2, 975 90 Banská Bystrica
15. Dopravný úrad, Letisko M. R. Štefánika, 823 05 Bratislava
16. Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Kuzmányho 27, 036 80 Martin
17. Regionálna veterinárna a potravinová správa, Záturčianska 1, 036 80 Martin
18. Obec Košťany nad Turcom, Obecný úrad Košťany nad Turcom 64, 038 41 Košťany nad Turcom

5. Schvaľujúci orgán.

Územný plán obce schvaľuje Obecné zastupiteľstvo obce Košťany nad Turcom.

6. Vyjadrenie o vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie presahujúcich štátne hranice.

K vplyvom na životné prostredie presahujúce štátne hranice nedôjde.

B. ÚDAJE O PRIAMÝCH VPLYVOCH ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. Údaje o vstupoch

1. Pôda záber pôdy celkom, z toho zastavané územie (ha, poľnohospodárska pôda, lesné pozemky, bonita), z toho dočasný a trvalý záber.

Predmetom riešenia podľa platnej legislatívy a metodického usmernenia je udelenie súhlasu s perspektívnym použitím poľnohospodárskej pôdy na iné ako poľnohospodárske účely.

Záber poľnohospodárskej pôdy je vypracovaný v zmysle požiadaviek dotýkajúcich sa ochrany PP ustanovených v platnom zákone o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy (v súčasnosti zákon č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy v znení neskorších predpisov).

V súlade s celkovou koncepciou rozvoja obce, boli rozvojové plochy situované v rámci zastavaného územia obce využitím voľných, nezastavaných prieluk a v priamej nadväznosti na zastavané územie. Obec nemá iné možnosti rozvoja, hlavne z dôvodu technických limitov (železnica, vedenie VVN, vedenie VTL, ap). Poľnohospodárska pôda v zastavanom území ako aj v priamom dotyku so z. ú. je zaradená medzi chránenú najkvalitnejšiu poľnohospodársku pôdu. Návrh rozvoja obce na chránenej poľnohospodárskej pôde vyplýva zo skutočnosti obmedzených rozvojových možností, resp. že nechránená pôda sa nachádza v polohách, bez možnosti napojenia na súčasné zastavané územie, bez možnosti vybudovania dopravného napojenia a technickej infraštruktúry. V obci je záujem o výstavbu rodinných domov a objektov vybavenosti, služieb a výroby, ale stavebné pozemky sú k dispozícii v obmedzenom množstve.

Predmetom vyhodnotenia záberov poľnohospodárskej pôdy sú lokality vyplývajúce z urbanistického návrhu, ktoré sú v grafickej časti strategického dokumentu vyznačené vo výkrese č. 6 - Vyhodnotenie dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej pôde a lesných pozemkoch je znázornené graficky v strategickom dokumente Návrhu ÚPN O vo výkrese č. 6, ktorý je v mierke 1: 5 000. Plochy sú označené poradovými číslami záberov č.1 –21, s vyznačením druhu pozemku a skupiny kvality poľnohospodárskej pôdy, aktuálneho 7 miestneho kódu BPEJ.

Vyhodnotenie lokalít je v tabuľke č.1 a 2 – *Prehľad stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej pôde*, ktoré si vyžadujú záber poľnohospodárskej pôdy podľa návrhu ÚPN O Košťany nad Turcom.

Pri výpočte záberov v lokalitách určených pre výstavbu, sa výmera záberov znižuje v zmysle regulatívov záväznej časti na jednotlivé funkčné plochy.

Celkový predpokladaný záber poľnohospodárskej pôdy je v k. ú. Košťany nad Turcom 11,872 ha

Vysvetlivky:

V stĺpci "kód / BPEJ" **sú hrubo** vyznačené BPEJ, zaradené medzi najkvalitnejšie v kat. území
(Nariadenie vlády SR č.58/2013 Z.z.)

Funkčné využitie : BI - obytné územie (rodinné domy + prístupové komunikácie), DP - dopravné plochy, ZC - plocha zelene cintorína, ZU - zmiešané územie, ZV - plochy verejnej zelene

Číslo lokality	Index špecifikácie	Funkčné využitie	Výmera lokality spolu v ha	Predpokladaná výmera poľnohospodárskej pôdy			Užívateľ poľnohospodárskej pôdy	Vybudované hydromelioračné zariadenia (závlaha, odvodnenie)	Časová etapa realizácie	Iná informácia - v zast. území k 1.1. 1990	Iná informácia:
				Spolu v ha	Z toho						
					Kód skupina BPEJ	Výmera v ha					
1	ZU 01	Výroba s občianskou vybavenosťou	1,586	1,586	07330627	1,586	Fyzické osoby	nie	I.	nie	Nový záber
2	BI 01 ZI 01	IBV s izolačnou zeleňou	2,074	1,037	07330627 07200435	0,667 0,370	Fyzické osoby	nie	I.	nie	Nový záber
3	BI 02	IBV	0,624	0,312	07200435	0,312	Fyzické osoby	nie	I.	nie	Nový záber
4	ZV 01	Verejná zeleň	0,731	0,147	07200435	0,147	Fyzické osoby	nie	I.	nie	Odsúhlasený záber č.20, 0,584 ha *1) + nový záber
5	ZV 01	Verejná zeleň	0,089	0,089	07200435 07330627	0,063 0,026	Fyzické osoby	nie	I.	nie	Nový záber
6	BI 03 ZI 01	IBV s izolačnou zeleňou	1,685	0,000	07330627 07200435	0,000	Fyzické osoby	nie	I.	nie	Odsúhlasený záber č.4, 2,371ha *1) 0,686ha, už zastavané územie
7	SP 01	šport	0,719	0,000	07330627	0,000	Fyzické osoby	nie	I.	nie	Odsúhlasený záber č.5, *1)
8	BI 05	IBV	0,436	0,000	07200435	0,000	Fyzické osoby	nie	I.	nie	Odsúhlasený záber č.26, 1,214ha *2) 0,778ha, už zastavané územie
9	BI 06	IBV	0,605	0,000	07200435	0,000	Fyzické osoby	nie	I.	nie	Odsúhlasený záber č.28, *2)
10	BI 06	IBV	0,479	0,000	07200435	0,000	Fyzické osoby	nie	I.	nie	Odsúhlasený záber č.11, *1)
11	BI 07	IBV	1,088	0,000	07200435	0,000	Fyzické osoby	nie	I.	áno	Odsúhlasený záber č.10, *1)

**SPRÁVA O HODNOTENÍ ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE
ÚZEMNÝ PLÁN OBCE KOŠTANY NAD TURCOM**

11.2020

12	OV 02	Občianska vybavenosť	0,125	0,125	0720043 5	0,125	Fyzické osoby	nie	I.	áno	Nový záber
13	BI 14	IBV	0,495	0,000	0720043 5	0,000	Fyzické osoby	nie	I.	áno	Odsúhlasený záber č.14, *1)
14	BI 14	IBV	0,220	0,000	0720043 5	0,000	Fyzické osoby			áno	Odsúhlasený záber č.13, *1)
15	SP 02	šport	0,577	0,577	0720043 5	0,577	Fyzické osoby	nie	I.	nie	Odsúhlasený záber č.12, pôvodne odsúhlasený na verejnú zeleň , výmera 0,577 ha *1) zmena funkcie na šport
16	OV 08	Občianska vybavenosť	0,140	0,140	0720043 5	0,140	Fyzické osoby	nie	I.	nie	Odsúhlasený záber č.18, *1) pôvodne odsúhlasený pre komunikáciu, zmena funkcie na vybavenosť
17	ZV 06	Verejná zeleň	0,144	0,144	0720043 5	0,144	Fyzické osoby	nie	I.	nie	Odsúhlasený záber č.18, *1) pôvodne odsúhlasený pre komunikáciu, zmena funkcie na verejnú zeleň
18	-	komunikácia	0,938	0,000	0720043 5	0,000	Fyzické osoby	nie	I.	nie	Odsúhlasený záber č.18, *1) lokality č.16, 17, 18 zodpovedajú výmere záberu č.18, 1,222 ha*1)
18a	-	komunikácia	1,054	0,000	0790462 8 0763212 5	0,000 0,000	Fyzické osoby	-	-	-	Odsúhlasený záber č.19, *1)
19	BI 15	IBV	0,164	0,082	0720043 5	0,082	Fyzické osoby	nie	I.	nie	Odsúhlasené zábery č.40, *3) pôvodne odsúhlasené na občiansku vybavenosť, Zmena funkcie na IBV
19a	BI 15	IBV	0,140	0,070	0720043 5	0,070	Fyzické osoby	nie	-	nie	lokality č.19, 20, 21 zodpovedajú výmere lokality č.40, o výmere 0,662ha*3)
19b	BI 15	IBV	0,100	0,050	0720043 5	0,050	Fyzické osoby	nie	-	nie	z toho 0,258 je už zastavané (ostatné) územie
19c	BI 15	IBV	3,064	0,000	0720043 5	0,000	Fyzické osoby	nie	I.	nie	Odsúhlasený záber č.34, *3)
19d	BI 15	IBV	3,600	0,000	0720043 5 0727003 6	0,000	Fyzické osoby	nie	-	nie	Odsúhlasený záber č.42,o výmere zaberanej plochy 3,748 *3) z toho 0,148ha, je už zastavané (ostatné) územie

19e	BI 15	IBV	0,125	0,062 5	0720043 5	0,0625	Fyzické osoby	nie	-	nie	Odsúhlasené zábery č.41, *3) pôvodne odsúhlasené na občiansku vybavenosť, Zmena funkcie na IBV lokality č.30, 31, 32, 33 zodpovedajú výmere lokality č.41, 0,753ha*3) z toho 0,175ha je už zastavané (ostatné) územie
19f	BI 15	IBV	0,146	0,073	0720043 5 0727003 6	0,073	Fyzické osoby	nie	-	nie	
19g	BI 15	IBV	0,130	0,065	0727003 6	0,065	Fyzické osoby	nie	-	nie	
19h	BI 15	IBV	0,177	0,088 5	0727003 6	0,0885	Fyzické osoby	nie	-	nie	
20	BH 03	HBV	0,529	0,000	0720043 5	0,000	Fyzické osoby	nie	-	nie	Odsúhlasený záber č.35, *3)
21	ZV 07	Verejná zeleň	0,742	0,000	0720043 5	0,000	Fyzické osoby	nie	-	nie	Odsúhlasený záber č.36, *3)
22	OV 09	vybavenosť	0,123	0,000	0720043 5	0,000	Fyzické osoby	nie	-	nie	Odsúhlasený záber č.39, *3)
23	SP 03	šport	1,013	0,000	0720043 5	0,000	Fyzické osoby	nie	-	nie	Odsúhlasený záber č.37, *3)
24	ZV 08	Verejná zeleň	0,124	0,000	0720043 5	0,000	Fyzické osoby	nie	-	nie	Odsúhlasený záber č.38, *3)
25	LE 01	letisko	1,020	0,000	0720043 5	0,000	Fyzické osoby	nie	-	nie	Odsúhlasený záber č.43, o výmere zaberanej plochy 7,785 *3) z toho 6,664ha, je podľa ÚPN O zastavaná (ostatná) plocha prislúchajúca k letisku
25a	LE 01	letisko	0,101	0,000	0727003 6	0,000	Fyzické osoby	nie	-	nie	
26	LE 02	letisko	3,854	0,000	0720043 5 0727003 6	0,000	Fyzické osoby	nie	I.	nie	Odsúhlasený záber č.44, *3)
27	-	Komunikácia a cyklotrasa	1,302	1,302	0720043 5 0727003 6	0,040 1,262	Fyzické osoby	nie	-	nie	Odsúhlasený záber č.50 a 51, pôvodne odsúhlasený na izolačnú zeleň a techn. infraštruktúru, výmera spolu 1,953 ha *3) z toho 0,651ha je už zastavané (ostatné) územie zmena funkcie na komunikáciu a cyklotrasu
27a	-	komunikácia	0,116	0,000		0,000	Fyzické osoby	nie	-	nie	Odsúhlasený záber č.30, *3)

**SPRÁVA O HODNOTENÍ ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE
ÚZEMNÝ PLÁN OBCE KOŠTANY NAD TURCOM**

11.2020

28	ZU 05	Zmiešané územie výroba s vybavenosťou	4,841	4,841	0727003 6	4,841	Fyzické osoby	nie	-	nie	Odsúhlasený záber č.47, pôvodne odsúhlasený na občiansku vybavenosť o výmere 3,401ha, *3) a odsúhlasený záber č. 49 pôvodne odsúhlasený na izolačnú zeleň o výmere 1,440ha, *3), spolu 4,841ha -zmena funkcie na výrobu s vybavenosťou
29	BI 16	IBV	7,355	3,677	0733062 7	3,677	Fyzické osoby	nie	-	nie	Odsúhlasený záber č.17, pôvodne odsúhlasený na športovú vybavenosť, *1) -zmena funkcie na IBV Časť odsúď. záberu o výmere 3,071ha sa vracia do PÁP- označ.37a - tab. B
30	SP 04	šport	1,870	0,000	0790462 8 0733062 7	0,000	Fyzické osoby	nie	-	nie	Odsúhlasený záber č.17, *1) Lokality č.37,38 a 37a, vrátený do PP,3,071ha, zodpovedajú výmere lokalit č.17, *1) 12,296ha
31	SP 05	šport	0,169	0,169	0733062 7	0,169	Fyzické osoby	nie	-	áno	Nový záber
32	BI 18	IBV	2,683	1,341	0733062 7	1,341	Fyzické osoby	nie	-	nie	Nový záber
33	BI 17	IBV	0,126	0,000	0733062 7	0,000	Fyzické osoby	nie	-	nie	Odsúhlasený záber č.2, *1)
34	BI 17	IBV	0,061	0,000	0733062 7	0,000	Fyzické osoby	nie	-	nie	Odsúhlasený záber č.2, *1)
35	BI 17	IBV	0,215	0,000	0733062 7	0,000	Fyzické osoby	nie	-	nie	Odsúhlasený záber č.2, *1)
36	BI 17	IBV	0,087	0,000	0733062 7	0,000	Fyzické osoby	nie	l.	nie	Odsúhlasený záber č.2, *1)
37	BI 19	IBV	0,175	0,000	0733062 7	0,000	Fyzické osoby	nie	-	nie	Odsúhlasený záber č.2, *1)
38	BI 19	IBV	0,377	0,000	0733062 7	0,000	Fyzické osoby	nie	-	nie	Odsúhlasený záber č.2, *1)
39	BI 19	IBV	0,417	0,000	0733062 7	0,000	Fyzické osoby	nie	-	nie	Odsúhlasený záber č.2, *1)
40	BI 19	IBV	0,507	0,000	0733062 7	0,000	Fyzické osoby	nie	-	nie	Odsúhlasený záber č.2, *1) lokalit č.41 - 49, a 48a, vrátený do PÁP 0,507ha zodpovedajú výmere
41	BI 19	IBV	0,286	0,000	0733062 7	0,000	Fyzické osoby	nie	-	nie	lokalit č.2, *1) o výmere celkovej plochy 7,427ha z toho 4,669ha je už zastavané (ostatné) územie

41a	BI 19	IBV	0,260	0,130	0733062 7	0,130	Fyzické osoby	nie	-	nie	Odsúhlasený záber č.3, *1) pôvodne odsúhlasený na výrobne a skladové plochy – zmena funkcie na IBV
42	OV 12	vybavenosť	0,318	0,318	0733062 7	0,318	Fyzické osoby	nie	-	nie	Odsúhlasený záber č.3, *1) pôvodne odsúhlasený na výrobne a skladové plochy – zmena funkcie na IBV
43	Z 02	Zmiešané územie výroba s vybavenosťou	1,396	1,396	0733062 7	1,396	Fyzické osoby	nie	-	nie	Odsúhlasený záber č.3, *1) pôvodne odsúhlasené na výrobne a skladové plochy – zmena funkcie na výrobu s vybavenosťou
44	V 04	výroba	0,294	0,000	0733062 7	0,000	Fyzické osoby	nie	-	nie	Odsúhlasený záber č.1, *1)
Spolu			51,816	11,87 2		11,872					

- *1) lokalita bola predmetom odsúhlasenia záberov predošlého schváleného Územného plánu obce Košťany nad Turcom z r.2005
 *2) lokalita bola predmetom odsúhlasenia záberov predošlých schválených Zmien a doplnkov č.2 Územného plánu obce Košťany nad Turcom z.r.2007
 *3) lokalita bola predmetom odsúhlasenia záberov predošlých schválených Zmien a doplnkov č.3 Územného plánu obce Košťany nad Turcom z.r.2010

Ak sa navrhuje zmena pôvodného funkčného využitia odsúhlaseného záberu poľnohospodárskej pôdy (PÁP), návrh je v predmetnej ÚPN O ako nový záber PP.

Celkový predpokladaný záber poľnohospodárskej pôdy je v k. ú. Košťany nad Turcom **11,872 ha**

Poznámka :

V stĺpci "kód/BPEJ" sú hrubo vyznačené BPEJ, zaradené medzi najkvalitnejšie v kat. území (príloha č.2 Nariadenia vlády SR č.58/2013 Z.z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber PP).

tab. 2:

Odsúhlasené zábery s iným funkčným využitím, vrátené do poľnohospodárskej pôdy

Tabuľka č. 2 Odsúhlasené zábery s iným funkčným využitím, vrátené do poľnohospodárskej pôdy

Číslo vracaneho záberu v predmetnom ÚPN O	Číslo pôvodného záberu		Funkčné využitie	Odsúhlasený záber (ha)	Vrátený záber (ha)	Iná informácia
12a	21		Verejná zeleň	0,430	0,430	*1)
34a	45		priemysel	7,132	7,132	*3)
38a	16		cintorín	0,383	0,383	*1)
37a	17		Športová vybavenosť	12,298	3,071	*1)
48a	2		IBV	7,332	0,507	*1)
49b	3		Výroba a sklady	3,295	0,518	*1)
	Spolu			30,87	12,041	

*1) lokalita bola predmetom odsúhlasenia záberov predošlého schváleného Územného plánu obce Košťany nad Turcom z r.2005

*3) lokalita bola predmetom odsúhlasenia záberov predošlých schválených Zmien a doplnkov č.3 Územného plánu obce Košťany nad Turcom z.r.2010

Celkový záber, ktorý bude vrátený do PP v k. ú. Košťany nad Turcom je **12,041 ha**.

Vysvetlivky :

Funkčné využitie: **BI** - obytné územie-plochy rodinných domov, **BH** - obytné územie-plochy bytových domov, **LE** – plochy letiska, **OV** - občianska vybavenosť, **SP** – športové plochy, **V** - plochy výroby, **ZI** – zeleň izolačná, **ZU** - zmiešané územie, **ZV** – verejná zeleň

2. Voda, z toho voda pitná, úžitková, zdroj vody (verejný vodovod, povrchový zdroj, iný), odkanalizovanie.

Obec má vybudovanú vodovodnú sieť v správe Turčianskej vodárenskej spoločnosti a.s. Martin, napojenú na skupinový vodovod Martin. Prvý vodovod bol pre obec vybudovaný v r.1966. Prírodné potrubie DN 400 mm z Blatnickej doliny je zaústené do vodojemu "Jahodníky" nad obcou Žabokreky objemu 2x1500 m³ (I. tlakové pásmo s maximálnou hladinou 473,77 m n. m., minimálna hladina je 468,27 m n.m.). Jedna vetva zásobuje Martin a druhá obce Žabokreky, Košťany nad Turcom, Turčiansky Peter, Príbovce, Rakovo. Voda je do obce privádzaná gravitačným prírodným potrubím DN 200 mm z obce Žabokreky

Na verejný vodovod je v súčasnej dobe pripojených 100 % domácností v obci.

Dĺžka existujúcej vodovodnej siete v obci Košťany nad Turcom je 5,43 km, na ktorú je napojených 423 vodovodných prípojok s celkovou dĺžkou 3,15 km.

V r.2016 bola ročná spotreba vody v obci (vyfakturovaná) 689.000 m³ - z toho pre obyvateľov 41.638 m³, pre ostatných 14.409 m³. Špecifická potreba vody v obci bola v r.2016 86,68 l/os/deň, z toho pre obyvateľov 56,69 l/os/deň.

Návrh koncepcie zásobovania pitnou vodou vychádza z „Programu rozvoja vodovodov a kanalizácií v regióne Turca“, kap. 8.1.1 technická správa – časť vodovody, rešpektuje existujúci systém zásobovania pitnou vodou z verejného vodovodu v správe Turčianskej vodárenskej spoločnosti, a.s. Predložená potreba pitnej vody pre návrhový rok 2038 je vyčíslená podľa vyhlášky MŽP SR č. 684/2006 Z.z. z 14.11.2006, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách na návrh, projektovú dokumentáciu a výstavbu verejných vodovodov a kanalizácií. Na verejný vodovod bude napojený bytový fond, zariadenia občianskej vybavenosti, výroba, športová vybavenosť...

Pre výpočet potrieb pitnej vody sa vychádzalo z rozdelenia špecifickej potreby vody:

Tabuľka č. 3 Celková potreba pitnej vody:

Košťany nad Turcom		Počet		Špecif. potreba vody l/os *	Denná potreba vody l/deň	
		2017	2038		2017	2038
					l/deň	l/deň
1.Bytový fond – Q _{p1}						
	obyvatelia	1.330	1.900	135-145	188.550	275.500
2. Občianska vybavenosť– Q _{p2}						
Základná škola	žiaci	189	200	25	4.725	5.000
	zamestnanci	24	25	60	1.440	1.500
Materská škola	deti	33	80	60	3.360	4.800
	zamestnanci	7	18	60	420	1.080
Centrum voľného času	deti	30	50	60	1.800	3.000
	zamestnanci	2	4	60	120	240
ambulancie	zamestnanci	3	3	60	180	180
	počet ošetrení	60	60	40	2.400	2.400
kultúrny dom	miesta	280	280	5	1.400	1.400
lekáreň	zamestnanci	2	2	100	200	200
obecný úrad	zamestnanci	5	3	60	300	180
pošta	zamestnanci	4	5	60	240	300
ČS pohonných hmôt	zamestnanci	8	8	60	*3.240 m ³ /rok 8.877 l/deň	8877
	umývačka áut			700/umytie		
letisko	zamestnanci	-	20	-		1200
	umývačka lietadiel			5.000 l/deň		5000
Železnice SR	zamestnanci	3	3	60	180	180
dom smútku	miesta	50	50	5	250	250

Košťany nad Turcom		Počet		Špecif. potreba vody l/os *	Denná potreba vody l/deň	
		2017	2038		2017 l/deň	2038 l/deň
spoločenský dom	miesta	-	50	60		3000
Športový areál	Hygienické, technické zázemie Miesta ?	-	20	4.500 l/deň		4500
3.Obchodné prevádzky, maloobchod– Q_{p3}						
	COOP Jednota	10	10	60	600	600
	Večierka	1	1	60	60	60
	obchody	-	10	60		600
4. Stravovacie a ubytovacie služby– Q_{p4}						
Turčiansky dvor	zamestnanci	10	10	300	3.000	3.000
	reštaurácia - stoličky	130	130	25	3.375	3.375
	ubytovaní - lôžka	84	84	135	11.340	11.340
Pizzéria Villaggio	zamestnanci	5	5	300	1.500	1.500
	reštaurácia - stoličky	50	50	25	1.250	1.250
Hostinec Košťany	zamestnanci	6	6	300	1.800	1.800
	hostia - stoličky	100	100	25	2.500	2.500
Villa Arkadia (kaštieľ)	zamestnanci	5	5	300	1.500	1.500
	reštaurácia - stoličky	-	50	-		750
	ubytovaní	10	20	135	1.350	2.700
Pohostinstvo v objekte COOP	zamestnanci	-	4	300		1.200
	hostia - stoličky	-	40	25	Ešte nie je v prevádzke	1.000
5. Priemysel– Q_{p5}						
TRIM LEADER a.s.	zamestnanci	763	800	60	*6.300 m ³ /rok 45780 l/deň	48.000
SECO AUTOTRANS		10	10	120	* 300 m ³ /rok 822 l/deň	1.200
KRUPA s.r.o.	zamestnanci	3	3	60	* 60 m ³ /rok 164l/deň	180
TURČAN DELTA s.r.o.	zamestnanci	29	30	60	* 350 m ³ /rok 959 l/deň	1.800
HANSA-FLEX Hydraulik s.r.o.	zamestnanci	32	35	60	* 317 m ³ /rok 868 l/deň	2.100
AVET - C spol. s r.o.	zamestnanci	Nemáme údaje	10	60	600	600
CENTRÁL-PLUS s.r.o.	zamestnanci	5	5	60	* 36 m ³ /rok – pitná, 300 l/deň	300
	prevádzka			120	*70 m ³ /rok – úžitková, 280 l/deň	280
A.M.PLUS s.r.o.	zamestnanci	Nemáme údaje	10	60	600	600
TERACOM s.r.o.	zamestnanci	57	57	60	* 1000 m ³ /rok-pitná 2.740 l/deň	3.420
	prevádzka			120	* 5000 m ³ /rok - úžitková 13.700 l/deň	13700
Doprastav a.s.	zamestnanci	5	10	60	* 1500 m ³ /rok-pitná 300 l/deň	600

Košťany nad Turcom		Počet		Špecif. potreba vody l/os *	Denná potreba vody l/deň	
		2017	2038		2017 l/deň	2038 l/deň
AGRASERVIS s.r.o.	zamestnanci	1	1	60	* 65 m ³ /rok-pitná, 260 l/deň	260
DUO-obaly s.r.o	zamestnanci	6	6	60	360	360
ŠROGUKO s.r.o.	zamestnanci	2	2	60	120	120
Hennlich s.r.o.	zamestnanci	-	102	60	Ešte nie je v prevádzke	6120
Ďalšie výrobné prevádzky	zamestnanci	-	150	60		9000
6. Výrobné a nevýrobné prevádzky– Q_{p6}						
	živnostníci	35	50	120	4.200	6.000
7. Poľnohospodárstvo– Q_{p7}						
Záhradníctvo Čambor	zamestnanci	Vlastná studňa				
	prevádzka					
Ranč Paradise	zamestnanci	5	10	120	300	1.200
	hostia	18	22	135	2.430	2.970
	zvieratá - kone	10	20	80	800	1.600
Farma danielov	zamestnanci	-	5	60	Ešte nie je v prevádzke	300
	hostia	-	12	5		60
	zvieratá	-	20	8		160
SPOLU					317.749	452.892

* údaje získané z dotazníkového prieskumu, 09-10/2017

Posúdenie akumulácie (r.2038)

Podľa Vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 684 zo 14.11.2006, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách na návrh, projektovú dokumentáciu a výstavbu verejných vodovodov a verejných kanalizácií, platí:

Priemerná denná potreba vody Q_p:

$$Q_p = Q_{p1} + Q_{p2} + Q_{p3} + Q_{p4} + Q_{p5} + Q_{p6} + Q_{p7} = 452.892 \text{ l/deň} = 452,892 \text{ m}^3/\text{deň}$$

Maximálna denná potreba vody Q_m:

$$Q_m = (Q_{p1} + Q_{p2}) \times k_d + Q_{p3} + Q_{p4} + Q_{p5} + Q_{p6} + Q_{p7} = 351.962 \times 1,6 + 100.930 \text{ l/deň} = 664.069,2 \text{ l/deň} = 7,69 \text{ l/s}$$

Maximálna hodinová potreba Q_h:

$$Q_h = Q_m \times k_h = 7,69 \times 1,8 = 13,842 \text{ l/s}$$

Ročná potreba vody Q_r:

$$Q_r = Q_p \times 365 = 452,892 \times 365 = 165.305,58 \text{ m}^3/\text{deň}$$

Minimálna potreba objemu akumulácie (60% z Q_m) :

$$V = 664.069,2 \times 0,6 = 398.441,52 \text{ l} = \text{cca } 400 \text{ m}^3$$

kde: k_d.....koeficient dennej nerovnomernosti

k_hkoeficient hodinovej nerovnomernosti

Existujúca kapacita vodojemu postačuje aj na predpokladaný nárast spotreby pitnej vody.

Navrhujeme rozšírenie vodovodnej siete profilom DN 100 HDPE s maximálnou snahou zokruhovat' rozvody. Na vodovodoch budú navrhnuté podzemné hydranty DN80, ktoré budú plniť funkciu vzdušníka a kalníka.

Potreba požiarnej vody bude zabezpečená z rozšírenej vodovodnej siete. Uzáverové a hydrantové poklopy navrhujeme vybaviť teleskopickými zemnými súpravami.

Zneškodňovanie odpadových vôd - súčasný stav

Obec Košťany nad Turcom má vybudovanú kanalizačnú sieť napojenú na skupinovú kanalizáciu Martin - Vrútky s čistením na ČOV Vrútky, v správe Turčianskej vodárenskej spoločnosti a.s., Martin. Splaškové odpadové vody z obce sú prečerpávané do kanalizačného systému Martin - Vrútky. V súčasnosti sa postupne realizuje vodná stavba Turčiansky Peter - Košťany nad Turcom - odkanalizovanie a zásobovanie pitnou vodou. Stavba ešte nie je skolaudovaná.

Dĺžka existujúcej gravitačnej stokovej siete v obci je 10,78 km, 344 prípojok. Odkanalizovaných je v súčasnej dobe 90 % domácností v obci. Na území obce sa nachádzajú 2 čerpacie stanice odpadových vôd, s kapacitou 42 Ps.

Zneškodňovanie odpadových vôd - navrhovaný stav

Obec Košťany nad Turcom má vybudovanú kanalizačnú sieť napojenú na skupinovú kanalizáciu Martin - Vrútky s čistením na ČOV Vrútky, v správe Turčianskej vodárenskej spoločnosti a.s., Martin. Splaškové odpadové vody z obce sú prečerpávané do kanalizačného systému Martin - Vrútky. V súčasnosti sa postupne realizuje vodná stavba Turčiansky Peter - Košťany nad Turcom - odkanalizovanie a zásobovanie pitnou vodou. Stavba ešte nie je skolaudovaná. Dĺžka existujúcej gravitačnej stokovej siete v obci je 10,78 km, 344 prípojok. Odkanalizovaných je v súčasnej dobe 90 % domácností v obci. Na území obce sa nachádzajú 2 čerpacie stanice odpadových vôd, s kapacitou 42 Ps.

Odtokové množstvá splaškových odpadových vôd v roku 2038:

Priemerný denný prietok splaškových odpadových vôd Q_{24} :

- je totožný s priemernou dennou potrebou vody (v zmysle STN 756101)

$$Q_{24} = 452,892 \text{ m}^3/\text{deň} = 5,24 \text{ l/s}$$

Maximálne denné množstvo splaškových vôd:

$$Q_{h\max} = Q_{s,\text{priem}} \times k_d = 5,24 \times 3,0 = 15,72 \text{ l/s}$$

Minimálny prietok splaškových vôd $Q_{\min}$:

$$Q_{h\max} = k_{h\min} \times Q_{24} = 0,6 \times 5,24 = 3,14 \text{ l/s}$$

Ročné množstvo splaškových vôd:

$$Q_{\text{rok}} = Q_{v,\text{priem}} \times 365 = 452,892 \times 365 = 165.305,58 \text{ m}^3/\text{deň}$$

Odvádzanie dažďových vôd

V obci nie je vybudovaná samostatná dažďová kanalizácia. Dažďové vody stekajú do dažďových rigolov popri ceste, ktoré sú zaústené do potokov pretekajúcich obcou. Tento stav je nevyhovujúci a nezodpovedá environmentálnym stratégiám.

Je potrebné, aby dažďové vody boli v maximálnej možnej miere zadržané tak, aby voda neodchádzala z daného územia a to infiltráciou do podlažia, prípadne záchytnými drénmi; podporovať a zabezpečiť opätovné využívanie dažďovej vody.

Dažďové vody zo striech objektov budú prednostne likvidované priamo na príľahlých pozemkoch vsakovaním do podlažia.

Veľkosť zrážkového odtoku bude stanovená na základe predpokladu ustáleného stavu dažďového odtoku na návrhový dažďový prietok podľa rovnice :

$$Q_d = q_{15} \times S \times \Psi \quad [\text{l.s}^{-1}]$$

q_{15} - výdatnosť 15-min. náhradného dažďa $[\text{l.s}^{-1}.\text{ha}^{-1}]$

(pre Martin uvažujeme hodnotu $152 \text{ l.s}^{-1}.\text{ha}^{-1}$)

S - veľkosť odvodňovanej plochy $[\text{ha}]$

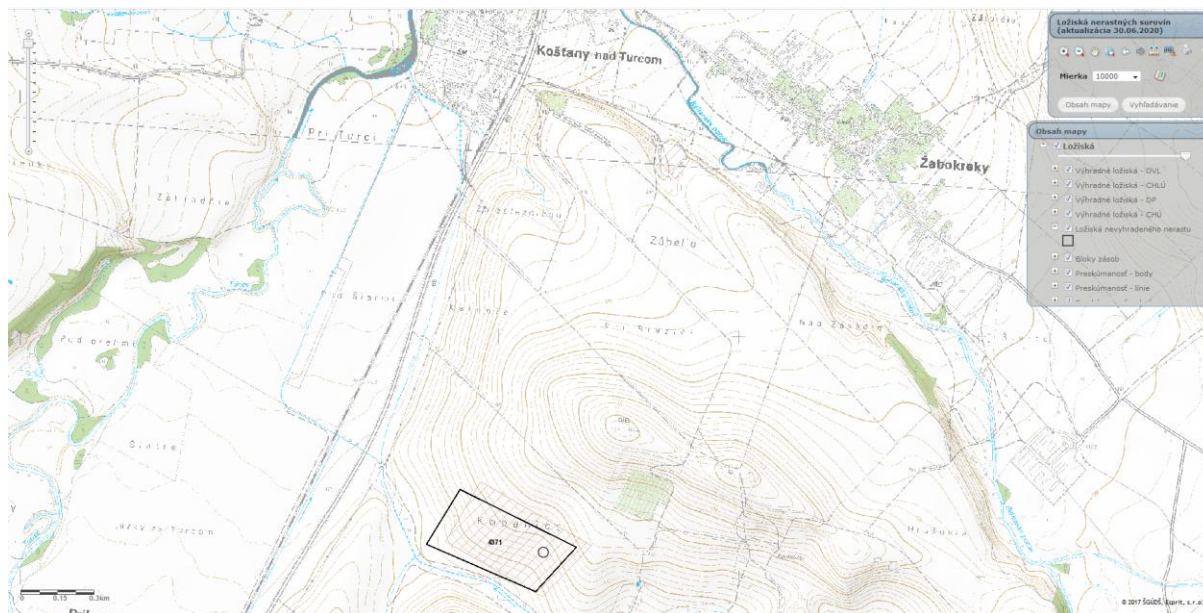
Ψ - súčiniteľ odtoku, ktorého hodnoty závisia od spôsobu zastavania, druhu a sklonu povrchu

3. Suroviny druh, spôsob získavania.

V katastrálnom území obce sa nachádza ložisko nevyhradeného nerastu „LNN“ (4371) Košťany - Bikor, tehliarske suroviny evidované Štátnym geologickým ústavom Dionýza Štúra, Bratislava. LNN Košťany – Bikor sa nachádza južne od zastavaného územia obce.

Ložisko nevyhradeného nerastu je vyznačené v strategickom dokumente Návrhu ÚPN O v grafickej časti vo výkrese č. 2.

V katastri sa nenachádza prieskumné územie, ani dobývací priestor a nie je rozvinutá ťažba.

Obr. č.1: Poloha ložiska nevyhradeného nerastu (LNN) " ložisko nevyhradeného nerastu LNN (4371) Košťany - Bikor ",

Zdroj: <https://apl.geology.sk/geofond/loziska2/>

4. Energetické zdroje druh, spotreba.

Súčasný stav

Predmetom tejto časti je zdokumentovanie a zhodnotenie zásobovania elektrickou energiou k. ú. Košťany nad Turcom. Elektrifikácia obce bola urobená v roku 1936. Trasy rozvodov sekundárneho napätia sú situované v krajniciach miestnych komunikácií, zelených pásoch, resp. v predzáhradkách. Rodinné domy sú napojené prevažne závesnými káblami AYKYZ novšie objekty podzemnými prípojkami.

Vzhľadom na vzrastajúci dopyt po elektrickej energii môžeme konštatovať, že dnešné rozvody nie sú postačujúce a bude potrebné ich posilniť a rozšíriť. Problémom sú aj zastaralé trafostanice.

Napätové sústavy

VVN : 110 kV, 50Hz – IT vo výhlade podľa ÚPN VÚC Žilinského kraja

VN : 22kV, 50Hz – IT

NN : 230/400V, 3+PEN, 50Hz, TN-C

Úroveň VVN 110 kV

Severovýchodným okrajom obce je v ÚPN VÚC Žilinského kraja navrhovaná vo výhlade trasa VVN 2x110 kV č.271 Bystričany - Sučany, s OP 15 m od krajného vodiča na každú stranu.

Primárne vedenie VN 22kV

V súčasnosti je obec Košťany nad Turcom zásobovaná VN linkami č. 208, 248, prevažne cez vzdušné prípojky do distribučných trafostaníc 22/0,4kV. Vzdušné vedenie VN 22 kV, je umiestnené prevažne na betónových stĺpoch.

Nevyhovujúce je križovanie štátnej cesty č.1/65 na južnom okraji obce (lokalita Kalenia). Túto VN vzdušnú trasu navrhujeme preložiť do zeme. Jej zrušenie je podmienené vybudovaním trasy popri železnici od lokality výroby (V 01), popri navrhovaných plochách letiska (LE 02) a obytnej zástavbe (BI 15).

Na území katastra obce Košťany nad Turcom sa nachádza 14 trafostaníc. Napájacie body sú prevažne vyústené odbočnou konzolou z hlavných trás VN 22 kV liniek č. 208,248 na prípojkovú časť, opatrenú úsekovým vypínačom pre individuálne odpájanie každej trafostanice. Distribučný sekundárny rozvod vzdušného prevedenia je prevažne na betónových stĺpoch. Použité sú prevažne holé vodiče AlFe.

Navrhujeme vzdušné vedenia nahradiť podzemnými káblovými.

Sekundárne vedenie NN 230/400V

Existujúce NN vedenie je riešené prevažne ako verejná vzdušná sieť na betónových stĺpoch. Použité sú prevažne holé vodiče AlFe. Prípojky NN z tohto rozvodu sú riešené individuálne ako vzdušné, alebo káblové zemné.

Navrhujeme vzdušné vedenia nahradiť podzemnými káblovými.

Trafostanice v k.ú.

V k. ú. obce sa nachádza 14 transformačných staníc, ktoré sú väčšinou zastaralé, prevažne umiestnené na betónových stĺpoch.

Tabuľka č. 4 Existujúce trafostanice v k. ú. obce Košťany nad Turcom

číslo	názov:	Odhadovaný výkon /kVA:	typ:	vlastník
T1	TS Košťany - PD dvor	250	4-stĺpová	SSE
T2	TS Košťany - Transpetrol	400	2-stĺpová	SSE
T3	TS TURČAN - DELTA	250	1,5-stĺpová	cudzí
T4	TS HANSA - FLEX	160	1-stĺpová	cudzí
T5	TS Košťany - obchod	400	na oceľovom stožiar	SSE
T6	TS IBV DRAHA	630	kiosková	SSE
T7	TS Trimleader	2x630	murovaná	cudzí
T8	TS ZŠ	400	4-stĺpová	SSE
T9	TS Košťany - juh	250	1-stĺpová	SSE
T10	TS Teracom	160	kiosková	cudzí
T11	TS košťany - Obalovačka	1000	kiosková	cudzí
T12	TS Košťany - IBV Juh	250	kiosková	SSE
T13	Košťany - zahrad. flora	100	na oceľovom stožiar	SSE
T14	TS SM	250	2-stĺpová	SSE

Spolu pre obec je v 14 trafostaniciach inštalovaný výkon cca 4.500 kVA.

Energetická bilancia obce - súčasný stav

Obec Košťany nad Turcom je plynofikovaná a vykurovanie ako aj príprava teplej úžitkovej vody je v prevažnej miere riešené zemným plynom. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť sa jedná o dvojcestné zásobovanie energiou.

Predpokladaný max. súdobý výkon cca 3 581kVA

Navrhovaný stav

Obec Košťany nad Turcom má v súčasnosti vybudovaný plynový rozvod. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť navrhujeme dvojcestné zásobovanie energiou.

Tabuľka č. 5 - Základné východiskové údaje o riešenom území

vstupné údaje	Etapizácia		
	stav r.2017	návrh r.2038	výhľad po r.2038
Trvalo obývané byty/b.j. – ks	393		
Výstavba nových bytov - ks	-	340	35
celkom bytov v r.2038	-	743	778
elektrické vykurovanie bytov - /ks	29*	50	50
vykurovanie bytov plynom - /ks	221*	693	728

*údaje zo SODB 2011

Tabuľka č. 6 - Prepočet elektrického príkonu podľa druhu odberu v kW

Druh odberu		kW		
		stav r.2017	návrh r.2038	výhľad po r.2038
A	Bytový fond b.j.	393	743	778
	- elektricky vykúr. b.j.	40 b.j.	40 b.j.	50 b.j.
	- návrh elektric. vykúr. b.j.		10 b.j.	
	- zostatok	353	693	728
	Spolu :	1 106 kW	1 886 kW	1 956 kW
B	Občianska vybavenosť			
	- základná škola	80	80	
	- materská škola	50	60	
	- centrum voľného času	50	60	
	- ambulancie	20	20	
	- kultúrny dom	40	40	
	- lekáreň	15	15	
	- obecný úrad	15	15	
	- pošta	20	20	
	- ČS pohonných hmôt	30	30	
	- letisko	0	20	
	- Železnice SR	20	20	
	- dom smútku	30	30	
	- spoločenský dom	0	30	
	- športový areál	0	10	
	- obchodné prevádzky	25	30	
	- stravovacie a ubytovacie služby	150	180	
	- Spolu :	545	660	
	Výroba			
C	- priemysel	1850	2300	
	- poľnohospodárstvo	80	120	
	Súčasný výkon celkom A+B+C+D	3.581	4.966	

Transformačné stanice 22/0,4 kV

Vzhľadom na návrh rozšírenia obytných plôch, výroby, občianskej vybavenosti a rekreácie, navrhujeme posilnenie distribučnej siete o novonavrhované trafostanice (viď tab. č. 26) tak, aby jednotlivé výbežky od zdroja neprekračovali 350 m.

Navrhujeme všetky vzdušné prípojky ku trafostaniciam nahradiť podzemnými káblovými prípojkami ako aj príslušné trafostanice za kioskové do 630kVA.

Tabuľka č. 7 - Navrhované transformačné stanice 22/0,4 kVA

číslo	Odhadovaný výkon /kVA:	typ:
NT15	do 630kVA	kiosková
NT16	do 630kVA	kiosková
NT17	do 630kVA	kiosková
NT18	do 630kVA	kiosková
NT19	do 630kVA	kiosková
NT20	do 630kVA	kiosková
NT21	do 630kVA	kiosková
NT22	do 630kVA	kiosková
NT23	do 630kVA	kiosková

Uvedené transformačné stanice ako aj ich napojenie zemnými káblami VN sa budú budovať postupne podľa požiadaviek na pribúdajúce odbery elektrickej energie. VN trasy navrhujeme prednostne umiestniť popri komunikáciách.

Zásobovanie plynom

Zásobovanie zemným plynom – súčasný stav

Plynom je obec zásobovaná z VTL odbočného potrubia plynovodu Martin-Prievidza cez regulačnú stanicu RS 1200 VTL/NTL na severnom okraji z. ú. obce, ktorá je zokruhovaná s RS 5000 Žabokreky, cez NTL distribučnú sieť s max. prevádzkovým tlakom do 2,1 kPa

V k. ú. obce sa v súčasnosti nachádza distribučná sieť prevádzkovaná SPP-D:

- VTL plynovod: DN 150 PN 2,5 MPa
- VTL prípojka pre RS Košťany nad Turcom DN 100 PN 2,5 MPa
- VTL prípojka pre RS Žabokreky DN 150 PN 2,5 MPa
- NTL plynovody z materiálu PE a oceľ
- v k. ú. Košťany nad Turcom sa nachádza aj distribučná sieť od obce Žabokreky s max. prevádzkovým tlakom do 100 kPa, materiál PE

V k. ú. sa nachádzajú plynárenské zariadenia a rozvody plynu v dvoch tlakových úrovniach:

- 1) Diaľkový vysokotlakový Turčiansky plynovod DN 300 4,0/2,5 MPa na trase Strečno - Martin - Prievidza, prechádzajúci severným okrajom obce bezprostredne za zastavaným územím. Turčiansky plynovod je napájaný zo systému VTL Severné Slovensko v priestore Strečna. Ochranné pásmo VTL plynovodu je 8,0 m na každú stranu. Bezpečnostné pásmo plynovodu je 20 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou do 350 mm a 50 m pri regulačných staniaciach.
- 2) Nízkotlakový distribučný systém s pretlakom 2,1 kPa a doregulovaním tlaku na odberných miestach.

Plynifikácia obce je na rôznej úrovni. Vyplýva to jednak z dopytu obyvateľov a jednak z charakteru osídlenia. Nedostatkom sa javia chýbajúce rozvody v nových oblastiach zastavaného územia IBV a oblastiach, určených na zástavbu IBV. Približná dĺžka distribučnej siete v obci je 5,944 km s jednou regulačnou stanicou.

Podľa SDOB 2011 bolo v obci evidovaných 221 bytov napojených na plyn, t.j. cca 63,3 % z trvale obývaných bytov. ZPN sa používa okrem domácností aj v objektoch občianskej vybavenosti. Navrhované rozšírenie rozvojových plôch IBV si vyžiada aj rozšírenie plynovodného potrubia.

Využitie ZPN by malo byť komplexné, t.j. pre vykurovanie, TÚV, varenie a pečenie

Zásobovanie zemným plynom – navrhovaný stav

ÚPN O navrhuje zásobovanie obce aj zemným plynom. Lokality riešené v prielukách zastavaného územia, budú zásobované plynom z navrhovaného NTL plynovodu DN 110 PE, napojeného na existujúcu sieť.

V navrhovanej lokalite Trávniky, v južnej časti územia, je plynifikácia možná len cez samostatnú vetvu VTL/STL plynovodu, dl. cca 1.500 m (s nutnosťou rekonštruovať existujúcu RS alebo prípadne vybudovať novú), napojenú na existujúci VTL plynovod DN 150 s prevádzkovým tlakom do 2,5 MPa, v severnej časti katastra obce.

Využitie zemného plynu sa navrhuje komplexne (vykurovanie, príprava teplej úžitkovej vody, varenie). Navrhujeme budúce komplexné potreby tepelnej energie riešiť jednak palivom zemný plyn, jednak s využitím nových trendov v systéme zásobovania územia teplom, hlavne systém tepelných čerpadiel, slnečných kolektorov, elektrického ohrevu objektov, prípadne využiť ako palivo biomasu, resp. obnoviteľné a fosílné energie. Navrhované riešenie bude mať priaznivý dopad na čistotu ovzdušia, najmä počas vykurovacej sezóny.

Novo navrhované plynové rozvody navrhujeme umiestniť vo verejných plochách, chodníkoch a zelených pásoch.

Navrhovaná konfigurácia trás dáva predpoklad na bezproblémovú prevádzku.

Nápočet potreby zemného plynu podľa TP 702 07:

a) Rodinné domy (varenie, vykurovanie, príprava TÚV)

Predpokladáme 30% rodinných domov plynofikovaných :

t.j. plánované RD 366x 30% =	110 rodinných domov na plyn
spolu:	110
	$110 \times 1,5 = 165 \text{ m}^3/\text{hod}$
	$110 \times 3500 = \mathbf{385.000 \text{ m}^3/\text{rok}}$

Pre kategóriu MO (maloodber - firmy a organizácie s ročným odberom do 60.000 m³) sa nápočet odberu plynu vypočítal na základe prepočtu max. hodinového odberu plynu a ročného odberu v závislosti od uvedeného účelu využitia zemného plynu.

Poznámka:

Pri navrhovanom dvojcestnom zásobovaní energiami (ZPN+ elektrická energia) pre IBV, občiansku vybavenosť a výrobu pre budúcich odberateľov, budú rozhodujúce ekonomické faktory vzhľadom na aktuálnu a budúcu cenovú reláciu dodávateľov energií.

V rámci riešenia ÚPN O navrhujeme doplniť sieť plynovodov na celom území obce s maximálnou možnosťou zokruhovať rozvody. Predložený návrh počíta so 30% plynifikáciou vzhľadom na novodobé alternatívne a obnoviteľné zdroje energií.

Ochranné a bezpečnostné pásma

V území je potrebné dodržať ochranné a bezpečnostné pásma plynovodov v znení platného zákona o energetike.

5. Nároky na dopravu a inú infraštruktúru.

Existujúci stav

Cestnú sieť v k. ú. Košťany nad Turcom možno rozdeliť podľa charakteru na cestu I. triedy v správe Slovenskej správy ciest a cesty III. triedy vo vlastníctve ŽSK a sieť miestnych komunikácií vo vlastníctve obce.

Základný komunikačný systém obce tvoria cesty I/65 Martin - Turčianske Teplice, cesta III/2143 Košťany - Turčiansky Peter - Trebostovo a cesta III/2141 Košťany - Žabokreky - Belá - Dulice, ktoré sú vzájomne prepojené priesečnou križovatkou pri úrovňovom železničnom priecestí.

Základný komunikačný systém ďalej dopĺňa sieť miestnych komunikácií :

- a) miestne obslužné komunikácie napojené na cestu III/2143 - ulicu Partizánsku - zo severu, ulice: Družstevná, na ňu kolmo napojená ul. Lipová, Martinská, Budovateľov, Záhradná (prepojenie ul. Martinskej a Družstevnej), Partizánska, Párickova (prepojenie ulíc Martinská, Budovateľov a Partizánska),
- b) miestne obslužné komunikácie napojené na cestu III/2143- ulicu Partizánsku - z juhu, ulice: Tabánska, Školská a na ňu napojená Niva I. a Niva II.,
- c) miestne obslužné komunikácie napojené na cestu III/2141 - ulicu Mládeže - zo severu, ulice: Športová a Fatranská,
- d) miestne obslužné komunikácie v novej IBV Trávniky,

Niektoré komunikácie, hlavne v starej zástavbe, majú miestami nevyhovujúce šírkové parametre, sú na nich líniové a bodové závady, chýbajú popri nich vo väčšej časti územia chodníky.

Obec má cca 6 km miestnych komunikácií.

Navrhovaný stav

Vzhľadom na problematiku dopravné napojenie obce na systém nadradenej dopravnej infraštruktúry (na cestu I. triedy I/65) a s tým súvisiace dopravné problémy, navrhujeme:

- priesečné križovanie cesty III/2143 a III/2141 s cestou I/65 a so železničnou traťou, riešiť okružnou križovatkou, návrh: CREAT architects s.r.o., Martin, vzhľadom na nevyhovujúci stav úrovňového križovania železničnej trate č. 118 s cestou I/65 z hľadiska ustanovení platnej STN (v súčasnosti STN 736380 „Železničné priecestia a priechody“), kedy sa stanovuje hranica nebezpečného pásma so stanovenou vzdialenosťou pretínania železničnej trate od hranice križovatky (u novostavieb dl. 2,50 + 20 = 22,50 m),
- vybudovať mimoúrovňové dopravné napojenie obce na cestu I/65, cca 480 m od železničného priecestia južným smerom (smer Turčianske Teplice), v lokalite Trávniky. Napojenie obce sa tak navrhuje mimoúrovňovou križovatkou rúrkovitého tvaru s odbočovacími a prípoj, pruhmi v zmysle ustanovení STN 736102. Toto napojenie bude mimoúrovňovo nad železníc, traťou č. 118 vytvárať bezkolízne dopravné sprístupnenie obce na nadradený komunikačný systém. Túto navrhovanú mimoúrovňovú križovátku navrhujeme prepojiť novou cestnou komunikáciou (ktorá bude viesť medzi obytnou zónou Niva a obytnou zónou Trávniky, cez nové premostenie rieky Turiec)

- v kategórii MO 8,00/40, s cestou III/2143 v katastri obce Turčiansky Peter - túto navrhovanú komunikáciu bude potrebné prepojiť so starou zástavbou novou komunikáciou v kategórii MO 7,00/30,
- existujúcu miestnu komunikáciu – Ulica Tabánska, ktorá slúži ako prepojovacia komunikácia medzi centrom obce a novou zástavbou v južnej časti obce – IBV Trávniky a bude slúžiť aj ako prístupová komunikácia k navrhovanému športovisku, navrhujeme rozšíriť do kategórie MO 7,00/30 s jednostranným chodníkom,
 - v časti obce NIVA – na ploche určenej na výrobu (V 06) a sklady a na území navrhovanej občianskej vybavenosti (OV 06) navrhujeme existujúcu prepojovaciu komunikáciu, ktorá prepojí ulice Tabánska a Školská – riešiť v kategórii MOU 6,00/30,
 - vybudovať zabezpečené úrovňové železničné križovanie železničnej trate a účelovej komunikácie v južnej časti územia, zo severnej strany výrobného areálu spoločnosti Hennlich s.r.o. do nového obytného územia Trávniky,
 - vybudovať obslužnú komunikáciu, súbežnú s cestou I/65, ktorá zabezpečí dopravnú obsluhu od predajne a autoservisu A.M.Plus po závod Turčan Delta, čím sa o vozidlá zásobovania odľahčí ulica Športová – v kategórii MO 7,00/30,
 - doplniť prepojenie starej zástavby a novej BI 08 (Záhumnia) popri potoku – v kategórii MOU 6,00/30,
 - prepojiť obec s k. ú. Martin – časť Odtoky – cestnou komunikáciou s obmedzením nákladnej dopravy a s prvkami upokojenia dopravy ako pokračovanie cesty popred záhradníctvo v kategórii MOU 6,00/30.

Dopravný systém obsluhy územia v lokalitách navrhovanej novej obytnej zástavby - BI 15 (Trávniky), BI 16, BI 18, BI 19 - je navrhovaný ako sieť navzájom prepojených a zokruhovaných komunikácií. Na nezokruhovaných koncoch sú navrhnuté prístupy do voľnej krajiny.

Miestne komunikácie musia byť posudzované individuálne. Šírkové usporiadanie v niektorých prípadoch, vzhľadom na spôsob existujúcej starej zástavby, nebude možné upraviť na normové parametre. V miestach, kde to terénne možnosti a stavebné podmienky dovoľujú po dohode s majiteľom pozemku a obcou, navrhujeme upraviť šírkové usporiadanie miestnych komunikácií.

Hromadná doprava

Obec je veľmi dobre sprístupnená prímestskou autobusovou dopravou, vďaka svojej prejazdnej polohe do iných obcí (T. Peter, Trebostovo, resp. Žabokreky, Belá-Dulice, Necpaly). Intenzita spojov hromadnej dopravy je dostatočná a vyhovujúca. Cesta z mesta Martin do obce trvá pár minút. Na území obce sa nachádza 6 (3x2 smery) zastávok hromadnej autobusovej dopravy. Všetky zastávky spĺňajú dochádzkové vzdialenosti tzv. izochróny časovej dostupnosti.

Na ceste I/65, pri železničnej zastávke, je situovaná obojstranná zastávka MHD pre smery Martin ako aj Turčianske Teplice, resp. Necpaly, Belá - Dulice. Tieto zastávky majú vybudované dostatočné dbočovacie a pripájacie pruhy, ako aj prístrešky, ktoré však nie sú v dobrom technickom stave.

Obojstranná zastávka, pre smer do obce Turčiansky Peter, Trebostovo a Valča, je situovaná pri obecnom úrade; nemá vybudované zastávkové pruhy. Túto situáciu je potrebné v návrhu ÚPN O riešiť (*presun v smere na Turčiansky Peter, záber príľahlých parciel na vybudovanie zastávkových pruhov - ník, zálivov*).

Posedná obojstranná zastávka, pre smer Žabokreky, Belá-Dulice a Necpaly, je situovaná pri škole; nemá vybudované zastávkové pruhy.

Nová obytná zóna IBV Juh Trávniky nie je momentálne obslužená verejnou hromadnou dopravou.

Železničná doprava

Cez k. ú. obce Košťany nad Turcom, z východnej strany staršej zástavby, prechádza dvojkolajová, neelektrifikovaná železničná trať č.118 Filákov - Vrútky. Priamo v obci sa nachádza aj železničná zastávka, postavená v r.1940. V zmysle etapizácie výstavby a rozvoja železničnej siete (ÚPN - VÚC Žilinského kraja, rozvojové zámery ŽSR) je táto trať zaradená do modernizácie a elektrifikácie trať po r. 2015. *Vlaková zastávka (stanica) si vyžaduje čiastočnú rekonštrukciu na dosiahnutie bežného štandardu cestovania*.

Letecká doprava

V južnej časti k. ú. obce sa nachádza plocha letiska. Letisko nie je v dneš v pravidelnom využívaní, hoci jeho vzletová a pristávacia dráha (VPD) je spevnená asfaltovou vozovkou. Letisko má jednu dráhu šírky 15 m a dĺžky 600 m v orientácii 23° - 203°. Dráha je na oboch koncoch vybavená plochami

na otáčanie rozmerov cca 50x50 m umiestnenými jednostranne na západnej hrane VPD. Na severnú plochu na otáčanie je pripojená komunikácia šírky cca 3,5 m, ktorá spája letisko s obcou Košťany.

Statická doprava

Parkovanie a odstavovanie vozidiel prebieha väčšinou v rámci obslužných komunikácií tam, kde to šírkové parametre dovoľujú. Odstavovanie vozidiel v IBV je zabezpečené väčšinou na vlastných pozemkoch, resp. v staršej zástavbe na miestnych komunikáciách. V obci sa nachádzajú parkoviská vo výrobných areáloch, pri škole, pri niektorých objektoch OV (penzión, kaštieľ, pizzeriá, predajňa potravín, zdravotné stredisko, ap.)

Cyklistická doprava

V obci neexistujú značené cyklistické chodníky, cyklisti využívajú ako cyklotrasu cestu č.III/2143 a III/2141. Cez obec prechádzajú značené cyklistické trasy (zdroj: www.tbsjus.sk):

- modrá č.2415 Martin - Turčianske Teplice, celková dl.44,5 km
- zelená č.5427 Košťany nad Turcom - Socovce, celková dl. 10,5 km
- žltá č.8413 Košťany nad Turcom - Belá-Dulice, celková dl.6,7 km

Vzhľadom na pekné blízke prírodné prostredie v okolí obce, ktoré je využívané pomerne dosť na rekreačnú cyklistiku navrhujeme:

- vytvoriť sieť bezpečných cyklistických chodníkov
- označiť samostatný pruh pre cyklistov
- doplniť oddychové miesta a infraštruktúru pre cyklistov popri cyklotrasách
- doplniť novú cyklistickú trasu popri železnici: Martin (Odtoky) -Košťany nad Turcom -

Príbovce (sčasti vedenú po navrhovanom protihlukovom vale)

Pešia doprava

V obci sa nachádzajú samostatné pešie trasy, ale v niektorých lokalitách je problém s bezpečným peším pohybom chodcov. Chodníky v obci sú vybudované:

- popri ceste III/2143 od stanice po COOP Jednota
- popri ceste III/2141 od zastávky hromadnej dopravy na I/65 po školu - jednostranný, od škola po k. ú. Žabokreky obojstranný

II. Údaje o výstupoch

1. Ovzdušie hlavné zdroje znečistenia ovzdušia (stacionárne, mobilné), kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika emisií, spôsob zachytávania emisií, spôsob merania emisií.

V riešenom k. ú. i v širšom okolí sú činné prevádzky priemyselnej výroby emitujúce do ovzdušia znečisťujúce látky. Na území okresu Martin sa nachádza 14 zdrojov znečisťovania, zaradených do kategórie veľkých zdrojov znečisťovania ovzdušia a cca 290 stredných zdrojov znečisťovania ovzdušia (najčastejšie plynové kotolne) a technologické zdroje, zaradené do kategórie stredných zdrojov na základe prevádzkovej činnosti v zmysle zákona 478/2002 Z.z. o ochrane ovzdušia (SAŽP Banská Bystrica 2014).

Na nezanedbateľnom príspevku emisií sa podieľa aj doprava, a to najmä cesta I/65 Martin - Kremnica - Žiar nad Hronom – Žarnovica. Zdrojom znečistenia ovzdušia sú aj lokálne kúreniská (hlavne počas zimnej vykurovacej sezóny a zhoršených rozptylových podmienok).

V riešenom k. ú. i v širšom okolí sú činné prevádzky priemyselnej výroby emitujúce do ovzdušia znečisťujúce látky.

A) Malé zdroje znečisťovania ovzdušia:

Povoľovanie malých zdrojov znečistenia ovzdušia spadá do kompetencie obce. Obec spoplatňuje 7 malých zdrojov znečistenia ovzdušia:

- TOPS,s.r.o.,
- SECO s.r.o.,
- A.M.PLUS, s.r.o.,
- HAKOM s.r.o.,
- AGRASERVIS, s.r.o.,
- KRUPA s.r.o.,
- CENTRAL PLUS s.r.o.,

B) Stredné zdroje znečisťovania ovzdušia:

Príslušný orgán na úseku štátnej správy ochrany ovzdušia - stanovisko OÚ Martin, odb. starostlivosti o ŽP, č.j. OU-MT-OSZP-2019/011595-Ha zo dňa 17.07.2019 - eviduje troch prevádzkovateľov stredných zdrojov znečisťovania ovzdušia, ktorí prevádzkujú nasledovné stredné zdroje znečisťovania ovzdušia v Košťanoch nad Turcom:

- DOPRASTAV, a.s., závod Žilina, Jesenského 18, Žilina – prevádzkuje obalovaciu súpravu TELTOMAT V,
- OMV Slovensko, s.r.o., Einsteinova 25, Bratislava – prevádzkuje čerpaciu stanicu pohonných hmôt v Košťanoch nad Turcom,
- TRIM LEADER, a.s., Košťany nad Turcom 331 – prevádzkuje plynovú kotolňu.

Tabuľka č. 8 Prehľad o množstve vypustených znečisťujúcich látok do ovzdušia v roku 2018

		Emisie				
		TZL (t)	SO ₂ (t)	NO _x (t)	CO (t)	TOC (t)
DOPRASTAV, a.s., závod Žilina	Obalovacia súprava TELTOMAT V	0,091039	0,003257	0,766944	1,994823	0,304866
TRIM LEADER, a.s.	kotolňa	0,008656	0,001039	0,168789	0,068165	0,011361

Popisy vybraných znečisťujúcich látok:

1.3.00 - tuhé znečisťujúce látky (TZL) vyjadrené ako suma všetkých častíc podľa § 5 ods. 3 vyhlášky č.410/2012 Z.z.

3.4.01 - oxid siričitý (SO₂) - vrátane prirodzeného podielu oxidu sírového SO₃ vyjadreného ako oxid siričitý (SO₂)

3.4.03 - oxidy dusíka (NO_x) - oxid dusnatý a oxid dusičitý vyjadrené ako oxid dusičitý (NO₂)

3.5.01 - oxid uhoľnatý (CO)

4.4.02 - organické látky vyjadrené ako celkový organický uhlík (TOC)

(*zdroj: stanovisko č.j. OU-MT-OSZP-2019/011595-Ha zo dňa 17.07.2019)

Veľkým zdrojom znečisťovania ovzdušia v k. ú. je EZ:MT (001) / Košťany nad Turcom – obalovačka, registrovaná ako A Pravdepodobná environmentálna záťaž. Obalovacie zariadenie asfaltových zmesí Košťany nad Turcom je stavba výrobného charakteru, patrí medzi veľké zdroje znečisťovania ovzdušia. Stavba je umiestnená v extraviláne v lokalite Zábelie, na parcele č. 636/1. Podľa vyhlášky MŽP SR č. 338/2009 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia o ovzduší obalovňa bitumenových zmesí spadá pod veľký zdroj, nakoľko sa uvažuje s maximálnou výrobnou kapacitou vyrobenej živici zmesi za hodinu 160 t. Obalovacia súprava je typu ASKOM VS 2T. Bodovým zdrojom znečistenia v prípade uvedenej prevádzky je komín obalovačky – sušiaci bubon, líniovým zdrojom znečistenia je doprava zabezpečujúca dovoz surovín.

Cestná doprava

Z mobilných zdrojov znečistenia sú najvýznamnejším emisie z cestnej dopravy pozostávajú z výfukových emisií, emisií z oteru povrchu ciest, pneumatík a brzdového obloženia a z resuspenzie prachu, ktorý sa nachádza na cestách.

2. Voda - celkové množstvo, druh a kvalitatívne ukazovatele vypúšťaných odpadových vôd, miestovypúšťania (recipient, verejná kanalizácia, čistiareň odpadových vôd), zdroj vzniku odpadových vôd, spôsob nakladania.

Zneškodňovanie odpadových vôd - súčasný stav

Obec Košťany nad Turcom má vybudovanú kanalizačnú sieť napojenú na skupinovú kanalizáciu Martin-Vrútky s čistením na ČOV Vrútky, v správe Turčianskej vodárenskej spoločnosti a.s., Martin. Splaškové odpadové vody z obce sú prečerpávané do kanalizačného systému Martin - Vrútky. V súčasnosti sa postupne realizuje vodná stavba Turčiansky Peter - Košťany nad Turcom - odkanalizovanie a zásobovanie pitnou vodou. Stavba ešte nie je skolaudovaná.

Dĺžka existujúcej gravitačnej stokovej siete v obci je 10,78 km, 344 prípojok. Odkanalizovaných je v súčasnej dobe 90 % domácností v obci. Na území obce sa nachádzajú 2 čerpacie stanice odpadových vôd, s kapacitou 42 Ps.

Zneškodňovanie odpadových vôd - navrhovaný stav

Obec Košťany nad Turcom má vybudovanú kanalizačnú sieť napojenú na skupinovú kanalizáciu Martin-Vrútky s čistením na ČOV Vrútky, v správe Turčianskej vodárenskej spoločnosti a.s., Martin. Splaškové odpadové vody z obce sú prečerpávané do kanalizačného systému Martin - Vrútky. V súčasnosti sa postupne realizuje vodná stavba Turčiansky Peter - Košťany nad Turcom - odkanalizovanie a zásobovanie pitnou vodou. Stavba ešte nie je skolaudovaná. Dĺžka existujúcej gravitačnej stokovej siete v obci je 10,78 km, 344 prípojok. Odkanalizovaných je v súčasnej dobe 90 % domácností v obci. Na území obce sa nachádzajú 2 čerpacie stanice odpadových vôd, s kapacitou 42 Ps.

Odtokové množstvá splaškových odpadových vôd v roku 2038:

Priemerný denný prietok splaškových odpadových vôd Q₂₄:

- je totožný s priemernou dennou potrebou vody (v zmysle STN 756101)

$$Q_{24} = 452,892 \text{ m}^3/\text{deň} = 5,24 \text{ l/s}$$

Maximálne denné množstvo splaškových vôd:

$$Q_{h\max} = Q_s, \text{priem} \times k_d = 5,24 \times 3,0 = 15,72 \text{ l/s}$$

Minimálny prietok splaškových vôd Q_{min}:

$$Q_{h\max} = k_h \text{ min} \times Q_{24} = 0,6 \times 5,24 = 3,14 \text{ l/s}$$

Ročné množstvo splaškových vôd:

$$Q_{\text{rok}} = Q_v, \text{priem} \times 365 = 452,892 \times 365 = 165.305,58 \text{ m}^3/\text{deň}$$

Riešené územie je súčasťou významnej Vodohospodárskej oblasti Turčianska kotlina a mezozoikum Veľkej Fatry. Vo vrtoch v kvartérnych sedimentoch Turca a jeho prítokoch sú najčastejšou príčinou nevhodnosti použitia vôd na pitné účely zvýšené hodnoty koncentrácií Fe (4–krát), Mn (2–krát) a amónnych iónov (1–krát). Zvýšené obsahy iónov Mn a Fe poukazujú na zlé kyslíkové pomery (*SAŽP Banská Bystrica, 2014).

Dusičnany NO³ v povrchových vodách dosahujú v severnej polovici intravilánu Košťan n. T. vyššie hodnoty koncentrácie (18,7 mg.l⁻¹) v porovnaní s južnou polovicou intravilánu a zbytkom k. ú. (11,6 mg.l⁻¹).

Koncentrácie fosforečnanov (PO⁴) v povrchových vodách dosahujú v rámci intravilánu hodnoty (0,03 mg.l⁻¹) a smerom k obci Žabokreky klesajú na 0,01 mg.l⁻¹. Turiec ich má na úrovni 0,05 – 0,09 mg.l⁻¹ (*<http://apl.geology.sk/atlasppv/>).

Znečistenie podzemných vôd

Podľa atlasu podzemných vôd stupeň znečistenia rastie smerom zo severu na juh k. ú. Podzemné vody dosahujú triedu kvality A, zväčša v plnom rozsahu vyhovujú všetkým ukazovateľom podľa Vyhlášky MZ SR č. 151/2004 pre pitnú vodu. Celý intravilán dosahuje znečistenie v koncentrácii 1,01-1,5 mg.l⁻¹. Najnižšie hodnoty sú 0,01 – 0,05 mg.l⁻¹ pre oblasť Turca pri južnom cípe intravilánu

Zdroj: <http://apl.geology.sk/atlasppv/>.

3. Odpady – celkové množstvo (t/rok), spôsob nakladania s odpadmi

Obec Košťany nad Turcom má spracovaný "Program odpadového hospodárstva obce Košťany nad Turcom na r.2016-2020", v súlade s krajským programom odpadového hospodárstva Žilinského kraja , ktorý však nie je aktualizovaný.

Zhromažďovanie a preprava objemného odpadu sa uskutočňuje dvakrát ročne. Pre tento účel obec zabezpečuje u zmluvného partnera umiestnenie veľkokapacitných kontajnerov na miestach a v intervaloch vývozu určených obcou. Minimálne dvakrát za rok v jarnom a jesennom období spoločne so zberom elektroodpadov je uskutočňovaný zber odpadov z domácností s obsahom škodlivých látok do špeciálnych plastových nádob určených na zber a prepravu oprávnenou organizáciou v zmysle zmluvy. Obec zabezpečuje informovanosť občanov o zbere objemného odpadu v dostatočnom časovom predstihu osobitným oznamom (v obecnom spravodaji, na webovej stránke obce). Papier a lepenka – triedia sa do modrých nádob a do určených plastových modrých vriec na triedený zber komunálnych odpadov. Na území obce je zabezpečený mobilný výkup papiera a lepenky dvakrát ročne v jarnom a jesennom období dovezením balíkov na určené zberové miesto. Plasty, kovy, kompozity – triedia sa spoločne do žltých nádob a do určených žltých vriec na triedený zber KO. Odpady zo skla –triedia sa spoločne do zelených nádob a do určených jutových vriec na triedený zber

KO. Zber batérií a akumulátorov je vykonávaný dvakrát ročne v jarom a jesennom období vyložením pred bránu rodinných domov, bytových domov a budov určených na podnikanie. Na území obce je zabezpečený mobilný výkup jedlých olejov a tukov. Na účel zabezpečenia triedeného zberu biologicky rozložiteľných odpadov zo záhrad obec zabezpečuje kompostovací zásobník. Odpad zo zelene môže držiteľ odpadu odovzdať na zbernom mieste určenom obcou. Zber textilu, odevov a obuvi prebieha celoročne do označených špeciálnych kontajnerov. Obec neprevádzkuje zberný dvor na území obce.

Tabuľka č. 9 Množstvá odpadu vyprodukovaného v obci v roku 2019.

Kód odpadu	Názov odpadu	Kategória odpadu	Množstvo v t
200133	Batérie a akumulátory	O	
170107	Drobný stavebný odpad	O	11,43
200101	papier a lepenka	O	9,16
200102	sklo	O	32,72
200110	šatstvo	O	6,12
200123	Vyradené zariadenia	N	1,23
200125	Oleje a tuky	O	0,28
200135	Vyradené elektr. a zariadenia	N	1,59
200136	Vyradené elektr. a elektronic. zariadenia	N	1,92
200139	plasty	O	31,7
200201	BRO	O	52,26
200301	Zmesový kom. odpad	O	346,44
200307	Objemový odpad	O	31,95
	ODPADY SPOLU	O + N	526,80

V roku 2019 sa v obci vyprodukovalo spolu 526,80 t odpadu, t.j. Odvoz a likvidáciu komunálneho odpadu zabezpečuje firma Brantner Fatra s.r.o. Martin a ukladá ho na skládku Martin – Kalnô. V obci je zavedený zber separovaného odpadu. Zber plastov, papiera, skla a šatstva – sa uskutočňuje na 7 zberných miestach, umiestnených v rôznych častiach obce, kontajnerovým systémom zberu. Všetok odpad je odvážaný prostredníctvom zberovej spoločnosti Brantner Fatra s.r.o., Martin. Šatstvo je odvážané fyzickou osobou, oprávnenou nakladať s odpadom

Zberné zariadenie na separovaný odpad

Obec nemá vybudovaný zberný dvor. Na území obce sa nachádza 7 zberných miest s nádobami na separovaný odpad (papier, sklo, plasty, bioodpad).

4. Hluk a vibrácie (zdroje, intenzita).

Zdroje hluku môžeme rozdeliť podľa pôvodu na hluk z pozemnej dopravy (cestnej a železničnej dopravy) a iné zdroje hluku (hluk z výrobných prevádzok a náhodili hluk, prelety lietadiel, vtáctvo, domáce zvieratá pod.).

Zaťaženie obce hlukom a vibráciami je pomerne výrazné. Zdrojom dopravného hluku v obci sú najmä železnica, ktorá prechádza cez zastavané územie obce a cesty I/65, III/2141 a III/2143.

Zdrojom dopravného hluku v obci je najmä cesta I/70. Premávku na spomínanej komunikácii predstavuje tranzitná doprava. Pri uvedenej ceste I. triedy nie je situované obytné územie, nachádzajú sa tu výrobné územia, resp. športový areál.

Ochrana verejného zdravia pred hlukom v mimopracovnom (životnom) prostredí je uvedená vo vyhláške MZ SR č. 549/2007 Z.z. a vzťahuje sa na hluk, ktorý sa vyskytuje v chránenom vonkajšom prostredí alebo chránenom vnútornom prostredí budov v súvislosti s činnosťou (prevádzkou) nestacionárnych a stacionárnych zdrojov hluku alebo s aktivitami ľudí.

Tabuľka č. 10: Vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č. 549/2007 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení vyhlášky MZ SR č. 237/2009 Z.z.

Kateg. územia	Opis chráneného územia alebo vonkajšieho priestoru	Refer. časový interval	Prípustné hodnoty (dB) ^{a)}				
			Hluk z dopravy				Hluk z iných zdrojov L _{Aeq, p}
			Pozem. a vodná doprava b)c)	Železn. dráhy c) L _{Aeq, p}	Letecká doprava		
					L _{Aeq, p}	L _{Asmax,p}	
I.	Územie s osobitnou ochranou pred hlukom, napr. kúpeľné miesta, kúpeľné a liečebné areály	deň	45	45	50	-	45
		večer	45	45	50	-	45
		noc	40	40	40	60	40
II.	Priestor pred oknami obytných miestností bytových a rodinných domov, priestor pred oknami chránených miestností školských budov, zdravotníckych zariadení a iných chránených objektov, ^{d)} vonkajší priestor v obytnom a rekreačnom území	deň	50	50	55	-	50
		večer	50	50	55	-	50
		noc	45	45	45	65	45
III.	Územie ako v kategórii II v okolí diaľnic, ciest I. a II. triedy, miestnych komunikácií s hromadnou dopravou, železničných dráh a letísk, mestské centrá	deň	60	60	60	-	50
		večer	60	60	60	-	50
		noc	50	55	50	75	45
IV.	Územie bez obytnej funkcie a bez chránených vonkajších priestorov, výrobné zóny, priemyselné parky, areály závodov	deň	70	70	70	-	70
		večer	70	70	70	-	70
		noc	70	70	70	95	70

Zdrojom vibrácií sú osobné a nákladné vozidlá, ktoré sú zároveň aj pôvodcami zvýšenej prašnosti pri transporte po cestnej sieti v zastavanom území. Iné zdroje vibrácií nie sú známe.

Cesta I/65 - súčasný stav, sčítanie r.2015

Existujúca cesta I/65 je trasovaná zastavaným územím obce a rozdeľuje obec na 2 časti. Ako vyplýva zo zverejnených podkladov SSC Bratislava z celoštátneho sčítania dopravy v r.2015 v predmetných úsekoch sčítania bolo na sčítaných:

- Martin – Košťany, sčítací úsek č.91250 = 18.874 všetkých vozidiel/24 hod.,
- Košťany - Příbovce, sčítací úsek č.91260 = 14.233 všetkých vozidiel/24 hod.

Uvedená komunikácia je zaťažená na hranici únosnosti, čo sa prejavuje hlavne v dopravných špičkách. Riešením tejto nepriaznivej situácie je jednak vybudovanie rýchlostnej cesty R3 Martin - Turčianske Teplice, ktorá by odľahčila územie o tranzitnú dopravu, ako aj stanovenie opatrení v návrhu ÚPN O Košťany nad Turcom, ktoré budú eliminovať nepriaznivé vplyvy z nadmernej hlukovej záťaže z dopravy pre obytné územie.

Cesta III/2141 - súčasný stav, sčítanie r.2015

Existujúca cesta vedie z obce Košťany nad Turcom do obcí Žabokreky, Belá-Dulice a Necpaly. Ako vyplýva zo zverejnených podkladov SSC Bratislava z celoštátneho sčítania dopravy v r.2015 v predmetnom úseku sčítania bolo na sčítaných:

- Košťany - Žabokreky, sčítací úsek č.95290 = 2.060 všetkých vozidiel/24 hod.,

Cesta III/2143

Existujúca cesta vedie z obce Košťany nad Turcom do obcí Turčiansky Peter, Trebstovo, Trnovo a Valča. Na tejto ceste sa nevykonávajú celoštátne sčítania dopravy, a pre cesty III. triedy zatiaľ nie sú spracované ani strategické hlukové mapy.

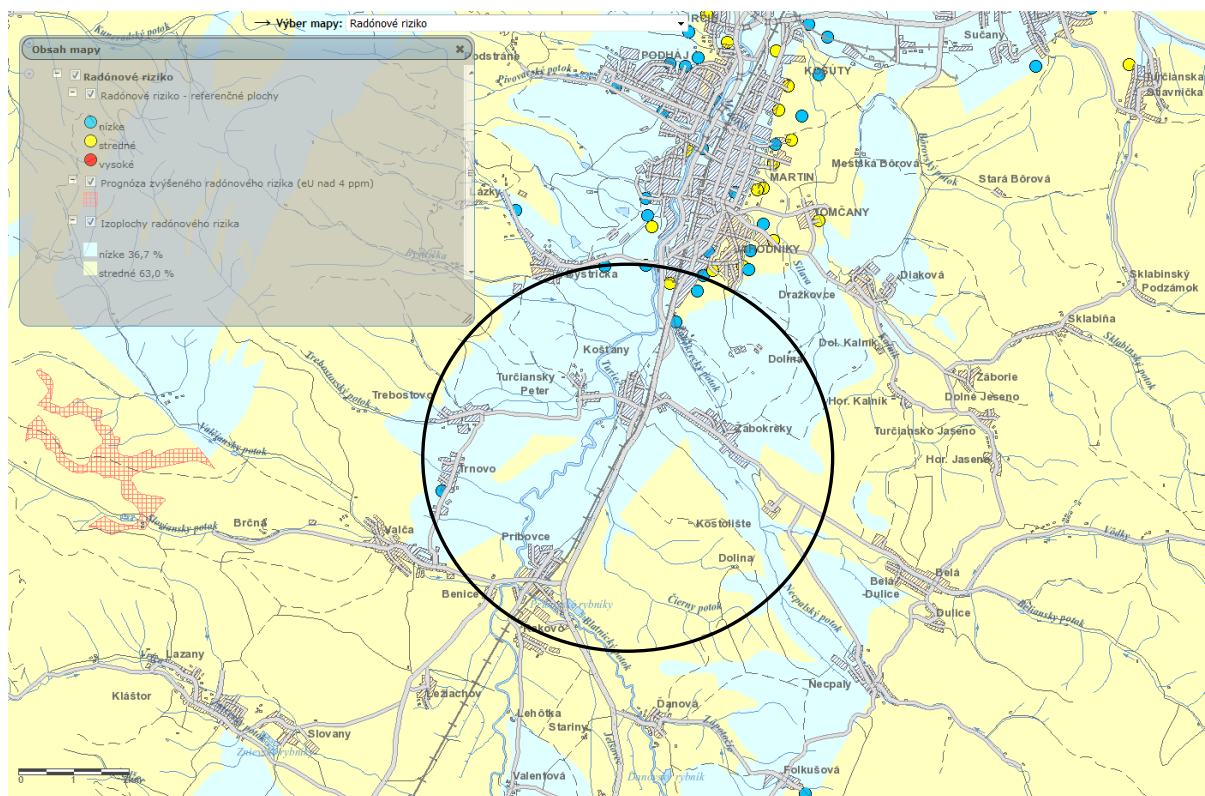
Železnica

Zdrojom hluku je tak isto aj hluk zo železničnej trate. Železničná dvojkoľajová, neelektrifikovaná trať č.118 Filákov - Vrútky prechádza cez zastavané územie obce a rozdeľuje obec na 2 časti.

Strategické hlukové mapy sú dostupné na <http://www.hlukovamapa.sk/>.

5. Žiarenie a iné fyzikálne polia (tepelné, magnetické a iné – zdroj a intenzita).

Pre rádioekologické hodnotenie územia je dôležité poznať úroveň prirodzenej rádioaktivity hornín a vôd a radónové riziko. Prírodná rádioaktivita sa v k. ú. nevyskytuje nad rámec prirodzeného žiarenia prostredia. Zastavané územie a prevažná časť extravilánu je zaradená medzi územia s nízkym radónovým rizikom. Stredné radónové riziko pôsobí na JV katastra. Pre riešené k. ú nie je prognóza zvýšeného radónového rizika (eU nad 4 ppm)

Obr. č. 2 Radónové riziko katastri obce Košťany nad Turcom
(zdroj: <https://apl.geology.sk/radio/>).

Zdroje žiarenia a fyzikálne polia iného charakteru nie sú známe v riešenom území.

6. Doplňujúce údaje (napr. významné terénne úpravy a zásahy do krajiny).

V rámci koncepcie rozvoja obce v riešenom území sa nepredpokladajú významnejšie terénne úpravy a zásahy do krajiny. Rozvojové funkčné územia sa navrhujú s koncepčným princípom rešpektovania t.j. zachovania a využitia konfigurácie terénu bez významnejších zásahov. Týmto zásadám zodpovedá aj drobná hmotová štruktúra navrhovanej funkčnej zástavby prevažne v obytnom území. Väčšie rozľahlejšie objekty môžu sa vyskytnúť len vo výrobnom území, pre ktoré sú vybrané lokality prevažne s rovinatým územím.

C. KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. Vymedzenie hraníc dotknutého územia

Územie riešené je vymedzené v súlade s riešením územného plánu Obce Košťany nad Turcom. Obec z hľadiska územno-správneho členenia patri do Žilinského samosprávneho kraja, do okresu Martin. Celková výmera riešeného katastrálneho územia je 643,59 ha.

Susediace katastrálne územia sú k. ú. Martin, Bystrica, Turčiansky Peter, Trebostovo, Pribovce, Necpaly, Žabokreky.

II. Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie

1. Horninové prostredie inžiniersko-geologické vlastnosti, geodynamické javy (napr. zosuvy, seizmicita, erózia a iné), ložiská nerastných surovín, geomorfologické pomery (napr. sklon, členitosť), stav znečistenia horninového prostredia.

Horninové prostredie inžiniersko-geologické vlastnosti

V zmysle inžinierskogeologickej rajonizácie Slovenska zasahujú do riešeného územia nasledovné rajóny:

- F - rajón údolných riečnych náplavov: rajón vytvárajú náplavy súčasných vodných tokov. V prípade riešenej obce je to Váh. Rajón je charakteristický výskytom mŕtvych ramien, v ktorých sú hnilokaly – hlinité a piesčité sedimenty s vysokým obsahom organických látok. Štrkové frakcie obsahujú len vo forme málo hrubej prímеси na báze náplavov. Hladina podzemnej vody je spravidla v hĺbke do 2 – 4 m, miestami sa vyskytujú aj močaristé plochy. Rizikovým faktorom je možnosť znečistenia podzemných vôd poľnohospodárskou činnosťou, priemyslom, alebo skládkovaním odpadov. Z geodynamických javov sa tu prejavuje hlavne bočná erózia vodných tokov a podmáčanie územia pri vysokých vodných stavoch.
- D – rajón deluviálnych sedimentov: do rajónu deluviálnych sedimentov okrem svahových (ronových) splachov sú začlenené deluviálne – soliflukčné a zosunové akumulácie, ako aj rozložené horniny (zeminy) eluviálnej zóny. Pri úpätí svahov, a vo svahových depresiách dosahujú hrúbku niekoľko m, zatiaľ čo na eleváciách, v strmých a horných častiach svahov je ich hrúbka malá (2 – 3 m). K najčastejším geologickým procesom v rajóne patrí erózia, zosúvanie, resp. podmieňanie a abrázia brehov riek a vodných nádrží. K intenzívnej erózii (výmole, rokliny) dochádza hlavne na ílovcovom – prachovcovom a flyšovom podloží. Nemalú úlohu pri vytváraní zosunov a erózných javov hrá často prakticky nepriepustné podložie a zrážková činnosť, ako aj odlesňovanie, vytváranie zárezov a odrezov, nesprávne obrábanie poľnohospodárskej pôdy a iné zásahy človeka
- T – rajón terasových stupňov: fluviálne sedimenty sa zachovali v niekoľkých výškových úrovniach v pozícii terasových stupňov. Hrúbka sedimentov je obvykle niekoľko metrov. Hlavnú akumuláciu tvoria rôzne štrkové sedimenty s rôznym podielom jemnozrnej, alebo piesčitej frakcie. Často bývajú prekryté aj jemnozrnnými, alebo piesčitými sedimentami iného pôvodu, napríklad deluviálnymi. Povrch terás je spravidla rovinný. Podzemná voda sa nachádza blízko bázy terasových sedimentov, obvyčajne v hĺbke cca 5 m. V mladších - nižších terasách vystupuje v hĺbke 2 – 5 m. Z geodynamických javov sa tu prejavuje hlavne výmoleová erózia, na okrajoch terás uložených na flyšových sedimentoch sa často prejavujú aj gravitačné pohyby – zosuvy. Územie je veľmi náchylné na možné znečistenie podzemných vôd.

Na základe uvedenej inžiniersko-geologickej rajonizácie a výsledkov konkrétne zameraných inžiniersko-geologických prieskumov je možné určiť hospodárske využitie lokalít situovaných v tomto rajóne.

Ložiská nerastných surovín

V riešenom území sa eviduje ložisko nevyhradeného nerastu LNN (4371, tehliarska hlina na juhovýchodnom okraji katastrálneho územia – ložisko Bikor s kapacitou suroviny 2018 tis. t.). Neevidujú staré banské diela a určené prieskumné územie pre vyhradený nerast.

Seizmicita

Obce v okrese Martin boli v 15 storočí postihnuté silnými zemetraseniami, (r. 1443 až 1445 a 1453) Ďalšie zemetrasenia boli zaznamenané v rokoch 1578 a 15. januára 1858. Podľa STN 73 0036 - „Seizmické zaťaženie stavieb“ - príloha A2 "Seizmotektonická mapa Slovenska" sa predmetné územie nachádza v seizmickej oblasti 6 a 7° MSK-64. Základné seizmické zrýchlenie zodpovedá zemetraseniu s periódou výskytu 450 rokov a vzťahuje sa na objekty so súčiniteľom významnosti $g_I=1,0$ s priemernou životnosťou 50-100 rokov.

Geodynamické javy (zosuvy)

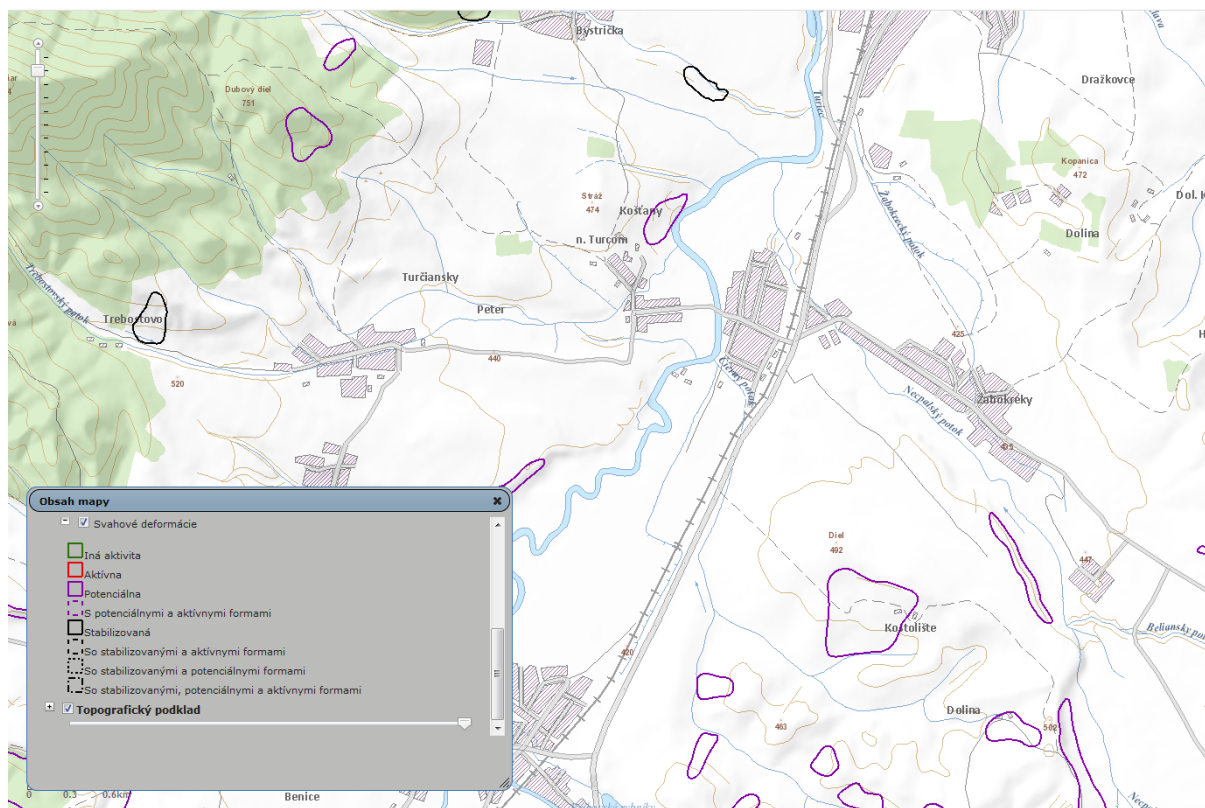
Pri rôznych antropogénnych činnostiach, najmä tých, ktoré sú spojené s hĺbením výkopov, zárezov a odrezov, môže byť ohrozená stabilita svahov. Týka sa to najmä svahov, na ktorých spodnú vrstvu delúvií tvoria flyšoidné sedimenty s podstatným zastúpením ílovcových a slieňovcových hornín.

V riešenom sa území evidujú 3 potenciálne svahové deformácie. Najrozsiahlejšia z nich sa nachádza na juhovýchodnom cípe k. ú. v lokalite Kostolište.

Aktivácia svahových deformácií, dosiaľ nezmapovaných, hrozí vplyvom prírodných pomerov alebo negatívnymi antropogénnymi faktormi, resp. ich kombináciou na plochách v k. ú., ktoré sú v rajónoch nestabilných a potenciálne nestabilných území.

V Atlase stability svahov je znázornený v riešenom k. ú. „rajón nestabilných území“, a to na JV k. ú. mimo intravilánu, po pravej strane cesty a trate. Charakteristika podrajónu je nasledovná: územia s doteraz nezaregistrovanými svahovými deformáciami, s priaznivou geologickou stavbou nevylučujúcou v prípade priaznivých morfológických pomerov občasný vznik svahových deformácií

(najmä skupiny zosúvania a tečenia) vplyvom prírodných pomerov. Územia sú citlivé na negatívne antropogénne zásahy. V územiach s nedostatočnou preskúmanosťou je predpoklad existencie doteraz nezaregistrovaných svahových deformácií. Rajón zahŕňa aj územia postihnuté intenzívnou výmloľovou eróziou a územia ohrozené opadávaním úlomkov (<http://apl.geology.sk/atlassd/>).

Obr. č. 3 Geodynamické javy (zosuvy)

Zdroj: <http://apl.geology.sk/geofond/zosuvy/>

Geodynamické javy sú zobrazené v strategickom dokumente v Návrhu ÚPN O Košťany nad Turcom vo výkrese č. 2 a 3. KOMPLEXNÝ VÝKRES PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA A FUNKČNÉHO VYUŽÍVANIA ÚZEMIA S VYZNAČ. ZÁVÄZNOU ČASŤOU RIEŠENIA A VPS.

Geomorfologické pomery

Geomorfologické členenie územia

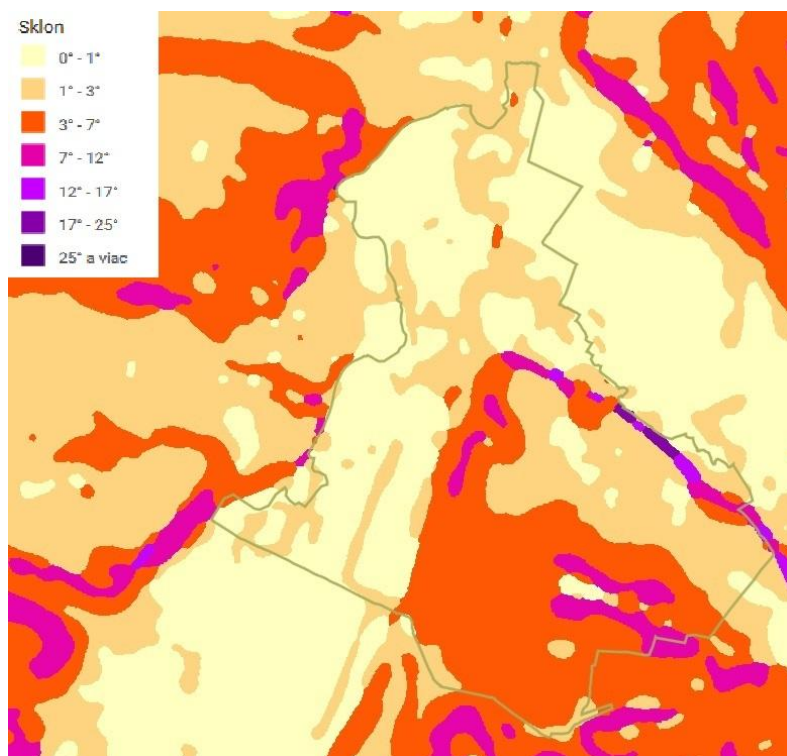
V zmysle geomorfologických jednotiek Slovenska (Mazúr & Lukniš 1986) je riešené územie tvorené nasledovne:

Sústava: Alpsko-Himalájska
 Podsústava: Karpaty
 Provincia: Západné Karpaty
 Subprovincia: Vnútorne západné Karpaty
 Oblasť: Fatransko - tatranská oblasť
 Celok: Turčianska kotlina
 Podcelky: Mošovská pahorkatina.

Charakteristika hlavných typov reliéfu

Hlavným typom reliéfu je kotlinový reliéf, t.j. fluviálna rovina, málo členitá hladko modelovaná rovina až kotlinová eróznodenudačná členená pahorkatina.

Sklonitosť determinuje výskyt reliéfortvorných procesov, charakter pôdneho krytu a spôsob využívania krajiny. Na približne polovici rozlohy k. ú., a to v nive Turca spolu s intravilánom obce dosahuje sklon reliéfu hodnoty 0° - 3°. V JV časti k. ú. sa sklony pohybujú v rozmedzí 3° - 7°. V priestore Žabokreckej terasy max. hodnota sklonov dosahuje 17° - 25° (obr. 4).

Obr. 4 Sklonitostné pomery

(zdroj: Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, dostupné na: <https://zbgis.skgeodesy.sk>)

2. Klimatické pomery zrážky (napr. priemerný ročný úhrn a časový priebeh), teplota (napr. priemerná ročná a časový priebeh), veternosť (napr. smer a sila prevládajúcich vetrov).

Klíma

Z hľadiska teplotných a vlhkostných kritérií sa k. ú. Košťany nad Turcom rozprestiera v mierne teplej (M) oblasti, a v mierne teplom, vlhkom s chladnou až studenou zimou, kotlinovom/dolinovom (M5) okrsku).

Z hľadiska klimato-geografických typov je pre predmetné územie charakteristická kotlinová klíma s veľkou inverziou teplôt, mierne suchá až teplá, a je mierne teplá s priemernou januárovou teplotou - 2,5 °C až - 5 °C a priemernou júlovou teplotou 17 °C až 18,5 °C.

Priemerný ročný úhrn zrážok je 800 mm (priemer za r. 1961-1990). Obdobia so snehovou pokrývkou trvajú 80 dní a maximálna hrúbka snehovej pokrývky dosahuje 30-50 cm v stredných polohách. Rozdiely podľa rokov sú značné a môžu sa vyskytnúť prípady, keď snehová prikrývka i v nižších polohách trvá extrémne dlho, alebo sa naopak nevytvorí.

V súčasnosti sú známe trendové zmeny bilančných úhrnov zrážok pre celé povodie, kotlinu a pohoria za obdobie 1901-1990. Z analýz SHMÚ vyplynulo, že v celom povodí dochádza k úbytku ročných bilančných hodnôt zrážok o 5 %, pričom výraznejšie zmeny boli zaznamenané v kotline.

Najbližšia zrážkomerná stanica k riešenému k. ú: (IND 24280) Martin.

Turčianska kotlina s ohľadom na geografické a geomorfologické danosti sa radí medzi kotliny s nevhodnými rozptylovými podmienkami. Jedná sa o pomerné úzku vysočinnú kotlinu, výrazne ohraničenú vrstvami, zvažujúcu sa z juhu na sever, kotlina je menej vetrateľná a v prechodných obdobiach sa v nižších nadmorských výškach vyskytujú časté inverzné stavy ovzdušia. Sledovaná oblasť je charakteristická veľkou početnosťou stavov bezvetria a malých rýchlostí vetra do 2 m/s, čo predstavuje až 74 % týchto situácií v roku.

Podľa údajov z meteorologickej stanice Bystrica (470 m n.m.) prevláda južné a juhozápadné prúdenie vetra s priemernou rýchlosťou 3,1 - 3,2 m.s-1. K. ú. Košťany nad Turcom leží v priemernej inverznej polohe.

Zdroj: Prieskumy Rozbory - Krajinoekologický plán ÚPN Košťany nad Turcom

3. Ovzdušie stav znečistenia ovzdušia.

Relevantné znečisťujúce látky

- Atmosférický aerosól (zjednodušene: prachové častice, označované ako TZL – tuhé znečisťujúce látky):
 - PM10 je časťou – podmnožinou TZL, obsahuje častice s aerodynamickým priemerom menším ako 10 mikrometrov
 - PM 2.5 je podmnožinou PM10, obsahuje častice s aerodynamickým priemerom menším ako 2.5 mikrometra.
- Oxid dusičitý – Hlavnými antropogénnymi zdrojmi oxidov dusíka sú najmä emisie z cestnej dopravy. Ďalším zdrojom sú spaľovacie procesy v priemysle a energetike. Oxidy dusíka v ovzduší prechádzajú chemickými reakciami a vytvárajú tuhé častice – dusičnany.
- Oxid siričitý (SO₂) sa do ovzdušia dostáva ako produkt spaľovania palív s obsahom síry, je emitovaný pri výrobe tepla a elektrickej energie v tepelných elektrárnach a tiež pri rôznych technologických procesoch. Významným prírodným zdrojom je vulkanická činnosť.

Stav znečistenia ovzdušia v riešenom území (v katastri obce Košťany nad Turcom) nie je známy z dôvodu absencie meracej stanice. Znečistenie ovzdušia posudzované katastrálneho územia je prevažne spôsobené aglomerovanými účinkami súmestia Martin – Vrútky – Turany – Sučany.

Zdrojmi znečistenia ovzdušia v riešenom území sú prevádzkovatelia stredných zdrojov znečistenia zdokumentovaný v kapitole B.II.1

4. Vodné pomery povrchové vody (napr. vodné toky, vodné plochy), podzemné vody vrátane geotermálnych, minerálnych, pramene a pramenné oblasti vrátane termálnych a minerálnych prameňov (výdatnosť, kvalita, chemické zloženie), vodohospodársky chránené územia, stupeň znečistenia podzemných a povrchových vôd.

Vodné pomery – povrchové vody

V prílohe č. 1 k vyhláške č. 211/2005 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov sa nachádzajú 2 toky v k. ú. Uvádzame ich s číslom hydrologického poradia:

- 4-21-05-020 Turiec: pramení v Kremnických vrchoch na juhovýchodnom svahu Svrčinníka (1 312,8 m n. m.) v nadmorskej výške približne 1 090 m n. m. Do rieky Váh sa vlieva pri Vrútkach v nadmorskej výške približne 378 m n. m. Medzi Moškovcom a Martinom rieka vytvára početné meandre
- 4-21-05-086 Beliansky potok: pramení vo Veľkej Fatre na severnom svahu Borišova (1 509,5 m n. m.) v nadmorskej výške približne 1 420 m n. m. Je pravostranným prítokom Turca s dĺžkou 20,3 km, je tokom IV. rádu. Do Turca sa vlieva severne od riešenej obce v nadmorskej výške cca 404,8 m n. m. Jeho najvýznamnejším ľavostranným prítokom je Necpalský potok. Koryto Belianskeho potoka je zväčša neupravené, na severnom okraji Koštian rozdvojené (bifurkácia).

Ďalšie pravostranné prítoky Turca:

- Čierny potok, tok IV. rádu, dĺžka 5,5 km. Sprava priberá potok Býkor, z ľavej strany sa oddeľuje umelo upravené vedľajšie rameno nazvané Koštiansky potok, ktoré sa do koryta Čierneho potoka vlieva na južnom okraji intravilánu obce. Potok má krátky pravostranný prítok,
- Býkor: tok V. rádu, dĺžka 2,8 km, je to pravostranný prítok Čierneho potoka,
- Koštiansky potok: umelo upravené vedľajšie rameno s dĺžkou 1,8 km,
- Žabokrecký potok – SV k. ú.

Tabuľka č. 11 Priemerné mesačné a extrémne prietoky(m³.s⁻¹) na toku Turiec v stanici Martin za rok 2010

6130	STANICA: Martin				TOK: Turiec			STANIČENIE: 6,90			PLOCHA: 827,00			
Qm		12,17	8,948	13,70	13,41	27,09	23,65	12,14	24,59	30,78	12,80	13,70	19,12	17,72
Qmax 2010		152,0	Deň/Mes/Hod:		16/08/01		Qmin 2010		4,919	Deň/Mes:		17/02		
Qmax 1931-2009		327,0			26/07/13 - 1960		Qmin 1931-2009		2,121			06/12 - 1984		

Zdroj: Hydrologická ročenka povrchové vody 2010 Vydal Slovenský hydrometeorologický ústav Bratislava 2011, <http://www.shmu.sk>.

Podzemné vody

V riešenom území vyvierajú 3 typy nasledovných objektov:

- 5 hydrogeologických vrtov,
- 4 umelé hydrogeologicky významné objekty: výtok z podzemnej drenáže (trubky, horizontálne vrty) s výdatnosťou 0,05 l.s-1, 1,36 l.s-1, 0,15 l.s-1, 0,1 l.s-1,
- niekoľko prameňov s výdatnosťou od 0,03 - 0,05 l.s-1,
- 1 významná kopaná alebo spúšťaná studňa slúžiaca na odber vody.

Geochemická charakteristika prostredia vodných zdrojov

V k. ú sa vyskytujú z hľadiska genézy 3 typy podzemnej vody:

- silikátovo-karbonátogénne podzemné vody: chem. typ: Ca-HCO₃, resp. Ca-Mg-HCO₃ typ, celková mineralizácia: 300-800 mg/l, horninové prostredie: kvartér - fluviálne sedimenty - nivné hliny, piesčité hliny, piesčité štrky a piesky (holocén), medzizrnová priepustnosť, niva Turca vrátane intravilánu, t.j. väčšina k. ú.,
- silikátovo-karbonátogénne podzemné vody: chem. typ: Ca-HCO₃, resp. Ca-Mg-HCO₃ typ celková mineralizácia: 200-800 mg/l, horninové prostredie: kvartér - prolúviálno-delúviálne sedimenty - hlinito-kamenito-štrkovité (holocén-pleistocén), typ priepustnosti: puklinová, JV časť k. ú. napravo od cesty a trate,
- silikátovo-karbonátogénne podzemné vody: chem. typ: Ca-HCO₃, resp. Ca-Mg-HCO₃ typ, celková mineralizácia: 200-800 mg/l, horninové prostredie: kvartér - fluviálne sedimenty terás - štrky, piesčité štrky a piesky (pleistocén), typ priepustnosti: medzizrnová, v k. ú. terasa na hranici so Žabokrekmi (zdroj: <http://apl.geology.sk/hydrochem/>).

Stupeň znečistenia podzemných vôd

Podzemné vody dosahujú triedu kvality A, zväčša v plnom rozsahu vyhovujú všetkým ukazovateľom podľa Vyhlášky MZ SR č. 151/2004 pre pitnú vodu.

V k. ú. Košťany nad Turcom je evidovaná 1 narážaná studňa: Košťany nad Turcom č. d. 273, trieda kvality A, chem. typ: Ca-HCO₃ (zdroj: <http://apl.geology.sk/hydrochem/>).

Podľa vodohospodárskej bilancie kvality podzemnej vody v SR v roku 2017

kde je uvedená lokalita Košťany v štátnej monitorovanej sieti kvality podzemných vôd, ktoré sa v príslušnom rajóne nachádza. Vyhodnotený je tam bilančný stav (A – priaznivý) v rokoch 2016 a 2017 vo všetkých vybraných ukazovateľoch (NH₄⁺, NO₃⁻, NO₂⁻, CHSKMn, vodivosť, RL₁₀₅). V stĺpci „bil. stav“ je vypísaný najnepriaznivejší (najnižší) vypočítaný pomer a stĺpec „ukazovateľ“ predstavuje najnepriaznivejší ukazovateľ, ktorý určuje pasívny alebo napätý bilančný stav rajónu.

Tabuľka č. 12 Bilancie kvality podzemnej vody v lokalite Košťany

č. objektu	lokalita	rok	NH ₄	NO ₃	NO ₂	CHSKMn	vodivosť	RL ₁₀₅	bil.stav	ukazovateľ
45890	KOSTANY	2016	28.57 A	6.47 A	100 A	3.97 A	2.34 A	3.24 A	A	
		2017	33.33 A	5.61 A	100 A	12 A	2.4 A	2.77 A	A	

Zdroj: VODOHOSPODÁRSKA BILANCIA KVALITY PODZEMNEJ VODY SR V ROKU 2017, Bratislava 2018, <http://www.shmu.sk>

Obec má vybudovanú vodovodnú sieť napojenú na skupinový vodovod Martin. Prívodné potrubie DN 400 z Blatnickej doliny je zaústené do vodojemu Jahodníky s objemom 3000 m³. Voda je do obce privádzaná gravitačným prívodným potrubím DN 200 mm z obce Žabokreky. Obec je odkanalizovaná. Splaškové vody sú z obce prečerpávané do kanalizačného systému Martin – Vrútky s čistením na ČOV Vrútky. TurVod, a.s. Martin požaduje rešpektovať Plán rozvoja vodovodov a kanalizácií v regióne Turca vypracovaný v roku 2002 (podklady Turčianskej vodárenskej spoločnosti, a.s., č. O17310006376).

5. Pôdne pomery kultúra, pôdny typ, pôdny druh a bonita, stupeň náchylnosti na mechanickú a chemickú degradáciu, kvalita a stupeň znečistenia pôd.

Pôdne pomery kultúra – druhy pozemkov

Tabuľka č. 13 Úhrnné hodnoty druhov pozemkov v k. ú. obce

Druh pozemkov	Výmera v ha	Podiel v %
orná pôda	306,78	47,67
záhrady	15,25	2,37
lúky a pasienky-TTP	215,57	33,49
sady	-	-
Poľnohospod. pôda spolu	537,60	83,53
lesná pôda	-	-

Pôdny typ v riešenom území:

V riešenom území sa nachádzajú nasledovné hlavné pôdne typy na poľnohospodárskych pôdach, ktoré sú vyčlenené podľa máp BPEJ a bližšie charakterizované v tabuľke č. 1 a zobrazené na v ÚPN O vo výkrese č. 6.

- fluvizeme: výskyt v nivách vodných tokov, ktoré sú alebo boli donedávna ovplyvnené záplavami a výrazným kolísaním hladiny podzemnej vody. Majú svetlý humusový horizont. V riešenom území prevládajú subtypy typické,
- černice: vyskytujú sa výlučne na rovinách v širokých nivách riek, kde záplavy minimálne ovplyvňujú vývoj pôdneho krytu.
- kambizeme: sú pôdy s rôznym hrubým svetlým humusovým horizontom pod ktorým je horizont zvetrávania skeletnatých substrátov. V riešenom území prevažuje subtyp kambizeme pseudoglejové,
- rendziny: sú dvojhorizontové A-C pôdy vyvinuté výlučne zo zvetralín pevných karbonátových hornín, t.j. hornín bohatých na bázičné kationy, s obsahom CaCO_3 , alebo MgCO_3 nad 75 %, ale s nedostatkom ďalších živín a malým nerozpustným minerálnym zvyškom (vápence, dolomity, vápnité zlepenice, serpentíny, sádrovce). Humusový horizont sa u rendzín tvorí podstatne pomalšie ako u iných pôdnych jednotiek.

Tabuľka č. 14: Pôdne typy na základe bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek v k. ú. Košťany nad Turcom na poľnohospodárskej pôde

BPEJ	Charakteristika BPEJ
0701001	fluvizeme typické karbonátové, ľahké v celom profile, vysychavé, na rovine, pôdy hlboké (viac ako 60 cm) bez skeletu,
0702045	fluvizeme typické karbonátové, na miernom svahu, južnej, východnej a západnej expozícií, pôdy hlboké (viac ako 60 cm) bez skeletu
0711005	fluvizeme glejové, ľahké v celom profile, vysychavé, na rovine, pôdy hlboké (viac ako 60 cm) bez skeletu,
0712003	fluvizeme glejové, ťažké, na rovine, pôdy hlboké (viac ako 60 cm) bez skeletu
0714062	fluvizeme, stredne ťažké až ľahké, na rovine, stredne hlboké a stredne skeletovité,
0714065	fluvizeme (typ), stredne ťažké až ľahké, na rovine, stredne hlboké a stredne skeletovité,
0720013	černice typické, na rovine, slabo skeletovité, pôdy hlboké (viac ako 60 cm),
0720043	černice typické, na strednom svahu, bez skeletu, hlboké (60 cm a viac)
0727003	černice glejové, na rovine, pôdy hlboké (viac ako 60 cm) bez skeletu
0733062	kultizeme rigolované, stredne ťažké až ľahké, na rovine, stredne hlboké a stredne skeletovité,
0756002	luzizeme pseudoglejové až pseudogleje luzizemné, ľahké v celom profile, vysychavé, na rovine, pôdy hlboké (viac ako 60 cm) bez skeletu,
0763202	kambizeme typické na minerálne bohatých zvetralinách flyša, na miernom svahu, južnej, východnej a západnej expozícií, pôdy hlboké (viac ako 60 cm) bez skeletu
0763212	kambizeme typické na minerálne bohatých zvetralinách flyša, na miernom svahu, bez skeletu, stredne hlboké (30 - 60 cm)
0769212	kambizeme pseudoglejové na flyši, na miernom svahu, bez skeletu, stredne hlboké (30 - 60 cm)
0787442	rendziny typické a rendziny kambizemné, na strednom svahu, stredne skeletovité, stredne hlboké (30 - 60 cm)
0790262	rendziny typické, na miernom svahu, stredne až silno skeletovité plytké pôdy
0790462	rendziny typické, na strednom svahu stredne až silno skeletovité plytké pôdy
0792682	rendziny typické, na príkrom svahu, stredne až silno skeletovité plytké až hlboké pôdy
0856002	luzizeme pseudoglejové až pseudogleje luzizemné, na rovine, pôdy hlboké (viac ako 60 cm) bez skeletu,
0863202	kambizeme typické na minerálne bohatých zvetralinách flyša, na miernom svahu, južnej, východnej a západnej expozícií, pôdy hlboké (viac ako 60 cm) bez skeletu

BPEJ	Charakteristika BPEJ
0869202	kambizeme pseudoglejové na flyši, na miernom svahu, južnej, východnej a západnej expozícií, pôdy hlboké (viac ako 60 cm) bez skeletu
0869212	kambizeme pseudoglejové na flyši, stredne ťažké, na miernom svahu bez skeletu, stredne hlboké pôdy
0869302	kambizeme pseudoglejové na flyši, na miernom svahu severnej expozícií, bez skeletu hlboké pôdy
0870413	kambizeme pseudoglejové na flyši, na strednom svahu, hlboké pôdy bez skeletu
0887242	rendziny typické a rendziny kambizemné, na miernom svahu, južnej, východnej a západnej expozícií, pôdy stredne hlboké, stredne skeletovité
0887342	rendziny typické a rendziny kambizemné, na miernom svahu severnej expozícií, pôdy plytké slabo skeletovité,
0887442	rendziny typické a rendziny kambizemné, na strednom svahu, južnej, východnej a západnej expozícií, stredne hlboké stredne skeletovité pôdy
0890262	rendziny typické, na miernom svahu, stredne až silno skeletovité plytké pôdy
0890462	rendziny typické, na strednom svahu stredne až silno skeletovité plytké pôdy
0890562	rendziny typické, plytké, stredne ťažké až ľahké, na strednom svahu, severnej expozícií, stredne až silne skeletovité, plytké pôdy

Podľa zák. č. 57/2013 Z.z., ktorým sa novelizoval zákon č.220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy, je potrebné chrániť najkvalitnejšiu pôdu v katastrálnom území. Podľa Nariadenia vlády SR č.58/2013 Z.z. v katastrálnom území Košťany nad Turcom sú to poľnohospodárske pôdy nasledovných BPEJ: 071005, 0712003, 0720013, 0720043, 0764003, 0764203, 0769212, 0856002. Chránená pôda sa nachádza hlavne na plochách medzi cestou I/65 a riekou Turiec.

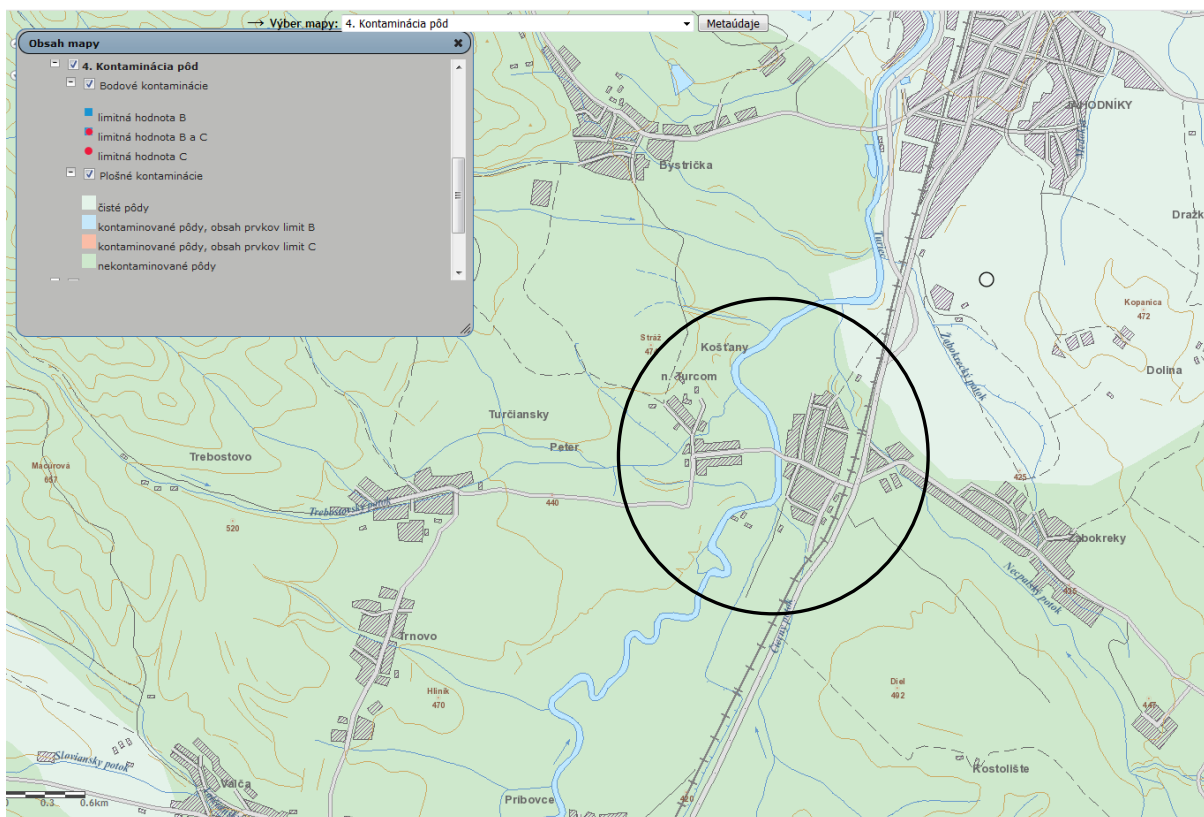
Bonita pôdy

Poľnohospodárske pôdy v Turčianskej kotline sú v rámci Slovenska hodnotené ako stredne produkčné pôdy. Z hľadiska kvality pôd, vyjadrenej BPEJ, sú tu pôdy zaradené do skupiny 4 - 8.

Kontaminácia pôdy

Anorganická kontaminácia pôd je vyjadrená prienikom nadlimitných obsahov rizikových prvkov. Patria tam aj živiny, ak je ich obsah v pôde nadlimitný (napr. Zn, Cu a iné). Rozšírenie nadlimitných obsahov rizikových prvkov v pôdach sa vzťahuje na geochemické, ale najmä antropogénne podmienené zdroje kontaminácie, hlavne v oblastiach starých banských a hutníckych závodov. Súčasne indikuje prenos kontaminujúcich prvkov do aluviálnych oblastí riek a potokov.

Podľa Atlasu Krajiny Slovenskej republiky v riešenom území nie je zaznamenaný plošný výskyt kontaminovanej pôdy (viď. obrázok č.5).

Obr. č. 5 plošný výskyt kontaminovanej pôdy v katastri obce

Zdroj: ČURLÍK, J. - ŠEFCÍK, P.: Kontaminácia pôd [online]. Bratislava: Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, 2014. Dostupné na internete: <http://apl.geology.sk/atlaskrajiny>

Potenciálne nebezpečenstvo kontaminácie pôdy predstavujú skládky odpadu. V riešenom území sa evidujú 4 skládky odpadu – odvezené.

Ďalšími zdrojmi znečistenia pôdných zdrojov v Košťanoch nad Turcom sú:

- odpadové vody z areálov výrobných priemyselných podnikov,
- chemizácia (hnojenie priemyselnými hnojivami),
- úniky z kanalizácií a septikov.

6. Fauna, flóra kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika, chránené vzácne a ohrozené druhy a biotopy, významné migračné koridory živočíchov.

Fauna

V charakteristike fauny sa sústreďujeme najmä na zdôraznenie druhov viazaných na významné biotopy katastra obce Košťany nad Turcom. Tieto lokality vykazujú vysokú biodiverzitu v porovnaní s okolitou intenzívnou poľnohospodárskou krajinou.

Vodné toky, ich brehy a mokrade - Riečny ekosystém Turca

V celom toku žije viac ako 650 druhov živočíchov dna vôd (zoobentosu), z toho 46 nových pre faunu Slovenska, vodné mäkkýše (korýčka rodu *Unio*), máloštetinavce (v minulosti nitenky *T. tubifex*), pijavice, podenky (*Ephemera vulgata*, *Ephoron virgo*), pošvatky (*Perla burmeisteriana*), 13 druhov vážok (napr. hadovka obyčajná *Calopteryx virgo* a pásikavec *Cordulegaster boltonii* (EN)), vodné bzdochy (kliešťovka *Corixa*)

punctata, chrčtoplavka žltkastá *Notonecta glauca*, štipavka *Ilyocoris cimicoides*, splošťuľa bahenná *Nepa cinerea*, korčuliarka *Gerris lacustris*, potočníky, dvojkrídlovce (pakomáre, muškovitě, krúživkovité a brehárkovité) a chrobáky ako plavčík červenkastý *Halipus rufi collis* a potápnik obrúbený *Dytiscus marginalis*. Zo stavovcov mihuľa ukrajinská *Eudontomyzon mariae* (CR) (roku 1965 pri moste na Bystricku, 20 druhov rýb, napr. pstruhy (aj duhový), hlavátka *Hucho hucho* (LR:cd), lipeň *Th. thymallus* (LR:lc), jalce *L. leuciscus* (LR:nt) i *Squalius cephalus* (LR:lc), podustva *Chondrostoma nasus* (LR:cd), nosál' *V. vimba* (LR:cd), mrena *B. barbus* (LR:lc), hrúz *G. gobio*, slíž *Barbatula bureschi*, pĺž *Cobitis taenia* (LR:nt), hlaváč *Cottus gobio*, kedysi vraj aj čík *Misgurnus fossilis* (CR) (povyše splavu pri celulóžke), lopatka dúhová *Rhodeus amarus* (LR:nt) a hrebenačka pásavá *Gymnocephalus schraetser* (EN), viacero druhov obojživelníkov a plazov (skokan hnedý *Rana*

temporaria (LR:lc), ropucha zelená *Bufo viridis* (LR:cd), užovka *N. natrix* (LR:lc), jašterica *Lacerta agilis*, niekoľko desiatok druhov vtakov, z hniezdičov kačica divá *Anas platyrhynchos*, vodnár *C. cinclus* (LR:lc), trasochvost horský *Motacilla cinerea*, čvíkota *Turdus pilaris*, trsteniarik obyčajný *Acrocephalus palustris*, zriedka t. malý *A. schoenobaenus*, svrčiaky (zelenkavý *Locustella naevia* a riečny *L. fluviatilis*), sedmohlások *Hippolais icterina*, penica *Sylvia communis*, muchár *Muscicapa striata*, kúdeľnička lužná *Remiz pendulinus*, vlha *O. oriolus*, vzácné aj kalužiačik *Actitis hypoleucos* LR:lc, z nehniedzdičov kormoran veľký *Phalacrocorax carbo* (NE) (len v ostatných rokoch), volavka popolavá *Ardea cinerea* (LR:nt), potápka malá *Tachybaptus ruficollis*, vzácné p. ušatá *Podiceps auritus*, bučiak veľký *Botaurus stellaris* (VU), kačica ostrochvostá *Anas acuta* (EN), k. lyžičiarka *A. clypeata* (VU), labuť *Cygnus olor*, chochlačka sivá *Aythya ferina*, čajka bielo hlavá *Larus cachinnans* NE, č. sivá *L. canus* NE, č. smejivá *L. ridibundus*, kalužiak perlavý *Tringa ochropus*, k. močiarny *T. glareola*, rybárik *Alcedo atthis* (LR:nt); z cicavcov vzácny netopier vodný *Myotis daubentonii* (LR:lc), piskor malý *Sorex minutus*, p. obyčajný *S. araneus*, duloonica menšia *Neomys anomalus* (LR:nt), d. väčšia *N. fodiens* (LR:nt), krt *Talpa europaea*, hrdziak *Clethrionomys glareolus* (zvyšky lužných lesov hraboš poľný *Microtus arvalis*, potkan *Rattus norvegicus*, ondatra *Ondatra zibethicus*, hranostaj *Mustela erminea*, vydra *L. lutra* (VU).

Druhy európskeho významu v SKUEV0382 Turiec a Blatnický potok

korýtko riečne (*Unio crassus*), bystruška potočná (*Carabus variolosus*), priadkovec trnkový (*Eriogaster catax*), spriadač kostihojový (*Callimorpha quadripunctaria*), ohniváček veľký (*Lycaena dispar*), klinovka hadia (*Ophiogomphus cecilia*), šidielko (*Coenagrion omatum*), mlok hrebatný (*Triturus cristatus*), kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), plž severný (*Cobitis taenia*), hlavátka podunajská (*Hucho hucho*), hlaváč bielo plutvý (*Cottus gobio*), kolok vretenovitý (*Zingel streber*), vydra riečna (*Lutra lutra*), podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), netopier brvitý (*Myotis emarginatus*).

Živočíšstvo dolného toku Belianskeho potoka:

ulitníky, žižiavky, chvostokoky, mnohonôžky, bystruška fialová *Carabus violaceus*, pstruh *Salmo trutta* m. fario (LR:lc), čerebľa *Ph. phoxinus* (EN), hlaváč *Cottus gobio*, užovka *Natrix natrix* (LR:lc), hniezdisko kukučky *Cuculus canorus*, čvíkoty *Turdus pilaris*, svrčiaka zelenkavého *Locustella naevia*, muchára sivého *Muscicapa striata*, strnádka trstovej *Emberiza schoeniclus*, za ťahu aj slávik veľký *Luscinia luscinia* (LR:lc); cicavce: piskor malý *Sorex minutus*, p. obyčajný *S. araneus*, duloonica menšia *Neomys anomalus* (LR:nt) i duloonica väčšia *N. fodiens* (LR:nt), krt *Talpa europaea*, hrdziak *Clethrionomys glareolus*, ryšavka žltohrdlá *Apodemus flavicollis*, hraboš poľný *Microtus arvalis*, potkan *Rattus norvegicus*; súčasť okrsku vydry *L. lutra* (VU).

Živočíšstvo polí, lúk, pasienkov

V otvorenej krajine, na väčších plochách polí, lúk a pasienkov, dominuje hojný škovránok poľný (*Alauda arvensis*). Do druhovo chudobného spoločenstva poľných vtakov, ktoré sa postupne po nevhodných poľnohospodárskych zásahoch v minulosti dostáva do normálu, patrí jarabica poľná (*Perdix perdix*), prepelica poľná (*C. coturnix*) ktorá je aj v podhorí a cíbik chochlatý (*Vanellus vanellus*), ktorý sa sem dostal z odvodnených a rozoraných vlhších lúk i pasienkov. Ich nerozorané a nezarastené časti spolu s vlhšími kosnými lúkami umožňujú ešte hniezdiť pŕhľaviarovi červenkastému (*Saxicola rubetra*) a globálne ohrozenému chrapkáčovi poľnému (*C. crex*).

Množstvom vtáčích druhov, spolu s brehmi vôd, vyniká aj ostatná krovitá lemová vegetácia (remízky, medze), hájiky a sady. V nej hniezdi menej častá hrdlička poľná (*Streptopelia turtur*), hniezdny parazit kukučka jarabá (*Cuculus canorus*), myšiarka ušatá (*Asio otus*), krutohlav (*Jynx torquilla*), na mraveniskách často žlna zelená (*Picus viridis*) a ďateľ malý (*Dendrocopos minor*). Prevládajú tam spevavce, ako bežná ľabtuška hôrna (*Anthus trivialis*), zriedkavý škovránik stromový (*Lullula arborea*), drozd čierny (*Turdus merula*), ktorý je typický aj pre urbanizované prostredie, od 60-tych rokov drozd čvíkotavý (*T. pilaris*), sedmohlások hájový (*Hippolais icterina*), penica jarabá (*Sylvia nisoria*), zriedkavo sa vyskytuje aj v trnitých krovinách, penica popolavá (*S. curruca*), penica obyčajná (*S. communis*) a penica slávikovitá (*S. borin*), vyskytujúca sa najmä okolo vodných tokov, kolibkárik čipčavý (*Phylloscopus collybita*), kolibkárik spevavý (*Ph. trochilus*), mlynárka dlhochvostá (*Aegithalos caudatus*), vlha hájová (*Oriolus oriolus*), strakoš červenochrbtý (*Lanius collurio*), straka čiernozobá (*Pica pica*), vrana popolavá (*Corvus cornix*), škorec lesklý (*Sturnus vulgaris*), ktorý po vyhniezdení lieta vo veľkých kŕdľoch, kanárik poľný (*Serinus serinus*), stehlík zelený (*Carduelis chloris*), stehlík pestrý (*C. carduelis*) a stehlík konopiar (*C. cannabina*), glezg hrubozobý (*Coccothraustes coccothraustes*) a hojná strnádka žltá (*Emberiza citrinella*) (l.c.)

Živočíchy genofondových lokalít v k.ú.

Dolný tok Belianskeho potoka: hniezdisko *Turdus pilaris*, *Emberiza schoeniclus*, *Locustella naevia*, *Muscicapa striata*.

Turčiansky Peter, Ráztoka: slatinisko s hniezdením *Locustella naevia*, *L. fluviatilis*, *Emberiza schoeniclus* a migračným výskytom *Gallinago gallinago*, *Tringa ochropus*, *Acrocephalus arundinaceus*.

Pod Brehmi: Mezo až hygrofilné nívne zaplavované pasienky s väčšou mokraďou s výskytom *Ardea cinerea*, *Ixobrychus minutus*, *Falco subbuteo*, *F. vespertinus*, *Accipiter nisus*, *Circus aeruginosus*, *Tringa ochropus*, *Actitis hypoleucos*, *Alcedo atthis*, *Remiz pendulinus*, *Locustella naevia*, *L. fluviatilis*, *Sylvia nisoria*, *Emberiza schoeniclus*, refúgium poľovnej zveri (*Lepus europaeus*, *Capreolus capreolus*).

Žabokrecká terasa (Nad Zásadím – Hrušovie): hrany a strány terasy so zvyškami dubohrabín s výskytom teplomilovnej arachnofauny.

Zdroj: Prieskumy a rozbor, krajinnoeekologický plán ÚPN O Košťany and Turcom

Z pohľadu zvýšenia biodiverzity a zároveň stability krajiny Košťan nad Turcom je potrebné v riešenom území:

- účinne chrániť a rozumnne využívať riečnu nivu Turca a ďalších tokov,
- zvýšiť zastúpenie nelesnej drevinovej vegetácie pozdĺž vodných tokov, alej v okolí poľných ciest, remízok v poliach,
- zamedziť orbám až po hranicu vodných tokov.

Flóra

Lesná vegetácia

Lesné pozemky sa v súčasnosti v k.ú. Košťany nad Turcom nevyskytujú – celé územie bolo odlesnené a existujúce súvislejšie porasty drevín nie sú evidované ako les.

Nelesná drevinová vegetácia

Obdobne aj nelesná drevinová vegetácia (NDV) je zastúpená v obci iba minimálne. Prevládajú najmä krovité dreviny, ako sú slivka trnková (*Prunus spinosa*), baza čierna (*Sambucus nigra*), hlohy (*Crataegus* sp.), ruža šípová (*Rosa canina*), čremcha obyčajná (*Padus avium*), lieska obyčajná (*Corylus avellana*), ojedinele sa vyskytujú aj dreviny stromovitého charakteru, ako napr. jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), rôzne druhy vrb (*Salix* sp.), topoľ osikový (*Populus tremula*) a pod.

Jedinou súvislejšou plochou s charakterom lesa sú brehové porasty v okolí rieky Turiec a v dolnom úseku Belianskeho potoka. Tieto majú v súčasnosti charakter viac-menej zachovalých lužných vrbovo-topoľových a jelšových lesov, v ktorých sa vyskytujú najmä vrba biela (*Salix alba*), vrba krehká (*S. fragilis*), vrba purpurová (*Salix purpurea*), vrba popolavá (*Salix cinerea*), jelša sivá (*Alnus incana*), miestami topoľ čierny (*Populus nigra*) a viaceré sprievodné kry. Lužné lesy nížinné sa tu zachovali vo fragmentoch.

Z brehov a nív Turca a Belianskeho potoka v Košťanoch nad Turcom uvádzame taxóny regionálne významné so statusom ochrany, identifikované v riešenom k.ú. autormi, ktoré sa zachovali aj po negatívnych zásahoch do krajiny v podobe meliorácií a regulácií tokov:

- **Potamogeton berchtoldii Fieber (*P. pusillus* agg.) – červenavec Berchtoldov:** Košťany nad Turcom, pravý breh Turca, veľké slepé rameno powyše obce, 28. 8. 2005, Dana Bernátobá. Druh bol doteraz uvádzaný (ako synonymum) v rámci *P. pusillus* (cf. MARHOLD & HINDÁK 1998: 575),
- **Berula erecta (Huds.) Coville – berla vzpriamená** [VU]. Publikované lokality: Košťany nad Turcom, Kapustnice pod Vyšným-Kút, pravostranná niva Belianskeho potoka na styku s nivou Turca (TOPERCER 2003: 30, 2005: 43),
- **Carex buekii Wimm. – ostrica Buekova** [EN, §] Publikované lokality: Košťany nad Turcom, Kapustnice pod Vyšným-Kút, pravostranná niva Belianskeho potoka na styku s nivou Turca (TOPERCER 2003: 30, 2005: 43),
- **Carex davalliana Sm. – ostrica Davallova** [VU] Publikované lokality: Košťany nad Turcom, Kapustnice pod Vyšným-Kút, pravostranná niva Belianskeho potoka na styku s nivou Turca (TOPERCER 2003: 30; 2005: 43),
- **Carex hordeistichos Vill. – ostrica jačmeňovitá** [EN, §] Publikované lokality: Košťany nad Turcom, pravý breh Turca, alúvium, asi 600 m od obce (ŠKOVIROVÁ 2003: 254),
- **Carex hostiana DC. – ostrica Hostova** [VU] Publikované lokality: Košťany nad Turcom, smerom k Turčianskemu Petru (ŠKOVIROVÁ 1987: 210),

- **Carex paniculata L. – ostrica metlinatá** [VU] Publikované lokality: Košťany nad Turcom, ľavý breh Turca (ŠKOVIROVÁ 1987: 214),
- **Dactylorhiza majalis (Rchb.) P. F. Hunt et Summerh. – vstavačovec májový** [VU, §] Publikované lokality: Ľavý breh Turca medzi obcami Príbovce a Košťany nad Turcom (ŠKOVIROVÁ 1987: 221),
- **Menyanthes trifoliata L. – vachta trojlistá** [EN, §] Publikované lokality: Košťany nad Turcom, Kapustnice pod Vyšným-Kút, pravostranná niva Belianskeho potoka na styku s nivou Turca, vzácné (TOPERCER 2003: 30; 2005: 43),
- **Molinia caerulea (L.) Moench – bezkolenec belasý** [VU] Košťany nad Turcom, Kapustnice pod Vyšným-Kút, malé nivné slatinisko pod nevýraznou nízkou terasou na pravostrannej nive Belianskeho potoka na styku s nivou Turca, 408 m, júl 2002, Ján Topercer,
- **Senecio sarracenicus L. – starček poriečny** [VU, §] Syn.: *S. fluvialis* Wallr. Medzi obcami Príbovce a Košťany nad Turcom, početne po oboch brehoch Turca, september 2005, Dana Bernátová. Publikované lokality: Košťany nad Turcom, ľavý breh Turca pod Turčianskym Petrom (oba ŠKOVIROVÁ 1994: 20),
- **Sesleria uliginosa Opiz ex Bercht. et Seidl – ostrevka slatinná** [CR, §] Košťany nad Turcom, ľavý breh Turca poniže ústia južnej vetvy Trebstovského potoka ca 250 m západne od obce, niekoľko trsov, 17. 6. 2005, Ján Topercer. Publikované lokality: Košťany nad Turcom, pri ústí Trebstovského potoka do Turca (ŠKOVIROVÁ 1994: 20).

Zdroj: Prieskumy a rozbor, krajinnoekologický plán ÚPN O Košťany and Turcom

Druhy vo vodnom telese Košťianskeho kanála, ktoré sú v Turčianskej kotline vzácné a naďalej ustupujú:

- berla vzpriamená (*Berula erecta*),
- žaburinka trojbrázdová (*Lemna trisulca*),
- červenavec Berchtoldov (*Potamogeton berchtoldii*),
- hviezdoš mnohotvarý (*Callitriche cophocarpa*).

V posledných rokoch v dolnej časti tok zarastá steblovkou vodnou (*Glyceria maxima*) na úkor horeuvedených druhov. Na brehoch dominujú najmä vysoké byliny, ako túžobník brestový (*Filipendula ulmaria*) a víbovka chlpatá (*Epilobium hirsutum*).

Zdroj: Prieskumy a rozbor, krajinnoekologický plán ÚPN O Košťany and Turcom

Vegetácia lúk a pasienkov

Len časť súčasných lúk a pasienkov v Turčianskej kotline si zachovala prirodzený charakter a môžeme ich označiť ako rastlinné spoločenstvá patriace do zväzu *Arrhenatherion*, prípadne pasienkové spoločenstvá podzväzov *Polygalo-Cynosurenion* a *Lolio-Cynosurenion*. Lúky a pasienky v riešenom území sú intenzívne obhospodarované (kosenie, pastva, hnojenie, dosievanie hospodársky atraktívnych krmovínarsky hodnotných druhov tráv). Druhovo sú veľmi chudobné, väčšinou s výraznou prevahou reznáčky laločnatej (*Dactylis glomerata*), trojštetu žltkastého (*Trisetum flavescens*) a kostravy červenej (*Festuca rubra* agg.).

Pomerne málo sú v poľnohospodárskej krajine zastúpené solitérne dreviny, ktoré tu môžu plniť dôležitú ekologickú funkciu.

Vegetácia polí, úhorov a burínisk

Veľkoblková orná pôda bez protierozných opatrení je výrazným negatívnym prvkom v krajine. Z hľadiska druhovej rôznorodosti sa jedná o tzv. kultúrnu step, kde sa vyskytujú len pestované plodiny, ošetrované herbicídmi.

Na opustených plochách, zboreniskách, haldách a skládkach odpadov, ale často aj na okrajoch poľných ciest, poľných hnojiskách a na v dôsledku hospodárskych aktivít narušených alebo eutrofizovaných plochách sa šíri ruderalná vegetácia a invázne neofyty. Časté sú napr. *Artemisia vulgaris*, *Cirsium pratense*, *Chaerophyllum aromaticum*, *Phragmites australis*, *Tanacetum vulgare*, *Urtica dioica*, *Aster lanceolatus*, *Solidago gigantea*, *Fallopia japonica* a i.

Významné biotopy

Pre k. ú. Košťany nad Turcom je po aktualizácii RÚSES okresu Martin, boli zaznamenané biotopy. Ich názvy a kódy sú uvedené podľa pričom na začiatku je národný kód a po názve biotopu nasleduje kód NATURA,

Biotopy v NRBC 3 Turiec:

Ls1.1 Vřbovo-topolové nížinné lužné lesy 91E0*,
Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy 91E0*,
Ls1.4 Horské jelšové lužné lesy 91E0*,
Ls2 Dubovo-hrabové lesy,
Ls7.4 Slatinné jelšové lesy,
Kr7 Trnkové a lieskové kroviny,
Kr8 Vřbové kroviny stojatých vôd,
Kr9 Vřbové kroviny na zaplavovaných brehoch riek,
Br1 Štrkové lavice bez vegetácie,
Br2 Horské vodné toky a bylinné porasty pozdĺž ich brehov 3220,
Br5 Rieky s bahňitými až piesočnatými brehmi s vegetáciou zväzov *Chenopodium rubri* p. p. a *Bidens* p. p. 3270,
Br6 Brehové porasty deväťsilov 6430,
Br7 Bylinné lemové spoločenstvá nížinných riek 6430,
Br8 Bylinné brehové porasty tečúcich vôd,
Vo2 Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition* 3150,
Vo4 Nížinné až horské vodné toky s vegetáciou zväzu *Ranunculion fluitantis* a *Callitriche-Batrachion* 3260,
Vo5 Oligotrofné až mezotrofné vody s bentickou vegetáciou chár 3140,
Vo6 Mezo - až eutrofné poloprirodzené a umelé vodné nádrže so stojatou vodou s plávajúcou alebo ponorenou vegetáciou,
Vo8 Spoločenstvá bylín a šachorín eutrofných mokradí s kolísajúcou vodnou hladinou,
Ra7 Sukcesne zmenené slatiny,
Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky 6510,
Lk4 Bezkolencové lúky 6410,
Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach 6430,
Lk6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí,
Lk7 Psiarkové aluviálne lúky,
Lk9 Zaplavované travinné spoločenstvá,
Lk10 Vegetácia vysokých ostríc,
Lk11 Trstinové spoločenstvá mokradí (*Phragmition*),
Tr1 Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápňitom substráte 6210,
Tr7 Mezofilné lemy.

* sú označené prioritné biotopy:

Biotopy genofondových lokalít v k.ú.:

Dolný tok Belianskeho potoka s biotopmi:

Ls1.1 Vřbovo-topolové nížinné lužné lesy 91E0*,
Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy 91E0*,
Br6 Brehové porasty deväťsilov 6430,

Turčiansky Peter, Ráztoka: slatinisko s biotopmi:

Lk11 Trstinové spoločenstvá mokradí (*Phragmition*),
Ra7 Sukcesne zmenené slatiny,
Ls1.1 Vřbovo-topolové nížinné lužné lesy 91E0*,
Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy 91E0,

Pod Brehmi s biotopmi:

Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach 6430,
Lk10 Vegetácia vysokých ostríc,
Lk11 Trstinové spoločenstvá mokradí (*Phragmition*),
Kr7 Trnkové a lieskové kroviny,
Kr8 Vřbové kroviny stojatých vôd,
Kr9 Vřbové kroviny na zaplavovaných brehoch riek

Žabokrečká terasa (Nad Zásadím – Hrušovie): Hrany a strány terasy so zvyškami dubohrabín s biotopmi:

Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky 6510,

Tr1 Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnitom substráte 6210,
Kr7 Trnkové a lieskové kroviny,
Lk4 Bezkolencové lúky 6410 – fragmenty,
Lk6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí – fragmenty,
Lk11 Trstinové spoločenstvá mokradí (*Phragmition*) – fragmenty.

Významné migračné koridory živočíchov

Ako migračné koridory živočíchov definujeme prírodné i poloprírodné prvky – koridory územného systému ekologickej stability (ÚSES).

Významnú úlohu v riešenom území predstavuje pre živočchy regionálny biokoridor. Je jedným z mála možných relatívne bezpečných prechodov väčších stavovcov cez Turčiansku kotlinu mimo zastavané územia.

V RÚSES okr. Martin je uvažovaný RBk 10 Trebostovo – Záborie.

Príslušnosť k.ú.: Trebostovo, Turčiansky Peter, Košťany nad Turcom, Bystrica, Dolný Kalník, Horný Kalník, Turčianske Jaseno, Záborie

Charakteristika: terestrický biokoridor prepájajúci celky Veľká Fatra a Lúčanská Fatra cez husto osídlenú Turčiansku kotlinu. Z ekotónu Lúčanskej Fatry vedie pozdĺž miestnych tokov so zachovalými jelšovými brehovými porastami, krovité a vysokobylinné porasty na priľahlých zamokrených plochách okolo sídiel Trebostovo, Turčiansky Peter a Košťany, križuje nadregionálny biokoridor Turiec, pokračuje cez poľnohospodársku krajinu Jasena a napája sa na ekotón Veľkej Fatry v oblasti Záboria. Predstavuje jeden z mála možných relatívne bezpečných prechodov väčších stavovcov cez Turčiansku kotlinu mimo zastavané územia.

Navrhované biokoridory v strategickom dokumente (v Návrhu ÚPN O Košťany nad Turcom)

Medzi navrhované migračné koridory patria biokoridory miestneho MÚSE-u (MBk 1až 5) Prvky ÚSES-u sú zobrazené vo strategickom dokumente v Návrhu ÚPN O vo výkrese č. 2.

Biokoridor miestneho významu MBk1 (návrh), terestricko-hydrický, 2 206 m
Biokoridor miestneho významu MBk2 (návrh), terestricko-hydrický, 1 414 m
Biokoridor miestneho významu MBk3 (návrh), terestricko-hydrický, 2 711 m
Biokoridor miestneho významu MBk4 (návrh), terestricko-hydrický, 1 762 m
Biokoridor miestneho významu MBk5 (návrh), terestricko-hydrický, 2 935 m

Popis jednotlivých navrhovaných biokoridorov je v kap. C.II.8.

7. Krajina štruktúra, typ, scenéria, stabilita, ochrana.

Krajina štruktúra, typ

Jednotlivé typy krajiny sú tu zastúpené nerovnomerne. Súčasná krajinná štruktúra je v širšom ponímaní charakterizovaná druhmi pozemkov:

- *Lesné pozemky*: hospodárske lesy, ochranné lesy, ostatné plochy v rámci LPF,
- *Poľnohospodárska pôda*: orná pôda (veľkobloková, malobloková), trvalé trávne porasty (lúky a pasienky, lúčne a pasienkové úhory, úhory s drevinami), záhrady a ovocné sady,
- *Vodné toky*: prirodzené vodné toky, upravené toky, brehovité porasty,
- *Zastavané plochy a nádvoria*: dopravné prvky (štátne cesty, účelové cesty spevnené, účelové cesty nespevnené) technické a poľnohospodárske objekty a areály, areály bývania a vybavenosti, ruderalne plochy,
- *Pozemky účelovej zelene v krajine*: remízky, skupinky drevín, medze a líniová drevinná vegetácia, aleje,
- *Pozemky verejnej zelene*: cintorín.

Lesné pozemky

Lesné pozemky sa v súčasnosti v k. ú. Košťany nad Turcom nevyskytujú. Celé územie bolo odlesnené a existujúce súvislejšie porasty drevín nie sú evidované ako les.

Obdobne aj nelesná drevinná vegetácia (NDV) je tu zastúpená iba minimálne (11,5 ha). Prevládajú najmä krovité dreviny ako sú slivka trnková (*Prunus spinosa*), baza čierna (*Sambucus nigra*), hlohy (*Crataegus* sp.), ruža šípková (*Rosa canina*), čemcha obyčajná (*Padus avium*), lieska obyčajná

(*Corylus avellana*), ojedinele sa vyskytujú aj dreviny stromovitého vzrastu ako napr. jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), rôzne druhy vrb (*Salix* sp.), topoľ osikový (*Populus tremula*) a pod. Jedinou súvislejšou plochou s charakterom lesa sú brehové porasty (25 ha) v okolí rieky Turiec a v dolnom úseku Belianskeho potoka. Tieto majú v súčasnosti charakter viac-menej zachovalých lužných vrbovo-topoľových a jelšových lesov, v ktorých sa vyskytujú najmä vrba biela (*Salix alba*), vrba krehká (*S. fragilis*), vrba purpurová (*Salix purpurea*), vrba popolavá (*Salix cinerea*), jelša sivá (*Alnus incana*), miestami topoľ čierny (*Populus nigra*) a viaceré sprievodné kry. Lužné lesy nížinné sa tu zachovali vo fragmentoch

Poľnohospodárska pôda (orná pôda, lúky a pasienky, záhrady a ovocné sady)

Poľnohospodárska pôda predstavuje 69 % výmery pôdy. Polia majú väčšinou veľkoblokový charakter. Na mnohých lokalitách boli polia v minulosti zatrávnené a v súčasnosti sú kosené a pasené. 39% rozlohy k.ú zaberajú trvalé trávne porasty (lúky a pasienky) s rôznym stupňom intenzity využívania. Prevláda intenzívne obhospodarovanie (kosenie, pastva, hnojenie, dosievanie hospodársky atraktívnych krmovínarsky hodnotných druhov tráv. Druhovo sú veľmi chudobné.

Vodné toky a plochy

Vodné toky zaberajú 14,5 ha k.ú., pričom dominuje tok Turca, riečny ekosystém európskeho významu (SKUEV0382 Turiec a Biatnický potok) a mokraď medzinárodného významu podľa Ramsarského dohovoru. Ďalším vodohospodársky významným tokom je Beliansky potok, pravostranný prítok Turca. Koryto Belianskeho potoka je zväčša neupravené, na severnom okraji Koštian rozdvojené (bifurkácia). Ďalšie pravostranné prítoky Turca:

- Čierny potok, tok IV. rádu, dĺžka 5,5 km. Sprava priberá potok Býkor, z ľavej strany sa oddeľuje umelo upravené vedľajšie rameno nazvané Koštiansky potok, ktoré sa do koryta Čierneho potoka vlieva na južnom okraji intravilánu obce. Potok má krátky pravostranný prítok,
- Býkor: tok V. rádu, dĺžka 2,8 km, je to pravostranný prítok Čierneho potoka,
- Koštiansky potok: umelo upravené vedľajšie rameno s dĺžkou 1,8 km,
- Žabokrečský potok – SV k.ú.

Zastavané plochy - Sídlné plochy

Sídlné plochy zaberajú hneď po ornej pôde druhú najväčšiu rozlohu (12 % k.ú.) spomedzi krajinných prvkov v obci. Nachádza sa tu individuálna bytová výstavba, kultúrny dom s obecným domom, trhovú miesto.

Dopravné, výrobné a ostatné plochy a objekty

Uvedená skupina prvkov SKŠ zaberá 33 ha v rámci k.ú.

Na nadradený cestný dopravný systém je obec napojená prostredníctvom štátnej cesty I. triedy (I/65) Martin – T. Teplice. Obcou prechádza aj komunikácia III. triedy - III/06551 a III/06549. Obecné komunikácie v dĺžke 5,7 km, 33 433 m², väčšina z nich si vyžaduje rekonštrukcie po vykonanej plynofikácii, kanalizácii a opravách vodovodu.

Verejná doprava do obce je veľmi dobrá, obcou prechádzajú autobusové spoje, ktoré pokračujú do ďalších obcí.

Najbližšia železničná stanica sa nachádza priamo v obci, na železničnej trati č. 171 s diesel motorovou trakciou. Je to trať III. triedy Vrútky - H.Štubňa (Zvolen). Z hľadiska zónovania patrí do priestoru Severozápadné Slovensko a dopravno-gravitačné centrum Žilina-Martin.

Asi 38 km od obce leží letisko Žilina, ktoré je zaradené do kategórie potenciálnych medzinárodných letísk. V blízkosti do 5 km je situované letisko Tomčany a 2 km od zastavaného územia je športové letisko Košťany n/T pre poľnohospodárske účely, ľahké motorové a bezmotorové lietadlá.

Výrobné plochy sú v štruktúre sídla najvýznamnejšie zastúpené areálom opusteného poľnohospodárskeho dvora v ktorom s anachádzajú prevádzky výroby a areálmi priemyselných výrobných firiem, napr.: TRIM LEADER, a.s., TURČAN DELTA s.r.o., HANSA - FLEX Hydraulika s. r.o. a množstvom areálov menších prevádzok.

Scenéria

V scenérii krajiny a v jej vizuálnom vnímaní je limitom reliéf, ktorý určuje mieru výhľadových a videných priestorov. Vizuálna kvalita krajiny (obraz krajiny) súvisí predovšetkým so zrakovým zmyslom vnímania a závisí od subjektívnych premenných. Nejde len o hodnotenie „videnej“ krajiny, ale aj o identifikáciu sa s krajinou a v prípade miestneho obyvateľstva aj s krajinou ako jeho domovom.

Pôsobenie prvkov SKŠ v krajine

- rušivo pôsobiace prvky: okolie ciest, železnice, produktovodov, priestory prípravných prác pri výstavbe – výkopy, násypy, areály podnikov, poľnohospodárskeho družstva, intenzívnejšie využívané účelové cesty, plochy živelnej urbanizácie, plochy erodovaných svahov,
- harmonicky pôsobiace prvky: brehové porasty, väčšie porasty mimo lesnej vegetácie.
- neutrálne pôsobiace prvky: prechodné zóny medzi obcou a krajinou s predpokladaným dosahom urbanizačných vplyvov, väčšie plochy záhrad a záhumienkov.

Ochrana

V zmysle Európskeho dohovoru o krajine, ktorého signatárom je Slovenská Republika od roku 2005 a Metodiky identifikácie a hodnotenia charakteristického vzhľadu krajiny zverejnenej vo Vestníku MŽP SR. ročník XVIII, čiastka 1b z roku 2010 je potrebné preukázať, že uvedený posudzovaný strategický dokument svojimi návrhmi nenaruší:

- a) charakteristický vzhľad krajiny (v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody),
- b) ochranu kultúrneho dedičstva – charakteristické a významné siluety, pohľady a panorámy (zákon č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu). Tieto postuláty platia aj pre tie v dokumente navrhované činnosti, ktoré budú následne posudzované podľa zákona č.24/2006 Z. z.

V zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších zmien, je časť riešeného územia t.j. kataster obce v 1. stupni ochrany a časť riešeného územia je podľa § 2 písm. o) zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov súčasťou niekoľkých osobitne chránených území. Viac o chránených územiach v kap. C.II.8.

8. Chránené územia, chránené stromy a ochranné pásma podľa osobitných predpisov [napr. národné parky, chránené krajinné oblasti, navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, súvislá európska sústava chránených území (NATURA 2000), chránené vodohospodárske oblasti], územný systém ekologickej stability (miestny, regionálny, nadregionálny).

Chránené územia

Maloplošné chránené územia v rámci národnej sústavy chránených území

Národná prírodná rezervácia (NPR) Turiec, ev. č. štátneho zoznamu 458

Vyhlásená v roku 1966 predpisom VZV KÚ v Žiline č. 3/2003 z 12.6.2003 - 4. Stupeň ochrany - platí naďalej, vyhláška KÚŽP v Žiline č. 1/2006 z 10.4.2006 - účinnosť od 1.5.2006, správcom územia je NP Veľká Fatra. Ochranné pásmo NPR vyhlásené podľa § 17 - ods. 3 zákona č. 543/2002 Z.z., platí v ňom 3. stupeň ochrany.

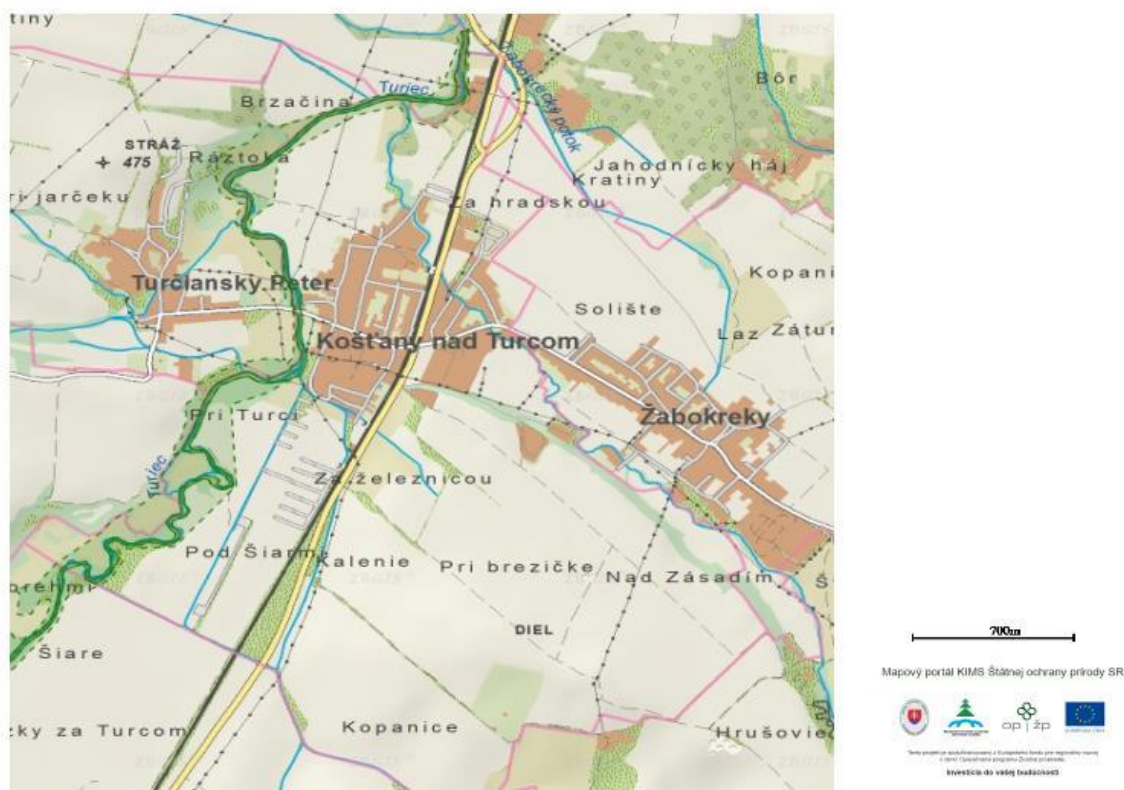
K. ú.: Martin, Bystrička, Košťany nad Turcom, Príbovce, Benice, Rakovo, Valentová, Kláštor pod Znievom, Laskár, Socovce, (mimo okres Martin Blážovce, Abramová, Ivančiná, Jazernica, Slovenské Pravno, Kaľamenová, Dvorec nad Turcom, Veľký Čepčín, Turčianske Teplice, Dubové, Dolná Štubňa, Sklené, Dolný Turček).

Výmera 89,2899 ha (543,3089 ha OP NPR, z toho v okrese 175,63).

Predmet ochrany: účelom vyhlásenia CHÚ a jeho OP je zachovať úsek toku podhorskej rieky s prirodzeným charakterom meandrujúceho koryta a brehových území. Tvorí kostru Ramsarskej lokality Mokrade Turca.

Košťany nad Turcom

Národná prírodná rezervácia (NPR) Turiec, ev. č. štátneho zoznamu 458

Obr. č. 6 Národná prírodná rezervácia Turie

Zdroj: <http://webgis.biomonitoring.sk/>

Chránené stromy

V riešenom území nie sú evidované chránené stromy, chránené v zmysle § 49 zákona č. 506/2013, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov

Chránené vodohospodárske oblasti

V riešenom území sa nenachádzajú žiadne chránené vodohospodárske oblasti.

Sústava NATURA 2000 v k.ú. Košťany nad Turcom

Právnym základom pre tvorbu Sústavy NATURA 2000 sú:

- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva, tzv. chránené vtáčie územia (CHVÚ),
- smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín - tzv. územia európskeho významu.

Územie európskeho významu SKUEV0382 Turiec a Blatničananka (Blatnický potok)

K.ú.: Benice, Bystrička, Kláštor pod Znievom, Košťany nad Turcom, Laskár, Ležiachov, Martin, Príbovce, Rakovo, Slovany, Socovce, Trebostovo, Trnovo, Turčiansky Ďur, Turčiansky Peter (mimo okres Martin Abramová, Blažovce, Dubové, Ivančiná, Jazernica, Kaľamenová, Moškovec, Sklené, Slovenské Pravno, Turček, Turčianske Teplice, Veľký Čepčín)

Výmera: 284,16 ha (z toho v okrese Martin 144,35 ha)

Správca územia: NP Veľká Fatra

Odôvodnenie návrhu ochrany:

Biotopy európskeho významu: 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky, 3260 Nížinné až horské vodné toky s vegetáciou zväzu *Ranunculion fluitantis* a *Callitriche-Batrachion*, 6430 Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho

stupňa, 7230 Slatiny s vysokým obsahom báz
druhy európskeho významu: korytko riečne (*Unio crassus*), bystruška potočná (*Carabus variolosus*), priadkovec trnkový (*Eriogaster catax*), spriadač kostihojový (*Callimorpha quadripunctaria*), ohniváček veľký (*Lycaena dispar*), klinovka hadia (*Ophiogomphus cecilia*), šidielko (*Coenagrion omatum*), mlok hrebenatý (*Triturus cristatus*), kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), plž severný (*Cobitis taenia*), hlavátka podunajská (*Hucho hucho*), hlaváč bielo plutvý (*Cottus gobio*), kolok vretenovitý (*Zingel streber*), vydra riečna (*Lutra lutra*), podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), netopier brvitý (*Myotis emarginatus*).

Podľa Výnosu č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu je v k.ú. Košťany nad Turcom vymedzený 4. stupeň územnej ochrany pre SKUEV0382 Turiec a Blatničianka na nasledovných parcelách: 676, 677/1-časť, 677/2.

Košťany nad Turcom

Územie európskeho významu SKUEV0382 Turiec a Blatničianka (Blatnický potok)

Obr. č. 7 Územie európskeho významu SKUEV0382 Turiec a Blatničianka (Blatnický potok)

Zdroj: <http://webgis.biomonitring.sk/>

Biologicky významné štruktúry, územia chránené podľa medzinárodných dohovorov

Ramsarská lokalita Mokrade Turca bola zapísaná do Zoznamu mokradí medzinárodného významu (Ramsar List) dňa 17.2.1998 a je vedená pod poradovým číslom 932 (www.ramsar.org). Plošné vymedzenie je približne podľa hraníc SKUEV 0382 Turiec a Blatnický potok. Predstavuje mozaiku mokraďových ekosystémov rôzneho typu v Turčianskej kotline. Rieka Turiec vytvára meandrujúce, takmer prírodné koryto s málo narušeným vodným režimom, so zachovalou vegetáciou a spolu s viacerými prítokmi podmieňuje existenciu cenných priľahlých mokradí. Lokalita je významná z hľadiska diverzity bentických organizmov, rýb, mokraďových spoločenstiev, biogeografického, hydrologického aj krajinárskeho. Pozostáva z viacerých chránených a na ochranu navrhovaných mokraďových území.

Košťany nad Turcom

Ramsarská lokalita

Obr. č. 8 Ramsarská lokalita Mokrade Turca

Zdroj: <http://webgis.biomonitoring.sk/>

Prvky ÚSES

V riešenom území boli identifikované nasledovné prvky ÚSES:

Územnoplánovacia dokumentácia ÚPN VÚC Žilinského kraja vrátane všetkých jeho platných zmien a doplnkov. Pre k.ú. Košťany nad Turcom uvádza nasledovné prvky ÚSES.

- Biocentrum nadregionálneho významu Turiec, ID 6/31, (v RÚSES okresu Martin (SAŽP Banská Bystrica 2014) označený ako NRBC 3 Turiec),
- Biocentrum regionálneho významu Pod Brehmi, ID 6/22, (v RÚSES okresu Martin (SAŽP Banská Bystrica 2014) dosahuje len kategóriu genofondová lokalita GL č. 127, pôv.č. 132),
- Biokoridor regionálneho významu územie Trebostovo - Záborie (terestrický), ID 6/27, (v RÚSES okresu Martin (SAŽP Banská Bystrica 2014) označený ako RBK 9 Trebostovo – Záborie) Poznámka: ID - identifikácia označenia v grafickej prílohe

Prvky RÚSES okresu Martin v k.ú. Košťany nad Turcom:

- Nadregionálne biocentrum 3 Turiec
- Biokoridor nadregionálneho významu RBK 10 Trebostovo – Záborie
- Genofondové lokality (GL): GL č. 124 (pôv.č. 129) Dolný tok Belianskeho potoka, GL č. 125 (pôv.č. 130) Turčiansky Peter, Ráztoka, GL č. 127 (pôv.č. 132) Pod Brehmi, GL č. 137 (pôv.č. 133) Žabokrečná terasa (Nad Zásadím – Hrušovie)

NRBC 3 Turiec

Príslušnosť k.ú. : Martin, Bystrička, Košťany nad Turcom, Príbovce, Benice, Rakovo, Valentová, Kláštor pod Znievom, Laskár, Socovce, Turčiansky Ďur,

Charakteristika: Zachovalý úsek toku podhorskej rieky s prirodzeným charakterom meandrujúceho koryta s priľahlými občasne zaplavovanými lúkami a pasienkami, slepými ramenami s vyvinutou vodnou a litorálnou vegetáciou, mozaika vodných, slatinných i iných mokradových porastov, rozsiahlejšie xerotermofilné trávno-bylinové i krovinné fytoceózy. Biotopy: Ls1.1 Vrbovo-topoľové nížinné lužné lesy 91E0*, Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy 91E0*, Ls1.4 Horské jelšové lužné lesy 91E0*, Ls2 Dubovo-hrabové lesy, Ls7.4 Slatinné jelšové lesy, Kr7 Trnkové a lieskové kroviny, Kr8 Vrbové kroviny stojatých vôd, Kr9 Vrbové kroviny na zaplavovaných brehoch riek , Br1

Štrkové lavice bez vegetácie, Br2 Horské vodné toky a bylinné porasty pozdĺž ich brehov 3220, Br5 Rieky s bahňitými až piesočnatými brehmi s vegetáciou zväzov *Chenopodium rubri* p. p. a *Bidention* p. p. 3270, Br6 Brehové porasty deväťsilov 6430, Br7 Bylinné lemové spoločenstvá nížinných riek 6430, Br8 Bylinné brehové porasty tečúcich vôd, Vo2 Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition* 3150, Vo4 Nížinné až horské vodné toky s vegetáciou zväzu *Ranunculion fluitantis* a *Callitricho-Batrachion* 3260, Vo5 Oligotrofné až mezotrofné vody s bentickou vegetáciou chár 3140, Vo6 Mezo - až eutrofné poloprirodzené a umelé vodné nádrže so stojatou vodou s plávajúcou alebo ponorenou vegetáciou, Vo8 Spoločenstvá bylín a šachorín eutrofných mokradí s kolísajúcou vodnou hladinou, Ra7 Sukcesne zmenené slatiny, Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky 6510, Lk4 Bezkolencové lúky 6410, Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach 6430, Lk6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí, Lk7 Psiarkové aluviálne lúky, Lk9 Zaplavované travné spoločenstvá, Lk10 Vegetácia vysokých ostríc, Lk11 Trstinové spoločenstvá mokradí (*Phragmition*), Tr1 Suchomilné trvinno-bylinné a krovinné porasty na vápniťom substráte 6210, Tr7 Mezofilné lemy.

Navrhované ekostabilizačné opatrenie – ochrana súčasného stavu a štruktúry krajiny:

- opatrenie B6 – vylúčiť výrub v brehových porastoch Turca s výnimkou odstraňovania drevín zasahujúcich do toku (opatrenie B6 - kód opatrenia je zhodný s označením v grafickej časti na mape č.4 – Návrhová mapa RÚSES (SAŽP Banská Bystrica 2014),
- opatrenie B7 - pri výstavbe neumiestňovať stavby v blízkosti tokov (v prípade NPR Turiec min. vo vzdialenosti 500 m a viac), (opatrenie B7 - kód opatrenia je zhodný s označením v grafickej časti na mape č.4 – Návrhová mapa RÚSES (SAŽP Banská Bystrica 2014),

RBk 10 Trebostovo - Záborie

Príslušnosť k.ú.: Trebostovo, Turčiansky Peter, Košťany nad Turcom, Bystrica, Dolný Kalník, Horný Kalník, Turčianske Jaseno, Záborie

Charakteristika: terestrický biokoridor prepájajúci celky Veľká Fatra a Lúčanská Fatra cez husto osídlenú Turčiansku kotlinu. Z ekotónu Lúčanskej Fatry vedie pozdĺž miestnych tokov so zachovalými jelšovými brehovými porastami, krovité a vysokobylinné porasty na priľahlých zamokrených plochách okolo sídiel Trebostovo, Turčiansky Peter a Košťany, kríži nadregionálny biokoridor Turiec, pokračuje cez poľnohospodársku krajinu Jasena a napája sa na ekotón Veľkej Fatry v oblasti Záboria. Predstavuje jeden z mála možných relatívne bezpečných prechodov väčších stavovcov cez Turčiansku kotlinu mimo zastavané územia.

Genofondové lokality

- GL č. 124 (pôv.č. 129): Dolný tok Belianskeho potoka: Zachované dobre vyvinuté vrbové brehové porasty, hniezdisko *Turdus pilaris*, *Emberiza schoeniclus*, *Locustella naevia*, *Muscicapa striata*. Biotopy: Ls1.1 Vrbovo-topoľové nížinné lužné lesy 91E0*, Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy 91E0*, Br6 Brehové porasty deväťsilov 6430. Ohrozenie - narušenie vodného režimu, sukcesia, znečisťovanie odpadmi,
- GL č. 125 (pôv.č. 130): Turčiansky Peter, Ráztoka: slatinisko s fytocenózami zväzu *Phragmition* a *Caricion davallianae* s hniezdením *Locustella naevia*, *L. fluviatilis*, *Emberiza schoeniclus* a migračným výskytom *Gallinago gallinago*, *Tringa ochropus*, *Acrocephalus arundinaceus*. Biotopy: Lk11 Trstinové spoločenstvá mokradí (*Phragmition*), Ra7 Sukcesne zmenené slatiny, Ls1.1 Vrbovo-topoľové nížinné lužné lesy 91E0*, Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy 91E0*. Ohrozenie - narušenie vodného režimu, sukcesia,
- GL č. 127 (pôv.č. 132): Pod Brehmi: Mezo- až hygofilné nivné zaplavované pasienky s väčšou mokradou s fytocenózami zväzu *Phragmition* (aj výskyt *Sesleria uliginosa*, *Polygonum bistorta*), menšími ostricovými mokradami, sukcesnými štádiami vrbín, skupinami drevinovej vegetácie, bočným ramenom Turca s dobre vyvinutými brehovými porastami a krovinami na priľahlej stráni terasy. vysoká krajinná diverzita, výskyt *Ardea cinerea*, *Ixobrychus minutus*, *Falco subbuteo*, *F. vespertinus*, *Accipiter nisus*, *Circus aeruginosus*, *Tringa ochropus*, *Actitis hypoleucos*, *Alcedo atthis*, *Remiz pendulinus*, *Locustella naevia*, *L. fluviatilis*, *Sylvia nisoria*, *Emberiza schoeniclus*, refúgium poľovnej zveri (*Lepus europaeus*, *Capreolus capreolus*). Biotopy: Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach 6430, Lk10 Vegetácia vysokých ostríc, Lk11 Trstinové spoločenstvá mokradí (*Phragmition*), Kr7 Trnkové a lieskové kroviny, Kr8 Vrbové kroviny stojatých vôd, Kr9 Vrbové kroviny na zaplavovaných brehoch riek. Ohrozenie - narušenie vodného režimu, sukcesia,
- GL č. 137 (pôv.č. 133): Žabokrečká terasa (Nad Zásadím – Hrušovie): Hrany a stráne terasy so zvyškami dubohrabín (výskyt o. i. *Scilla bifolia*), s krovinovými formáciami radu *Prunetalia* a

xerofilnými trávno-bylinovými fytoocenózami s *Festuca rupicola* a s výskytom teplomilovnej arachnofauny (Svatoň in verb.). Biotopy: Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky 6510, Tr1 Suchomilné trávno-bylinné a krovinné porasty na vápniťom substráte 6210, Kr7 Trnkové a lieskové kroviny, Lk4 Bezkolencové lúky 6410 – fragmenty, Lk6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí – fragmenty, Lk11 Trstinové spoločenstvá mokradí (*Phragmites*) – fragmenty. Ohrozenie: sukcesia, ruderalizácia.

Zdroj: Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Martin 2014, Slovenská agentúra životného prostredia Banská Bystrica, Centrum starostlivosti o životné prostredie

Miestny územný systém ekologickej stability (MÚSES)

Najvýznamnejšou hierarchickou úrovňou ÚSES z hľadiska priameho vplyvu na krajinu je miestny ÚSES. V riešenom území v priestoroch a lokalitách s vysokou krajinnoeekologickou hodnotou sú navrhnuté uvedené prvky kostry miestneho územného systému ekologickej stability:

- 2 biocentrá miestneho významu
- 5 biokoridorov miestneho významu
- 8 interakčných prvkov plošného charakteru

Navrhované biocentrá miestneho významu

Biocentrum miestneho významu MBc1 (návrh), rozloha: 9,33 ha

Svah na východnom okraji k.ú. takmer súvisle zarastený náletovými drevinami, prevažne kríkmi, ako sú napríklad slivka trnková (*Prunus spinosa*), baza čierna (*Sambucus nigra*), hlohy (*Crataegus* sp.), ruža šípová (*Rosa canina*), lieska obyčajná (*Corylus avellana*). Ide o ojedinelý súvislejší porast drevín v tejto časti územia, ktorý priamo nesusedí s cestnou komunikáciou alebo priemyselným objektom. Preto je v tejto otvorenej poľnohospodárskej krajine, s minimálnym výskytom drevín, ojedinelým útočiskom pre viaceré skupiny živočíchov.

Biocentrum miestneho významu MBc2 (návrh), rozloha: 2,17ha

Neobhospodarovaná podmáčaná plocha v S časti k. ú. na lokalite Belianka, priliehajúca k brehovému porastu Belianskeho potoka. Striedajú sa na nej časti s rôznym stupňom zamokrenia. Z väčšej časti je na V strane zarastená vrbami (najmä *Salix fragilis*), no nachádzajú sa to aj pomerne rozsiahle otvorené mokradňové plochy. Jej SV časť pokrýva súvislý porast trse obýčajnej (*Phragmites australis*) a J časť je porastená vysokobylinnou vlhkomilnou vegetáciou s výskytom napríklad škripiny lesnej (*Scirpus sylvaticus*), mäty dlholistej (*Mentha longifolia*), psinčeka poplázového (*Agrostis stolonifera*), ostríc (*Carex* sp.) či porastom deväťsila hybridného (*Petasites hybridus*). Vzhľadom na to, že väčšina lokalít s vysokou hladinou podzemnej vody je porastená súvislým brehovým porastom, ide o v tomto území relatívne vzácnu „otvorenú“ mokradňú lokalitu umožňujúcu výskyt rastlinných a živočíšnych druhov viazaných na takéto typy biotopov.

Navrhované biokoridory

Biokoridor miestneho významu MBk1 (návrh), terestricko-hydrický, dĺžka: 2.206 m

Tiahne sa pozdĺž južnej hranice k.ú. a je tvorený potôčkom, v spodnej časti silne regulovaným a prevažne neobhospodarovným pásom so šírkou 10 – 50 m so sporadickým porastom náletových drevín – prevažne krovitého vzrastu. Biokoridor tvorí významnú migračnú trasu pre viaceré druhy živočíchov, prepájajúcu otvorenú poľnohospodársku krajinu s nadregionálnym biocentrom tvoreným riekou Turiec a jej príľahlými brehovými porastmi. Výraznou bariérou v tomto biokoridore sú cesta I. triedy a železničná trať.

Biokoridor miestneho významu MBk2 (návrh), terestricko-hydrický, dĺžka: 1.414 m

Tiahne sa pozdĺž melioračného kanála pri letisku v južnej časti k.ú. Je tvorený melioračným kanálom a príľahlým porastom krov tvoreným prevažne slivkou trnkovou (*Prunus spinosa*), bazou čiernou (*Sambucus nigra*), jelšou lepkavou (*Alnus glutinosa*), hlohmi (*Crataegus* sp.). Vo vodnom telese kanála rastie veronika potočná (*Veronica beccabunga*), viacero vodných makrofytov, ktoré sú v Turčianskej kotline vzácné a naďalej ustupujú – berla vzpriamená (*Berula erecta*) - LC, žaburinka trojbrázdová (*Lemna trisulca*), červenavec Berchtoldov (*Potamogeton berchtoldii*) - LC, hviezdoš mnohotvarý (*Callitriche cophocarpa*). V posledných rokoch v dolnej časti tok zarastá steblovkou vodnou (*Glyceria maxima*) na úkor horeuvedených druhov. Na brehoch dominujú najmä vysoké byliny, ako túžobník brestový (*Filipendula ulmaria*) a vrbovka chlpatá (*Epilobium hirsutum*). Biokoridor MBk2 prepája biokoridor MBk1 s južnou časťou zastavaného územia obce.

Biokoridor miestneho významu MBk3 (návrh), terestricko-hydrický, dĺžka: 2.711 m

Je situovaný pozdĺž poľnej cesty krížom cez stred k.ú., v spodnej časti je tvorený bezmenným potôčkom. Z časti zahŕňa už existujúce neobhospodarované plochy sporadicky porastené náletovými drevinami a jeho šírka sa pohybuje od 10m do 30m. Biokoridor tvorí významnú migračnú trasu pre viaceré druhy živočíchov, prepájajúcu otvorenú poľnohospodársku krajinu s nadregionálnym biocentrom tvoreným riekou Turiec a jej príľahlými brehovými porastmi. Výraznou bariérou v tomto biokoridore sú cesta I. triedy I/P a železničná trať.

Biokoridor miestneho významu MBk4 (návrh), terestricko-hydrický, dĺžka: 1.762 m
Tiahne sa pozdĺž melioračného kanála popri ceste I/65. Je tvorený melioračným kanálom a príľahlým porastom krov a neobhospodarovaným pásom v celkovej šírke 10 m. Biokoridor MBk4 prepája navrhovaný biokoridor MBk1 s navrhovaným biokoridorom MBk2.

Biokoridor miestneho významu MBk5 (návrh), terestricko - hydrický: 2935 m
Je tvorený Belianskym potokom v intraviláne so spevnenými brehmi a príľahlým brehovým porastom drevín alebo neobhospodarovaným pásom prevažne vysokobylinnej vegetácie spravidla do vzdialenosti min. 10 m od brehu toku (v zastavanom území obce do vzdialenosti 0 - 5 m od brehu). Z drevín sa tu vyskytujú prevažne vrby (*Salix* sp.). Vo svojej spodnej časti prechádza zastavaným územím obce, no i tu je spravidla k dispozícii dostatočne široký nezastavaný pás popri vodnom toku. Výraznou bariérou v tomto biokoridore sú cesta I. triedy I/65 a železničná trať. Biokoridor tvorí významnú migračnú trasu pre viaceré druhy živočíchov, prepájajúcu otvorenú poľnohospodársku krajinu s nadregionálnym biocentrom tvoreným riekou Turiec a jej príľahlými brehovými porastmi.

Navrhované interakčné prvky

V riešenom území je navrhnutých 8 interakčných prvkov s celkovou výmerou 34 ha.

Interakčný prvok IP1 (návrh), rozloha: 1,53 ha

Zatravný pás popri poľnej ceste s líniovou výsadbou stromov a krov v šírke minimálne 3 m od okraja cesty po oboch jej stranách. IP1 na svojom dolnom konci zahŕňa aj širšiu malú neobhospodarovanú plochu s niekoľkými kríkmi. Väčšinou ide o novozaložený prvok rozširujúci doterajšie neobhospodarované okraje popri poľnej ceste, v niektorých úsekoch sa však v plnej šírke prekrýva s už existujúcimi neobhospodarovanými plochami miestami porastenými náletovými drevinami. Jeho hlavnou funkciou je ekostabilizačná funkcia v otvorenej poľnohospodárskej krajine bez dostatku neobhospodarovaných plôch a drevín. Na svojom západnom konci sa napája na navrhovaný biokoridor MBk4. Vzhľadom na novú výstavbu rodinných domov a usadlostí popri tejto poľnej ceste na jej východnom konci však nemôže dostatočne plniť funkciu biokoridoru.

Interakčný prvok IP2 (návrh), rozloha: 2,69 ha

Komplex neobhospodarovných častí k.ú., sporadicky porastených náletovými drevinami, a novonavrhovanej línie pozdĺž poľnej cesty v strednej časti k.ú. južne od miestneho cintorína. V jej severnej časti na západnom svahu náplavovej terasy s pravdepodobne bývalými terasovitými poličkami sa nachádza degradovaný pozostatok teplomilnej vegetácie zv. *Cirsio-Brachypodium pinnati*, ktorý v dôsledku neobhospodarovania (nekosenia, nepasenia) zarastá jednak konkurenčne silnejšími trávami (*Brachypodium pinnatum*, *Bromus erectus*, *Calamagrostis epigejos*), jednak drevinami. Územie možno biotopovo charakterizovať ako *degradovaný biotop európskeho významu Tr1 Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnitom substráte*. Novonavrhovaná línia pozdĺž poľnej cesty by mala mať šírku minimálne 3 m od okraja cesty po oboch jej stranách. Jeho hlavnou funkciou je ekostabilizačná funkcie v otvorenej poľnohospodárskej krajine bez dostatku neobhospodarovaných plôch a drevín. Na svojom južnom konci sa napája na navrhovaný biokoridor MBk3.

Interakčný prvok IP3 (návrh), rozloha: 3,62 ha

Zatravný pás popri poľnej ceste s líniovou výsadbou stromov a krov v šírke minimálne 3 m od okraja cesty po oboch jej stranách. IP3 zahŕňa aj širšiu neobhospodarovanú a zaburinenú plochu (pravdepodobne bývalé poľné hnojisko) v časti nad miestnym cintorínom. Väčšinou ide o novozaložený prvok popri poľnej ceste, v niektorých častiach zahŕňa aj už existujúce neobhospodarované plochy ojedinele porastené náletovými drevinami. Jeho hlavnou funkciou je ekostabilizačná funkcie v otvorenej poľnohospodárskej krajine, bez dostatku neobhospodarovaných plôch a drevín. Na svojom juhovýchodnom konci sa napája na navrhovaný biokoridor MBk3.

Interakčný prvok IP4 (návrh), rozloha: 4,6 ha

Interakčný prvok zahŕňa stromovitú vegetáciu na mieste a v okolí miestneho cintorína, pás drevín popri ceste, vedúcej k priemyselným areálom východne od cintorína ako aj náletovými drevinami husto porastený svah nad touto cestou. Najmä v areáli cintorína a po jeho obvode ide aj o staršie jedince stromov, predovšetkým lipy, borovice, jasene, brezy. Z pohľadu výskytu starších stromov v tomto území ide o relatívne ojedinelý a vzácny prvok, nachádzajúci sa vo väčšej vzdialenosti od brehových porastov rieky Turiec, poskytujúci útočisko mnohým druhom živočíchov viazaných práve na dospelé stromy. Na druhej strane jeho bezprostredné susedstvo s frekventovanou cestou, priemyselným areálom a intenzívne využívanou plochou cintorína neumožňuje zaradenie tohto prvku do kategórie biocentra.

Interakčný prvok IP5 (návrh), rozloha: 7,54 ha

Plocha oploteného intenzívneho pasienka na východnom okraji k.ú. Interakčný prvok je tu z jednej strany ohraničený navrhovaným biocentrom MBc1 a zo severu navrhovaným biokoridorom MBk5, ktorý ho zároveň oddeľuje od zastavaného územia obce Žabokreky. Nachádza sa pri zastavanom území obce medzi MBk4 a MBk5. V strede a na južnom okraji plochy sa nachádzajú 3 mokradové lokality rozdupané dobytkom s intenzívnym nasýtením močovinou. Druhovo sa tu uplatňuje *Glyceria sp.*, *Agrostis stolonifera*, *Juncus inflexus*.

Interakčný prvok IP6 (návrh), rozloha: 8,74 ha

Trvalý trávny porast – pasienok, v južnej časti k.ú. jedná sa o väčšiu plochu pasienku, možno striedavo kosenú a pasenú, ktorá v otvorenej a intenzívne obhospodarovanej krajine s vysokou dominanciou ornej pôdy predstavuje cenný typ biotopu, dôležitý pre existenciu viacerých živočíšnych a rastlinných druhov. Interakčný prvok svojím severným okrajom susedí s navrhovaným biokoridorom MBk3.

Interakčný prvok IP7 (návrh), rozloha: 4,51 ha

Trvalý trávny porast v JZ časti k.ú. medzi brehovými porastmi rieky Turiec a ornou pôdou. Jedná sa o cenný typ nivných lúk, ktorý v otvorenej a intenzívne obhospodarovanej krajine s vysokou dominanciou ornej pôdy predstavuje cenný typ biotopu, dôležitý pre existenciu viacerých živočíšnych a rastlinných druhov. Interakčný prvok svojím západným okrajom susedí s nadregionálnym biocentrom tvoreným brehovými porastmi rieky Turiec, južným okrajom prilieha k navrhovanému biokoridoru MBk1 a východným k navrhovanému biokoridoru MBk2.

Interakčný prvok IP8 (návrh), rozloha: 0,37 ha

Extenzívne obhospodarovaná plocha, na ktorej sa striedajú časti s vysokobylinnou vegetáciou, prepásané časti so stromami na južnom okraji zastavaného územia obce, v susedstve s riekou Turiec a jej brehovými porastmi. Cenné sú tu najmä skupinky stromov s dominantnými starými jedicami jaseňa úzkolistého (*Fraxinus angustifolia*). Jedná sa viac menej o zvyšok nivnej lúky z časti zarastajúci drevinami, z časti sporadicky prepásaný či kosený, ktorý tvorí prechod medzi intenzívne využívanými časťami územia a zvyškom prirodzených resp. poloprirodzených biotopov rieky Turiec a jej okolia.

Graficky sú prvky ÚSES zobrazené v strategickom dokumente v Návrhu ÚPN O Koštany nad Turcom vo výkrese č. 2.

Ochranné pásma podľa osobitných predpisov

Z hľadiska hygienického a technického v riešenom území je potrebné rešpektovať tieto ochranné a bezpečnostné pásma:

Tabuľka č. 15 Ochranné a bezpečnostné pásma v k. ú. Koštany nad Turcom v uvádzá v strategickom dokumente (Návrh ÚPN O Koštany nad Turcom).

Názov ochranného, resp. bezpečnostného pásma	
ochranné pásma letiska Koštany	Výkres č.1,2,3
ochranné pásma letiska Martin	Výkres č.1,2,3
ochranné pásmo - VVN 2x110 kV - výhľad (od krajného vodiča)	15 m
VN-vzdušné vedenie – 22 kV (od krajného vodiča)	10 m
VN-kábelové vedenie (podzemné)	1 m
transformačná stanica 22/0,4 kV (od konštrukcie)	10 m
vodovody, kanalizácia do DN 500 (OP na každú stranu)	1,5 m
vodovody, kanalizácia nad DN 500 (OP na každú stranu)	2,5 m
OP VTL plynovodov v obci (od osi potrubia na obe strany)	8 m

Názov ochranného, resp. bezpečnostného pásma	
OP STL a NTL plynovodov v obci (od potrubia na obe strany)	1 m
OP STL a NTL plynovody vo voľnom teréne (od osi potrubia na obe strany)	4 m
bezpečnostné pásmo - VTL plynovodov v obci (od osi potrubia na obe strany)	20 m
bezpečnostné pásmo - STL a NTL plynovodov v obci	určí prevádzkovateľ
bezpečnostné pásmo - STL a NTL plynovody vo voľnom teréne (od osi potrubia na obe strany)	10 m
podzemné telekomunik. vedenia (na každú stranu)	1,5 m
železnica – od krajnej koľaje	60 m
cesta I. triedy – mimo sídelného útvaru obce (od osi vozovky na obe strany)	50 m
cesta III. triedy – mimo sídelného útvaru obce (od osi vozovky na obe strany)	20 m
ochranné pásmo cintorína (pohrebiska)	určí obec vo VZN v súlade s platnou legislatívou
rieka Turiec, Beliansky potok – od brehovej čiary	10 m
vodné toky – od brehovej čiary	5 m

Ochranné pásma letiska

Časť k. ú. obce Košťany nad Turcom sa nachádza:

- v ochranných pásmach a prekážkových rovinách letiska pre letecké práce v poľnohospodárstve Košťany, určených rozhodnutím Štátnej leteckej inšpekcie zn. 1-92/82 zo dňa 13.12.1982 a v zmysle predpisu L 14 Z - letiská pre letecké práce v poľnohospodárstve, lesnom a vodnom hospodárstve
- v ochranných pásmach Letiska Martin, určených rozhodnutím Štátnej leteckej inšpekcie zn.313/79/99 zo dňa 11.05.1999

Z ochranných pásiem Letiska Košťany vyplývajú pre k. ú. Košťany nad Turcom nasledovné obmedzenia:

Výškové obmedzenie stavieb, zariadení, stavebných mechanizmov, porastov a pod. je stanovené :

- ✓ ochranným pásmom vodorovnej roviny s výškovým obmedzením 445,00 m n. m. Bpv,
- ✓ ochranným pásmom vzletovej roviny (sklon 2% - 1:50) s výškovým obmedzením 412,87 - 432,87 m n. m. Bpv,
- ✓ ochranným pásmom približovacej roviny (sklon 5% - 1:20) s výškovým obmedzením 414,67 - 417,10 m n. m. Bpv,
- ✓ ochranným pásmom prechodových plôch (sklon 14,3% - 1:7) s výškovým obmedzením 412,87 - 439,67 m n. m. Bpv,
- ✓ vzhľadom na to, že sa jednotlivé ochranné pásma prelínajú, je záväzná výška stanovená ochranným pásmom s nižšou hodnotou,
- ✓ pri určenej podlažnosti v jednotlivých lokalitách je potrebné preveriť kolíziu s výškami, určenými ochrannými pásmami letiska. Nadmorské výšky, určené ochrannými pásmami budú nadradeným regulatívom podlažnosti.

Ďalšie obmedzenia sú stanovené:

- ✓ priestorom s obmedzením stavieb vzdušných vedení VN a VVN (vedenie je potrebné riešiť podzemným káblom).

Prekážkové roviny je potrebné, na zachovanie prevádzkovej spôsobilosti Letiska pre letecké práce v poľnohospodárstve Košťany, rešpektovať.

Terén v časti k. ú. (vyznačené vo výkrese č.2) už presahuje výšky stanovené ochranným pásmom vodorovnej roviny Letiska Košťany, tzn. tvorí leteckú prekážku - v tomto území je zakázané umiestňovať akékoľvek stavby.

Z ochranných pásiem Letiska Martin vyplýva pre k. ú. Košťany nad Turcom nasledovné výškové obmedzenie stavieb, zariadení, stavebných mechanizmov, porastov apod., ktoré je stanovené :

- ✓ ochranným pásmom kužeľovej plochy (sklon 4% - 1:25) s výškovým obmedzením 503,5 - 515,0 m n.m.Bpv.

Nad túto výšku je zakázané umiestňovať akékoľvek stavby a zariadenia bez predchádzajúceho súhlasu Dopravného úradu.

V zmysle ustanovení leteckého zákona (§ 30 č.143/1998 Z. z. o civilnom letectve v platnom znení) je potrebné:

- rešpektovať OP letiska Martin a Košťany nad Turcom a z nich vyplývajúce obmedzenia
- požiadať Dopravný úrad SR o súhlas pri stavbách a zariadeniach :

- ktoré by svojou výškou, prevádzkou alebo použitím stavebných mechanizmov mohli narušiť OP letiska Košťany a Martin
- stavby a zariadenia vysoké 100 m a viac nad terénom (§ 30, ods.1, písm. a),
- stavby a zariadenia vysoké 30 m a viac, umiestnené na prírodných a umelých vyvýšeninách, ktoré vyčnievajú 100 m a viac nad okolitú krajinu (§ 30, ods.1, písmeno b),
- zariadenia, ktoré môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov a leteckých pozemných zariadení, najmä zariadenia priemyselných podnikov, vedenia VVN 110 kV a viac, energetické zariadenia a vysielačnice (§ 30, ods.1, písm. c),

zariadenia, ktoré môžu ohroziť let lietadla, najmä zariadenia na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia, klamlivé svetlá a silné svetelné zdroje (§ 30, ods.1, písmeno d).

Ochranné pásma vodných tokov

- rešpektovať ochranné pásmo pozdĺž vodohospodársky významných vodných tokov Turiec a Beliansky potok v šírke 10 m od brehovej čiary, resp. vzdušnej päty hrádze, ochranné pásmo min. 5 m od brehovej čiary ostatných vodných tokov obojstranne,
- v ochrannom pásme nie je prípustná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami, škodiacimi vodám, výstavba súběžných inžinierskych sietí,
- taktiež je nutné zachovať prístup mechanizácie správcu vodného toku k pobrežným pozemkom (bez trvalého oplotenia) z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity,
- pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb alebo zariadení môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky súlade s platným zákonom o vodách (v súčasnosti §49 zákona o vodách č.364/2004 Z. z.); pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významných vodných tokoch sú pozemky min.10 m od brehovej čiary resp. vzdušnej päty hrádze a pri drobných vodných tokoch min. 5 m od brehovej čiary (pobrežné pozemky sú súčasťou ochranného pásma).

Ochranné pásmo cintorína:

- obec si môže vo VZN určiť šírku ochranného pásma, pravidiel povoľovania a umiestňovania budov a stavieb so zreteľom na pietny charakter pohrebiska a môže ustanoviť činnosti, ktoré budú v ochrannom pásme počas pohrebu zakázané (*novela zákona č.131/2010 o pohrebníctve, 2019*).

OP sú vymedzené v súlade so súčasne platnými zákonmi, vyhláškami a nariadeniami v znení neskorších predpisov, v súčasnosti (r.2019), napr.:

- zákon č. 49/2002 Z. z.- pamiatkový zákon, v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 131/2010 Z.z. o pohrebníctve v znení neskorších predpisov – OP cintorína,
- zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov, zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike v znení neskorších predpisov - ochranné a bezpečnostné pásma energetických zariadení,
- zákon č. 251/2012 Z. z. - ochranné a bezpečnostné pásma plynárenských zariadení,
- zákon č. 326/2005 Z.z. o lesoch – OP lesných pozemkov,
- zákon č. 364/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov a STN 752102 – OP vodných tokov,
- zákon č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách v znení neskorších predpisov - pásma ochrany vodovodných a kanalizačných potrubí,
- vyhláška č.29/2005 Z. z. - spôsoby ochrany vodárenských zdrojov,
- vyhláška č. 35/1984 Zb. - cestné ochranné pásma,...

9. Obyvateľstvo demografické údaje (napr. počet dotknutých obyvateľov, veková štruktúra, zdravotný stav, zamestnanosť, vzdelanie), sídla, aktivity (poľnohospodárstvo, priemysel, lesné hospodárstvo, služby, rekreácia a cestovný ruch), infraštruktúra (doprava, produktovody, telekomunikácie, odpady a nakladanie s odpadmi).

Obyvateľstvo demografické údaje

V obci sa rozvíjal hutnícky priemysel s pomerne veľkými nárokmi na pracovné sily, čo ovplyvnilo povojnový rozvoj obce. Pre potreby ÚPN-O sú dôležité údaje o počtoch obyvateľov z posledného obdobia (Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011-základné údaje, Žilinský kraj) a navrhované trendy rastu.

Vývoj počtu obyvateľov obce

Obec Košťany nad Turcom mala pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov v r. 2011 1.182 obyvateľov, z toho 593 žien (50,2%) a 589 mužov. Pri sčítaní k v roku 2001 mala obec 1.080. trvale bývajúcich obyvateľov. Od roku 1980 po r. 1991 počet obyvateľov obce mierne klesal, odvtedy počet obyvateľov obce stúpa, medziročne o 12,3 obyvateľa. V období od sčítania v roku 2001 do roku 2011 má priemerný ročný prírastok hodnotu 10,2 obyvateľa, t.j. 0,94 %.

Katastrálne územie obce má rozlohu 643,59,19 ha. Hustota osídlenia v r.2016 bola 204,79 obyv./km², je vyššia ako okresný priemer s hodnotu 132,0 obyvateľov/ km².

Tabuľka č. 16 Retrospektívny vývoj počtu obyvateľov

Rok (k 31.12.)	Počet obyvateľov	Index rastu
1970	905	100,0
1980	1.049	115,9
1991	1.022	112,9
2001	1.080	119,3
2002	1.090	120,4
2011	1.182	130,6
2012	1.210	133,7
2013	1.258	139,0
2014	1.300	143,6
2015	1.306	144,3
2016	1.330	147,0

Pozn. Tabuľka bola spracovaná bez korekcií s použitím údajov zo Štatistického úradu SR

Po poklese počtu obyvateľov obce v období rokov 1980 – 1991 (z 1049 obyv. v r. 1980 na 1022 v r. 2001) začal počet obyvateľov v období po roku 2001 znova stúpať. Z 1080 trvale bývajúcich obyvateľov pri sčítaní v roku 2001 stúpol počet obyvateľov do sčítania v roku 2011 na 1182 obyvateľov (o 102 obyv.), počet obyvateľov v súčasnosti naďalej rastie (k 31.12.2016 mala obec 1330 obyvateľov). V období od sčítania v r.2001 do sčítania v r.2011 stúpol počet obyvateľov obce o 9,4 %, priemerný ročný prírastok je 0,94 %.

Za posledných 5 rokov vzrástol počet obyvateľov o 148, t.j. o 12,5 %, priemerný ročný prírastok je 29,6 obyvateľa, čo predstavuje 2,5 % a vysoko prekračuje hodnoty priemerného prírastku za okres Martin, Žilinský kraj a SR.

Tabuľka č. 17 - Pohyb obyvateľstva za posledné obdobie od r.2007 (zdroj: obecná štatistika, 2016)

rok	narodení	zomrelí	prírodný prírastok/úbytok	prist'ahovaní	vyst'ahovaní	migračné saldo	celkový prírastok	počet obyvateľov k 31.12.
2007	9	-9	0	44	-20	+24	+24	1.148
2008	7	-7	0	30	-22	+8	+8	1.156
2009	14	-17	-3	20	-20	0	-3	1.153
2010	12	-14	-2	22	-14	+8	+6	1.159
2011	7	-7	0	32	-17	+15	+15	1.174
2012	6	-9	-3	44	-13	+31	+28	1.202
2013	15	-11	+4	61	-17	+44	+48	1.249
2014	12	-12	0	62	-27	+35	+35	1.283
2015	8	-17	-9	47	-37	+10	+1	1.284
2016	12	-18	-6	50	-25	+25	+19	1.303
2017 k 30.06.	8	-8	0	25	-25	0	0	1.303
Spolu	110	-120	-19	437	-237	+200	+181	

Pozn. Tabuľka bola spracovaná bez korekcií s použitím údajov obecnej štatistiky obce Košťany nad Turcom (údaje nie sú úplne zhodné s údajmi Štatistického úradu SR, hlavne r.2016, kde je rozpor oproti štatistike ŠÚ -27 obyvateľov menej podľa obecnej štatistiky)

V období rokov 2007 – 2017 počet obyvateľov obce vzrástol o 179 osôb. Počet obyvateľov obce od roku 2007 prírodným úbytkom mierne klesal a zároveň rástol kladným migračným saldom (181 obyv./10 rokov), pričom prírastok migračným saldom (+200 obyv./10 rokov) bol vyšší ako prírodný úbytok (-19 obyv./10 rokov).

Základné údaje o obyvateľstve

Tabuľka č.18 - Veková štruktúra obyvateľstva v obci k 31.12.2016

Obec	Počet trvale bývajúcich obyvateľov			Veková štruktúra obyvateľov					
	celkom	muži	ženy	0 – 14	15-64 muži	15-64 ženy	65+ muži	65+ ženy	nezistený
Košťany nad Turcom	1.330	662	668	199	493	447	75	116	-

**Tabuľka bola spracovaná s použitím údajov o počte obyvateľov a vekovej skladbe zo zdroja: Štatistický úrad SR, 2017; nie je zhodná s údajmi podľa obecnej štatistiky*

Podiel žien z trvale bývajúceho obyvateľstva je 50,2 %.

Tabuľka č. 19 Vývoj zloženia obyvateľstva obce podľa charakteristických vekových skupín, index vitality

	Počet obyvateľov	Predprodukt.vek		Produktívny vek		Poprodukt. vek		Index vitality
		Počet	%	Počet	%	Počet	%	
sčítanie 1991	1.002	203	20,26	599	59,78	200	19,96	101,5
sčítanie 2001	1.084	171	15,77	661	60,98	252	23,25	67,9
sčítanie 2011	1.182	165	13,95	850	71,92	167	14,13	98,8

Z tabuľky vyplýva, že index vitality obyvateľov obce sa od roku 1991 výrazne nezmenil. Podľa hodnoty indexu vitality (menej ako 120) pri všetkých troch sčítaniach v r.1991, r.2001 a r.2011 patrilo obyvateľstvo v obci z hľadiska vekovej štruktúry medzi ubúdajúci typ populácie. Zvýšenie indexu vitality pri sčítaní v r.2011 ovplyvnila aj skutočnosť, že v súčasnosti sa do skupiny obyvateľov poproduktívneho veku zaraďujú obyvatelia s vekom vyšším ako 65 rokov (predtým 60).

Tabuľka č. 20 Veková štruktúra obyvateľstva v obci a vo vyšších územných celkoch (SODB,2011)

Veková skupina	Košťany nad Turcom		Okres Martin		Slovenská republika	
	poč. obyv.	v %	poč.obyv.	v %	poč.obyv.	v %
Predprodukt.vek	165	14,0	17 474	17,9	1 015 493	18,9
Produktívny vek	850	71,9	62 403	63,8	3 349 231	62,3
Poprodukt. Vek	167	14,1	17 475	17,9	967 207	18,0
Nezistený	-	-	461	0,4	47 524	0,8
Spolu	1.182	100,0	97 813	100,0	5 379 455	100,0
Index vitality	98,8		100,0		105,0	
Priemerný vek	40,27		31,4		38,7	

**Tabuľka bola spracovaná s použitím údajov o počte obyvateľov a vekovej skladbe zo zdroja: Štatistický úrad SR, 2016*

Z tabuľky vyplýva, že veková skladba obyvateľov obce je z hľadiska indexu vitality nepriaznivejšia ako veková skladba obyvateľov okresu Martin aj ako veková skladba obyvateľov Slovenska – v obci je nižší podiel obyvateľov v predproduktívnom veku, vyšší podiel obyvateľov v produktívnom veku a nižší podiel obyvateľov v poproduktívnom veku. Priemerný vek obyvateľov obce je vyšší ako priemerný vek obyvateľstva SR aj okresu Martin. Index vitality je približne na úrovni okresu Martin, ale horší ako v SR.

K 31.12.2015 sa veková štruktúra obyvateľstva obce oproti sčítaniu v r.2011 zlepšila, index vitality sa zvýšil na 103,5 (v predproduktívnom veku bolo v obci 199 obyvateľov, v produktívnom veku 940 obyvateľov a v poproduktívnom veku 191 obyvateľov).

Na základe vyhodnotenia uvedených východísk predpokladáme nasledovný vývoj počtu obyvateľov obce :

Tabuľka č. 21 - Prognóza demografického vývoja počtu obyvateľov obce

Rok	Počet obyvateľov	%	Priemerný ročný prírastok v %
2017	1.330	100,0	-
2028	1.600	120,3	2,03
2038	1.900	142,9	1,88

V súčasnej dobe má SR priaznivý ekonomický rast, čo sa prejavuje aj znižovaním nezamestnanosti. V okrese Martin bolo pri sčítaní v r.2011 ekonomicky aktívnych 46.726 osôb, tj. 48,1 % z celkového počtu obyvateľov. Podiel ekonomicky aktívnych z trvale bývajúceho obyvateľstva je vyšší ako v okrese Martin.

Tabuľka č.22 - Ekonomicky aktívne obyvateľstvo (SOBD, 2011)

Obec	Počet obyvateľov	Ekonomicky aktívne osoby	
		Spolu	%
Košťany nad Turcom	1.182	600	50,8
Okres Martin	97.110	46.726	48,1

*Tabuľka bola spracovaná s použitím údajov o počte obyvateľov a vekovej skladbe zo zdroja: Štatistický úrad SR, 2016

Tabuľka č. 23 - Ekonomická aktivita obyvateľov podľa sektorov (SODB,2011)

	spolu	%	primárny sektor	% z ekonom. aktívnych	sekundárny sektor	% z ekonom. aktívnych	terciálny sektor	% z ekonom. aktívnych
obyvatelia	1.182							
Ekonomicky aktívny (EA)	600	50,8						
Odchádza z obce	339	28,7	10	2,9	103	30,4	226	66,7
Prichádza do obce	941		1		749		191	

*Tabuľka bola spracovaná s použitím údajov o obyvateľstve zo zdroja: Štatistický úrad SR, 2016

Poľnohospodárstvo

Na území obce a v jej katastrálnom území nemá sídlo žiadne poľnohospodársky podnik. Poľnohospodársku pôdu v k. ú. obhospodarujú Agromajetok, spol. s r.o. Námestovo, Poľnohospodárske družstvo Belá - Dulice, Poľnohospodárske družstvo Cesta mieru Necpaly - Žabokreky, Poľnohospodárske družstvo Gader so sídlom v Blatnici a Roľnícke družstvo Javorina so sídlom vo Valči. V z. ú. obce sa nachádzajú dva hospodárske dvory bývalých Štátnych majetkov, ktoré stratili pôvodnú funkciu, živočíšna výroba bola zrušená a časť existujúcich budov sa využíva pre priemyselnú a remeselnú výrobu.

- V k.ú. sa nachádzajú:
- záhradníctvo Čambor, pri starej ceste do Martina. Zaoberá sa produkciou a veľko, resp. maloobchodom okrasných rastlín. Hospodári na cca 2,0 ha pôdy, kde má umiestnené aj skleníkové hospodárstvo, pracuje tu 5 ľudí; v návrhovom období má majiteľ zámer prevádzku rozšíriť aj plošne, aj kapacitne,
- ranč Paradise, ktorý sa zaoberá chovom koní, v súčasnosti - 10 zvierat; v objekte sa nachádza aj ubytovanie pre hostí formou apartmánov,
- farma na chov danielov - rodinná farma, majitelia majú zámer chovať daniely pre vlastnú potrebu 5 ks, bez ubytovania hostí,
- samostatne hospodáriaci roľníci v počte 9, ktorí sa zaoberajú :
- chovom a predajom domácej hydiny,
- chovom hovädzieho dobytku s produkciou mlieka,
- chovom oviec,
- chovom hospodárskych zvierat (o.i. kôz, koní, mulov),
- pestovaním plodín, obilnín, zeleniny, ap.
- včelári - 3

Priemysel

V obci je v súčasnosti dobre rozvinutá priemyselná výroba. Viaceré firmy využili priaznivé podmienky obce, ktorá je v tesnej blízkosti okresného mesta Martin a okrem vhodných plôch ponúka aj dobré dopravné napojenie, aby si na území obce zriadili svoje prevádzky. Výrobné prevádzky sú umiestnené:

- 1) V páse východne od cesty I/65 - zóna je čiastočne zastavaná; nachádzajú sa tu stavebné prieluky, ktoré je možné využiť na dostavbu priemyselnej zóny.
- 2) V lokalite Košťany nad Turcom - IBV Juh Trávniky,
- 3) V areáli bývalých Štátnych majetkov - lokalita Niva, na juh od cesty III/2143, neďaleko centra obce. V jednotlivých objektoch sú umiestnené viaceré menšie podnikateľské subjekty.

Tabuľka č. 24 spoločnosti sídliace na území obce Košťany nad Turcom

Názov firmy	Počet zamestnancov (z toho žien)	Počet dochádzajúcich zamestnancov (z toho žien)
	stav	stav
SECO AUTOTRANS s.r.o.	10 (3)	10(3)
OMV Slovensko s.r.o.	8 (6)	8 (6)
#AVET-C spol. s r.o.	-	-
TURČAN DELTA s.r.o.	29(12)	22(12)
HANSA-FLEX Hydraulik s.r.o.	32 (7)	28 (7)
CENTRÁL-PLUS s.r.o.	5 (2)	3 (1)
#A.M.PLUS s.r.o.	-	-
TRIM LEADER a.s.	763(542)	742(527)
*AGRASERVIS s.r.o.	1	1
*DUO-obaly s.r.o	6 (2)	6 (2)
KRUPA s.r.o	3 (2)	3 (2)
HENNLICH s.r.o.	-	-
TERACOM s.r.o.	57 (5)	8 (0)
Doprastav a.s.	5 (0)	4 (0)
Záhradníctvo Čambor	5 (4)	5 (4)

*v areáli bývalých ŠM

nezistené

Lesné hospodárstvo

V k.ú. Košťany nad Turcom sa nenachádza žiadne lesné pozemky a nie je prítomná lesohospodárska činnosť pôda.

Služby

V obci sídli viacero fyzických osôb, právnických osôb a živnostníkov (zameraných na stavebné práce a výrobu – 11, obrábanie, kovovýrobu - 6, elektroinštalácie - 5, stolárstvo - 3, opravárenskú a servisnú činnosť - 4, na obchod, sprostredkovateľská činnosť, poradenstvo a iné služby, hospodárske činnosti, ap.), ktoré však nemajú zásadný vplyv na zamestnanosť v službách v obci. Pre služby nie sú v súčasnosti určené kritériá, resp. odporúčané ukazovatele, ich fungovanie určuje dopyt na trhu, aj druhová štruktúra sa v súčasnosti mení. V obci nie je zastúpená remeselná výroba.

Materská škola

Nachádza sa v samostatnej budove v južnej časti obce, vo vlastníctve. MŠ v obci začala svoju prevádzku už v r.1949. V MŠ v súčasnosti fungujú 2 oddelenia (1.trieda - 16 detí, 2.trieda-17, 2 deti sú nadstav len na doobednú starostlivosť) a navštevuje ju 31 detí vo veku od 2 rokov. Stravovanie je zabezpečené vo vlastnej jedálni s kuchyňou. MŠ má 4 pedagogických a 3 nepedagogických zamestnancov. Na rozľahlom školskom dvore sa nachádza pieskovisko, záhradný nábytok, kolotoč, basketbalový kôš, preliezky a šmykľavky. Trávnatá plocha je dostatočne veľká a využívaná na individuálne i kolektívne hry. V súčasnosti má MŠ kapacitu 31 detí, ale požiadavky sú na vyšší počet (55).

Základná škola

V obci sa nachádza plnoorganizovaná základná škola s kapacitou 250 detí, s právnou subjektivitou, postavená v r.1961. Areál je umiestnený v časti obce východne od cesty I/65 - nachádza sa tu 10 kmeňových učební v samostatnej budove (súčasťou je aj školský klub), objekt telocvične 12x30 m, jedáleň s kuchyňou, školská dielňa prestavaná z bývalej kotolne a viacúčelové ihrisko (hádzaná, volejbal, basketbal). ZŠ, ročníky 1. - 9. navštevovalo v šk. r. 2017 /2018 189 žiakov (rozdelných do 9 kmeňových tried) z toho 60 na I. stupni a 129 žiakov na II. stupni. Škola má 3 špecializované učebne - počítačové a jazykové. ZŠ navštevujú deti z Koštian nad Turcom, Turčianskeho Petra, Trnova, Trebostova, Žabokriek a Necpál. V škole pracuje 24 zamestnancov, 18 pedagogických a 6 nepedagogických (z toho 19 žien). Budovy a pozemky sú vo vlastníctve obce. V škole fungujú krúžky, ktoré sa každoročne menia podľa záujmu žiakov a rodičov.

Zdravotníctvo

V obci sa nachádza Zdravotné stredisko s ambulanciami lekárov.Nachádzajú sa tu 3 ambulancie súkromných lekárov - 1 praktický lekár pre dospelých, 1 lekár pre deti a mládež, 1 stomatológ pre

dospelých (v súčasnosti ambulancia nie je obsadená). Objekt bol postavený v r.1965 a aj s pozemkom je vo vlastníctve obce.

Ubytovacie zariadenia

V katastrálnom území obce sa nachádzajú 2 ubytovacie zariadenie - Turčiansky dvor, s kapacitou 84 lôžok, Ranč Paradise - celková kapacita 18 lôžok a niekoľko rekreačných objektov - individuálne chalupy, okrem toho nie sú postavené žiadne rekreačné objekty. Podľa sčítania obyvateľov, domov a bytov r.2011 bolo na území obce 24 neobývaných domov, z ktorých 10 slúžilo na rekreačné účely.

Rekreačné a oddychové plochy

V zastavanom území obce nie sú takmer žiadne rekreačné a oddychové miesta. Nachádzajú sa tu však plochy, ktoré by sa dali využiť na oddychovú funkciu s pohybovými aktivitami pre deti aj dospelých, rekreačná zeleň s oddychovými zákutiami, Za oddychovú plochu môžeme považovať aj Kolo pod Lipami, kde sú umiestnené lavičky, knihobúdky, detské ihrisko; v objekte bývalej hasičskej zbrojnice je umiestnená zasadačka, kuchynka, hygienické zázemie. Areál je oplotený a slúži verejnosti denne od 9 do 17 hodiny.

Multifunkčné trasy

K. ú. obce poskytuje dobré podmienky pre vytvorenie multifunkčných tratí pre beh v lete a bežkovanie v zime. Takýmto sa javí úsek mimo zastavaného územia smerom do Príbovíc okolo bývalého letiska.

Telovýchova a šport

Obyvatelia majú v obci obmedzené možnosti športového vyžitia. K dispozícii je :

- futbalové ihrisko, umiestnené na pozemku za ZŠ (6300 m² hracej plochy s trávnatým povrchom), v zimnom období sa v areáli zriaďuje klzisko; chýba tribúna s hľadiskom a vyhovujúce sociálne vybavenie pre návštevníkov, chýba parkovisko
- viacúčelové mini ihrisko s umelou trávou s rozmermi 18x13 m, v blízkosti centra voľného času
- detské ihrisko v rámci MŠ
- detské ihrisko "Kolo pod Lipami"
- cyklistické trasy (*zdroj: www.tbsjus.sk):
 - ✓ modrá č.2415 Martin - Turčianske Teplice, celková dl.44,5 km
 - ✓ zelená č.5427 Košťany nad Turcom - Socovce, celková dl. 10,5 km
 - ✓ žltá č.8413 Košťany nad Turcom - Belá-Dulice, celková dl.6,7 km

Kultúra - Kultúrny dom

Je umiestnený v centre obce vo viacúčelovej budove spolu s obecným úradom a poštou. Bol postavený v r.1978. Má viacúčelovú sálu s rovnou podlahou, galériami a kapacitou 280 sedadiel pri hľadiskovom usporiadaní a 150 miest pri usporiadaní pre stolovanie a tanec. Plošne je poddimenzované príslušenstvo (najmä vstupný priestor a šatňa). Stavebno-technický stav objektu je vyhovujúci - obvodový plášť je zateplený r.2014 a sú vymenené okná. V budove má sídlo dobre fungujúca miestna knižnica, ktorá má okolo 2.170 knižničných zväzkov - krásna a náučná literatúra pre deti a mládež a dospelých. Je prevádzkovaná 2x týždenne. V budove je umiestnená aj klubovňa, ktorá je využívaná občanmi všetkých vekových kategórií pre klubovú a záujmovú činnosť. Je kapacitne vyhovujúca.

Kostoly

Na území obce sa nenachádzajú. Obyvatelia dochádzajú za náboženskými službami do Turčianskeho Petra alebo do mesta Martin.

Zariadení verejnej správy v obci sú :

Obecný úrad je umiestnený v budove kultúrneho domu, priestor je kapacitne postačujúci. Obec zamestnáva okrem starostu, 3-och zamestnancov a hlavného kontrolóra. Priestory obecného úradu sú plošne vyhovujúce, objekt je vo vyhovujúcom stavebnotechnickom stave.

Zariadenie požiarnej ochrany - v obci sa nachádza požiarne zbrojnice v samostatnej budove, postavená ako prístavba obecného domu (terajší obecný úrad) v r.1940, boli na nej vymenené okná a výjazdová brána. Požiarne zbrojnice nedisponuje garážami pre požiarne techniku.

Požiarne sirény (typ DS 977) je umiestnená na veži budovy požiarnej zbrojnice, s dosahom 1.500 m.

Cintorín a dom smútku

Nachádza sa v lokalite Za štrekou, mimo z. ú. obce. V súčasnosti je na ňom evidovaných 543 hrobových miest, z toho 1hrobových – 123, 2hrobových - 265, 3hrobových - 24, 4hrobových -10, 5hrobových- 1, 1hrobových prehĺbených -10, urnových - 32. Podľa štatistických údajov priemerne ročne zomrie okolo 11 ľudí. Pre návrhové obdobie do r.2038 bude potrebných okolo 230 nových hrobových miest. Kapacita je pre návrhové obdobie postačujúca, cintorín má dostatočnú plošnú rezervu. V areáli cintorína sa nachádza dom smútku s kapacitou cca 60 ľudí, ktorý je v dobrom technickom stave. V blízkosti cintorína sa nachádza spevnená plocha pre parkovanie áut, ktorú bude potrebné v návrhovom období rozšíriť.

Infraštruktúra

Doprava

Obec Košťany nad Turcom sa nachádza asi 3,0 km južne od okresného mesta Martin - na trase cesty I. triedy č. I/65 (v smere Martin – Turčianske Teplice - Žiar nad Hronom), ktorá prechádza stredom zastavaného územia v smere sever - juh. Trasa tejto komunikácie je zaradená do siete rýchlostných komunikácií ako súčasť trasy R3 (Šahy - Zvolen - Martin - Trstená alt. Zvolen - B. Bystrica - T. Teplice). Cestou I. triedy je obec pripojená na nadradenú cestnú sieť a hlavný dopravný koridor Bratislava - Žilina - Košice - Ukrajina a to diaľnicu D1, ktorá je súčasťou európskeho multimodálneho koridoru č. Va.

Od ďalších okresných miest je obec vzdialená : Turčianske Teplice - 20,0 km a Žilina - 33,0 km.

Cez obec prechádza železničná trať č. 118 Vrútky - Horná Štubňa (Zvolen) - Filákov, ktorá je jednokolejovou traťou III. kategórie, z hľadiska kvalitatívneho stupňa a je zaradená medzi železničnú doplnkovú sieť TINA.

Najbližšie regionálne letisko sa nachádza v Tomčanoch pri Martine, regionálne letisko pre medzinárodnú dopravu je pri Žiline a v Poprade, letisko pre práce v poľnohospodárstve je priamo v obci Košťany nad Turcom. Najbližšia čerpacia stanica sa nachádza priamo v obci, pri ceste I.triedy.

Cestnú sieť v k. ú. Košťany nad Turcom možno rozdeliť podľa charakteru na cestu I. triedy v správe Slovenskej správy ciest a cesty III. triedy vo vlastníctve ŽSK a sieť miestnych komunikácií vo vlastníctve obce.

Základný komunikačný systém obce tvoria cesty I/65 Martin - Turčianske Teplice, cesta III/2143 Košťany - Turčiansky Peter - Trebostovo a cesta III/2141 Košťany - Žabokreky - Belá - Dulice, ktoré sú vzájomne prepojené priesečnou križovatkou pri úrovňovom železničnom priecestí.

Základný komunikačný systém ďalej dopĺňa sieť miestnych komunikácií :

- a) miestne obslužné komunikácie napojené na cestu III/2143 - ulicu Partizánsku - zo severu, ulice: Družstevná, na ňu kolmo napojená ul. Lipová, Martinská, Budovateľov, Záhradná (prepojenie ul. Martinskej a Družstevnej), Partizánska, Párickova (prepojenie ulíc Martinská, Budovateľov a Partizánska),
- b) miestne obslužné komunikácie napojené na cestu III/2143- ulicu Partizánsku - z juhu, ulice: Tabánska, Školská a na ňu napojená Niva I. a Niva II.,
- c) miestne obslužné komunikácie napojené na cestu III/2141 - ulicu Mládeže - zo severu, ulice: Športová a Fatranská,
- d) miestne obslužné komunikácie v novej IBV Trávniky,

Niektoré komunikácie, hlavne v starej zástavbe, majú miestami nevyhovujúce šírkové parametre, sú na nich líniové a bodové závady, chýbajú popri nich vo väčšej časti územia chodníky.

Obec má cca 6 km miestnych komunikácií.

Navrhovaný stav

Vzhľadom na problematiku dopravné napojenie obce na systém nadradenej dopravnej infraštruktúry (na cestu I.triedy I/65) a s tým súvisiace dopravné problémy, navrhujeme:

- priesečné križovanie cesty III/2143 a III/2141 s cestou I/65 a so železničnou traťou, riešiť okružnou križovatkou, návrh: CREAT architects s.r.o., Martin, vzhľadom na nevyhovujúci stav úrovňového križovania železničnej trate č. 118 s cestou I/65 z hľadiska ustanovení platnej STN (v súčasnosti STN 736380 „Železničné priecestia a priechody“), kedy sa stanovuje hranica nebezpečného pásma so stanovenou vzdialenosťou pretínania železničnej trate od hranice križovatky (u novostavieb dl. 2,50 + 20 = 22,50 m),
- vybudovať mimoúrovňové dopravné napojenie obce na cestu I/65, cca 480 m od železničného priecestia južným smerom (smer Turčianske Teplice), v lokalite Trávniky. Napojenie obce sa tak navrhuje mimoúrovňovou križovatkou rúrkovitého tvaru s odbočovacími a prípoj, pruhmi v zmysle ustanovení STN 736102. Toto napojenie bude mimoúrovňovo nad železníc, traťou č. 118 vytvárať bezkolízne dopravné sprístupnenie obce na nadradený komunikačný systém, Túto navrhovanú

mimoúrovňovú križovatku navrhujeme prepojiť novou cestnou komunikáciou (ktorá bude viesť medzi obytnou zónou Niva a obytnou zónou Trávniky, cez nové premostenie rieky Turiec) v kategórii MO 8,00/40, s cestou III/2143 v katastri obce Turčiansky Peter - túto navrhovanú komunikáciu bude potrebné prepojiť so starou zástavbou novou komunikáciou v kategórii MO 7,00/30,

- existujúcu miestnu komunikáciu – Ulica Tabánska, ktorá slúži ako prepojovacia komunikácia medzi centrom obce a novou zástavbou v južnej časti obce – IBV Trávniky a bude slúžiť aj ako prístupová komunikácia k navrhovanému športovisku, navrhujeme rozšíriť do kategórie MO 7,00/30 s jednostranným chodníkom,
- v časti obce NIVA – na ploche určenej na výrobu (V 06) a sklady a na území navrhovanej občianskej vybavenosti (OV 06) navrhujeme existujúcu prepojovaciu komunikáciu, ktorá prepojí ulice Tabánska a Školská – riešiť v kategórii MOU 6,00/30,
- vybudovať zabezpečené úrovňové železničné križovanie železničnej trate a účelovej komunikácie v južnej časti územia, zo severnej strany výrobného areálu spoločnosti Hennlich s.r.o. do nového obytného územia Trávniky,
- vybudovať obslužnú komunikáciu, súbežnú s cestou I/65, ktorá zabezpečí dopravnú obsluhu od predajne a autoservisu A.M.Plus po závod Turčan Delta, čím sa o vozidlá zásobovania odľahčí ulica Športová – v kategórii MO 7,00/30,
- doplniť prepojenie starej zástavby a novej BI 08 (Záhumnia) popri potoku – v kategórii MOU 6,00/30,
- prepojiť obec s k.ú. Martin – časť Odtoky – cestnou komunikáciou s obmedzením nákladnej dopravy a s prvkami upokojenia dopravy ako pokračovanie cesty popred záhradníctvo v kategórii MOU 6,00/30.

Dopravný systém obsluhy územia v lokalitách navrhovanej novej obytnej zástavby - BI 15 (Trávniky), BI 16, BI 18, BI 19 - je navrhovaný ako sieť navzájom prepojených a zokruhovaných komunikácií. Na nezokruhovaných koncovkách sú navrhnuté prístupy do voľnej krajiny.

Miestne komunikácie musia byť posudzované individuálne. Šírkové usporiadanie v niektorých prípadoch, vzhľadom na spôsob existujúcej starej zástavby, nebude možné upraviť na normové parametre. V miestach, kde to terénne možnosti a stavebné podmienky dovoľujú po dohode s majiteľom pozemku a obcou, navrhujeme upraviť šírkové usporiadanie miestnych komunikácií.

Navrhujú sa:

- *rešpektovať nadradené verejnoprospešné stavby z ÚPN VÚC Žilinského kraja bod 2. Dopravné stavby:*
 - ✓ *stavby cestnej dopravy :*
 - *rýchlostná cesta R3 v kompletnej trase, križovatky a privádzače, sprievodné komunikácie alternatívne I/59 a I/70, cestný ťah alternatívne I/65, II/519, III/06538 a I/14,*
 - *chrániť územný koridor na realizáciu homogenizácie cesty I/65 nadregionálneho významu, súbežnú s rýchlostnou cestou R3 v trase a úseku : koniec priesťahu cesty I/65 Martin - križovatka Príbovce s cestou II/519, v súlade s platnou nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou (kat. C 11,5/80)*
- *rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie cesty I/65:*
 - ✓ *v zastavanom území v kategórii MZ 14/60, resp. MZ 13,5/60, vo funkčnej triede B1*
 - ✓ *mimo sídelného útvaru obce v kategórii C 11,5/80*
- *rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie cesty III/2143 a III/2141:*
 - ✓ *v zastavanom území v kategórii MZ 8,5 (8,0)/50 vo funkčnej triede B3 v zmysle STN 73 61 10,*
 - ✓ *mimo sídelného útvaru obce v kategórii C 7,5 /70 v zmysle STN 73 61 10*
- *rešpektovať navrhované nové dopravné napojenia na cestu I/65 - okružná križovatka, nové mimoúrovňové križovanie,..*
- *rešpektovať navrhovanú obslužnú komunikáciu na hranici s k.ú. Žabokreky v lokalite Pod zábelia-Vlčia jama*
- *rešpektovať navrhovanú komunikačnú sieť funkčnej triedy C3, kategórii MO 7,0/30 a 8,0/40, resp. kategórie C3 MOU 6,00/30 s prvkami upokojenia; komunikácie podľa možností zokruhovať, na nezokruhovaných koncovkách ponechať prístupy do voľnej krajiny*
- *pri výstavbe nových obytných zón je potrebné miestne komunikácie zhotoviť v kategórii C3 MO 7,0/30 (so šírkou dopravného priestoru min. 9,0 m medzi oplateniami, t.j. 2x2,5 m jazdný pruh, 2x2,0 m zelené pásy, resp. 2,0 zelený pás+2,0 chodník)*

- rešpektovať OP cesty I. triedy, mimo sídelného útvaru obce ohraničenom dopravnou značkou označujúcou začiatok a koniec obce, v zmysle platného zákona o pozemných komunikáciách (v súčasnosti zákon č.135/1961 Zb.- cestný zákon v znení neskorších predpisov) a vykonávacej vyhlášky (v súčasnosti vyhláška č.35/1984 Zb.) - 50,0 m od osi komunikácie
- rešpektovať OP cesty III. triedy, mimo sídelného útvaru obce ohraničenom dopravnou značkou označujúcou začiatok a koniec obce, v zmysle platného zákona o pozemných komunikáciách (v súčasnosti zákon č.135/1961 Zb.- cestný zákon v znení neskorších predpisov) a vykonávacej vyhlášky (v súčasnosti vyhláška č.35/1984 Zb.) - 20,0 m od osi komunikácie
- dopravné napojenie novo navrhovaných lokalít riešiť v súlade s STN 73 6110
- rešpektovať platný zákon o pozemných komunikáciách (v súčasnosti zákon č.135/1961 Zb.- cestný zákon v znení neskorších predpisov)

Hromadná doprava

Obec je veľmi dobre sprístupnená prímestskou autobusovou dopravou, vďaka svojej prejazdnej polohe do iných obcí (T. Peter, Trebostovo, resp. Žabokreky, Belá-Dulice, Necpaly). Intenzita spojov hromadnej dopravy je dostatočná a vyhovujúca. Cesta z mesta Martin do obce trvá pár minút. Na území obce sa nachádza 6 (3x2 smery) zastávok hromadnej autobusovej dopravy. Všetky zastávky spĺňajú dochádzkové vzdialenosti tzv. izochróny časovej dostupnosti.

Na ceste I/65, pri železničnej zastávke, je situovaná obojstranná zastávka MHD pre smery Martin ako aj Turčianske Teplice, resp. Necpaly, Belá - Dulice. Tieto zastávky majú vybudované dostatočné dbočovacie a pripájacie pruhy, ako aj prístrešky, ktoré však nie sú v dobrom technickom stave.

Obojstranná zastávka, pre smer do obce Turčiansky Peter, Trebostovo a Valča, je situovaná pri obecnom úrade; nemá vybudované zastávkové pruhy.

Civilné letectvo

V južnej časti k. ú. obce sa nachádza plocha letiska. Letisko nie je v dnes v pravidelnom využívaní, hoci jeho vzletová a pristávacia dráha (VPD) je spevnená asfaltovou vozovkou. Letisko má jednu dráhu šírky 15 m a dĺžky 600 m v orientácii 23° - 203°. Dráha je na oboch koncoch vybavená plochami na otáčanie rozmerov cca 50x50 m umiestnenými jednostranne na západnej hrane VPD. Na severnú plochu na otáčanie je pripojená komunikácia šírky cca 3,5 m, ktorá spája letisko s obcou Košťany.

Statická doprava

Parkovanie a odstavovanie vozidiel prebieha väčšinou v rámci obslužných komunikácií tam, kde to šírkové parametre dovoľujú. Odstavovanie vozidiel v IBV je zabezpečené väčšinou na vlastných pozemkoch, resp. v staršej zástavbe na miestnych komunikáciách. V obci sa nachádzajú parkoviská vo výrobných areáloch, pri škole, pri niektorých objektoch OV (penzión, kaštieľ, pizzeriá, predajňa potravín, zdravotné stredisko, ap.)

Cyklistická a pešia doprava

V obci neexistujú značené cyklistické chodníky, cyklisti využívajú ako cyklotrasu cestu č.III/2143 a III/2141. Cez obec prechádzajú značené cyklistické trasy (*zdroj: www.tbsjus.sk):

- ✓ modrá č.2415 Martin - Turčianske Teplice, celková dl.44,5 km
- ✓ zelená č.5427 Košťany nad Turcom - Socovce, celková dl. 10,5 km
- ✓ žltá č.8413 Košťany nad Turcom - Belá-Dulice, celková dl.6,7 km

V obci sa nachádzajú samostatné pešie trasy, ale v niektorých lokalitách je problém s bezpečným peším pohybom chodcov. Chodníky v obci sú vybudované:

- popri ceste III/2143 od stanice po COOP Jednota
- popri ceste III/2141 od zastávky hromadnej dopravy na I/65 po školu - jednostranný, od škola po k.ú. Žabokreky obojstranný

Navrhuje sa cyklistická doprava:

Vzhľadom na pekné blízke prírodné prostredie v okolí obce, ktoré je využívané pomerne dosť na rekreačnú cyklistiku navrhuje sa:

- vytvoriť sieť bezpečných cyklistických chodníkov
- označiť samostatný pruh pre cyklistov
- doplniť oddychové miesta a infraštruktúru pre cyklistov popri cyklotrasách
- doplniť novú cyklistickú trasu popri železnici: Martin (Odtoky) -Košťany nad Turcom - Príbovce (sčasti vedenú po navrhovanom protihlukovom vale)

Navrhuje sa pešia doprava:

- *jednostranný – od autobusovej zastávky popri závode Trim Leader a ceste I/65 ku cintorínu*
- *jednostranný - popri ceste I/65 a železnici od železničnej a autobusovej zastávky do obytného územia Secoland*
- *jednostranný peší chodník v niektorých častiach obce, tam kde to šírkové parametre dovoľia - napr. do novej lokality IBV Trávniky*
- *min. jednostranné chodníky v navrhovaných rozvojových lokalitách*
- *jednostranný chodník od predajne COOP Jednota a autobusovej zastávky po k.ú. Turčiansky Peter (resp. po most cez rieku Turiec) – ako pokračovanie existujúceho (- od železničnej stanice)*
- *jednostranné chodníky od navrhovaných zastávok v časti Trávniky do centra obce*
- *peší, príp. cyklistický priechod cez železniciu a cestu I/65 riešiť:*
 - a) *mimoúrovňovo - nadchod, resp. podchod na min. 2 miestach:*
 - ✓ *v strede obce pri železničnej zastávke*
 - ✓ *v severnej časti územia (pri obytnej zóne Secoland)*
 - b) *úrovňovo:*
 - ✓ *v južnej časti územia zo severnej strany výrobnjej zóny spoločnosti Hennlich s.r.o.*
- *vybudovať multifunkčné rekreačné trasy:*
 - ✓ *zdravia - popri Belianskom potoku*
 - ✓ *trasu a náučný chodník popri rieke Turiec*
 - ✓ *Magna Via - historická poštová cesta*

Produktovody

Napäťové sústavy

VVN :3x50Hz, 2x110 kV– IT vo výhľade podľa ÚPN VÚC Žilinského kraja

VN : 3x50Hz, 22kV – IT

NN : 3+PEN, 50Hz, 230/400V-TN-C

Popis vedení elektrickej energie – súčasný stav

Úroveň VVN 110 kV

Severovýchodným okrajom obce je v ÚPN VÚC ŽK navrhovaná vo výhľade trasa VVN 2x110 kV č.271 Bystričany - Sučany, s OP 15 m od krajného vodiča na každú stranu.

Primárne vedenie VN 22 kV

V súčasnosti je obec Košťany nad Turcom zásobovaná hlavnou zásobovacou linkou č. 208, vedúcou západným okrajom k. ú. cez sieť DTS, cez vzdušné prípojky do distribučných trafostaníc 22/0,4kV. Vzdušné vedenie VN 22 kV, je umiestnené na oceleových stožiaroch. Nevyhovujúce je križovanie štátnej cesty č.I/65 na južnom okraji obce.

Na území katastra obce Košťany nad turcom sa nachádza 10 trafostaníc. Napájacie body sú vyústené odbočnou konzolou z hlavných trás VN 22 kV liniek č. 143, 214 a 220 na prípojkovú časť, opatrenú úsekovým vypínačom pre individuálne odpájanie každej trafostanice. Distribučný sekundárny rozvod vzdušného prevedenia je na oceleových stožiaroch. Použité sú prevažne vodiče 35, 50 a 70 mm² AlFe. Z niektorých trafostaníc sú vyvedené samostatné posilňovacie káble typu AYKYZ do uzlov väčšej spotreby ako aj káblové vývody do objektov vybavenosti.

Plynovod

Plynom je obec zásobovaná z VTL odbočného potrubia plynovodu Martin-Prievidza cez regulačnú stanicu na severnom okraji intravilánu obce RS 1200, ktorá je zokruhovaná s RS 5000 Žabokreky , cez NTL distribučnú sieť s max. prevádzkovým tlakom do 2,1 kPa

V k.ú. obce sa v súčasnosti nachádza distribučná sieť prevádzkovaná SPP-D:

VTL plynovod: DN 150 PN 2,5 MPa

VTL prípojka pre RS Košťany nad Turcom DN 100 PN 2,5 MPa

VTL prípojka pre RS Žabokreky DN 150 PN 2,5 MPa

NTL plynovody z materiálu PE a ocel'

Telekomunikácie

Z hľadiska telekomunikačného členenia, patrí obec pod Primárne centrum sieťovej infraštruktúry Martin (CSI-MA) a následne do Sekundárneho centra (RCSI-ŽA) Žilina. Miestna telefónna ústredňa a ústredňa pre diaľkové káble je umiestnená v priestoroch pošty. Telefónny rozvod po dedine je prevažne vzdušným vedením.

Diaľkové káble Obcou prechádza trasa DOS Žilina - Žiar nad Hronom, úsek RSDK Valča - Martin a v ústrední pre diaľkové káble končí odbočné vedenie Bystrička - Košťany. Diaľkové káble sú sústredené do spoločného objektu Slovenskej pošty a Slovenských telekomunikácií v centrálnej časti obce.

Odpady a nakladanie s odpadmi

Obec Košťany nad Turcom má spracovaný "Program odpadového hospodárstva obce Košťany nad Turcom na r.2016-2020", v súlade s krajským programom odpadového hospodárstva Žilinského kraja, ktorý však nie je aktualizovaný.

Zhromažďovanie a preprava objemného odpadu sa uskutočňuje dvakrát ročne. Pre tento účel obec zabezpečuje u zmluvného partnera umiestnenie veľkokapacitných kontajnerov na miestach a v intervaloch vývozu určených obcou. Minimálne dvakrát za rok v jarnom a jesennom období spoločne so zberom elektroodpadov je uskutočňovaný zber odpadov z domácností s obsahom škodlivých látok do špeciálnych plastových nádob určených na zber a prepravu oprávnenou organizáciou v zmysle zmluvy. Obec zabezpečuje informovanosť občanov o zbere objemného odpadu v dostatočnom časovom predstihu osobitným oznamom (v obecnom spravodaji, na webovej stránke obce). Papier a lepenka – triedia sa do modrých nádob a do určených plastových modrých vriec na triedený zber komunálnych odpadov. Na území obce je zabezpečený mobilný výkup papiera a lepenky dvakrát ročne v jarnom a jesennom období dovezením balíkov na určené zberové miesto. Plasty, kovy, kompozity – triedia sa spoločne do žltých nádob a do určených žltých vriec na triedený zber KO. Odpady zo skla – triedia sa spoločne do zelených nádob a do určených jutových vriec na triedený zber KO. Zber batérií a akumulátorov je vykonávaný dvakrát ročne v jarnom a jesennom období vyložením pred brány rodinných domov, bytových domov a budov určených na podnikanie. Na území obce je zabezpečený mobilný výkup jedlých olejov a tukov. Na účel zabezpečenia triedeného zberu biologicky rozložiteľných odpadov zo záhrad obec zabezpečuje kompostovací zásobník. Odpad zo zelene môže držiteľ odpadu odovzdať na zbernom mieste určenom obcou. Zber textilu, odevov a obuvi prebieha celoročne do označených špeciálnych kontajnerov. Obec neprevádzkuje zberný dvor na území obce.

V roku 2019 sa v obci vyprodukovalo spolu 526,80t odpadu,. Odvoz a likvidáciu komunálneho odpadu zabezpečuje firma Brantner Fatra s.r.o. Martin a ukladá ho na skládku Martin – Kalná. V obci je zavedený zber separovaného odpadu. Zber plastov, papiera, skla a šatstva – sa uskutočňuje na 7 zberných miestach, umiestnených v rôznych častiach obce, kontajnerovým systémom zberu. Všetok odpad je odvážaný prostredníctvom zberovej spoločnosti Brantner Fatra s.r.o., Martin. Šatstvo je odvážané fyzickou osobou, oprávnenou nakladať s odpadom

Zberné zariadenie na separovaný odpad

Obec nemá vybudovaný zberný dvor. Na území obce sa nachádza 7 zberných miest s nádobami na separovaný odpad (papier, sklo, plasty, bioodpad).

10. Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti, archeologické náleziská.

Na území obce sa nenachádza vyhlásená pamiatková zóna ani rezervácia.

V katastrálnom území obce sa nachádzajú *národné kultúrne pamiatky* evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR (ďalej len ÚZPF SR):

- Kúria, č. súpisné 214, situovaná na parc. č. KNC 111/6, k. ú. Košťany nad Turcom, č. ÚZPF 566/1 - nachádza sa v juhovýchodnej časti obce a bola postavená r.1775, pôvodnými majiteľmi boli Rutkaiovci-Vrútockí. Jedná sa o prízemnú stavbu s manzardovou strechou a príhlou bránou, ktorá pôvodne prepájala kúriu s hospodárskymi budovami. Dispozícia kúrie je neskorobaroková, dvojtraktová, v tvare písmena L, zo strany dvora kúriu lemuje arkádová chodba. Koncom 19.stor. bola notárskym úradom a notárskym bytom. Po r.1999 bola zreštaurovaná, v súčasnosti je upravená pre potreby nového penziónu.
- Hrob s náhrobníkom padlých v SNP, situovaná na parc. č. KNC 640/1 k. ú. Košťany nad Turcom (miestny cintorín), č. ÚZPF 645/1

Z dostupnej odbornej literatúry, archívnych materiálov, historických máp a nám známych terénnych názvov, môžeme vyčleniť v k.ú. Košťany nad Turcom nasledovné *archeologické náleziská*:

- poloha "centrum obce, vedľa polyfunkčného objektu so Supermarketom COOP Jednota" - pravdepodobne 19.stor., zaniknutá drobná sakrálna stavba - kaplnka, zvonica, obr.3,7 a11 (bod č.787)

- poloha "severná časť intravilánu, zaniknuté rameno Belianskeho potoka" - novovek, zaniknutý vodný mlyn, obr.2,3,8 a 11 (bod č.782)
- poloha "severná časť intravilánu, zaniknuté rameno Belianskeho potoka" - 19.stor., zaniknutá vodná pila, obr. 3,8 a 11 (polygón č.783)
- poloha "východná časť intravilánu, Beliansky potok" - 19.stor., zaniknutá vodná pila, obr. 3,9 a 11 (polygón č.783)
- poloha "východná časť intravilánu, Beliansky potok" - 19.stor., zaniknutá vodná pila, obr. 3,9 a 11 (polygón č.785)
- poloha "cca 300 m na severovýchod od zaniknutej osady Horné Kostolište" - novovek, najneskôr zač.19.stor., zaniknutý cintorín, obr. č. 4,5,10 a 11 (bod č.786)
- poloha "Na Kostolišti" - stredovek (?), podľa názvu i prieskumu terénu, zrejme zaniknutá sakrálna stavba, obr.10 a 11 (bod č.187)
- poloha "juhovýchodná časť intravilánu obce, súp. č.214" - r.1775, okolie Kúrie, č. ÚZPF 566, obr.1,2,3,7 a 11 (bod č.777)

Obr. č. 9 Historické územie Košťany nad Turcom a vyznačenie archeologického náleziska (modrý polygón), kúria Karola (I.) Ruttkaya, zakreslené na I.vojenskom mapovaní (1763 - 1787)

Obr. č. 10 Historické územie Košťany nad Turcom a vyznačenie archeologického náleziska a archeologického potenciálu (modrý polygón), zaniknutý vodný mlyn a kúria Karola (I.) Ruttkaya, zakreslené na II.vojenskom mapovaní (1806 - 1869)

Obr. č. 11 Historické územie Košťany nad Turcom a vyznačenie archeologického náleziska a archeologického potenciálu (modrý polygón), zaniknutý vodný mlyn a zaniknuté vodné pily, kúria Karola (I.) Ruttkaya a zaniknutá kaplnka, zakreslené na III.vojenskom mapovaní (1869 - 1887)

Obr. č. 12 Historické územie Košťany nad Turcom, miestna časť Dielec a vyznačenie archeologického náleziska (modrý polygón), zaniknutý cintorín, zakreslené na II.vojenskom mapovaní (1806 - 1869)

Obr. č. 12 Historické územie Košťany nad Turcom, miestna časť Dielec a vyznačenie archeologického náleziska (modrý polygón), zaniknutý cintorín, zakreslené na III.vojenskom mapovaní (1869 - 1887)

Obr. č. 13 Vyznačenie historickej časti obce Košťany nad Turcom, podľa I. (1763 - 1787), II. (1806-1869) a III. (1869 – 1887) a historickej ortofotomapy na súčasnej ortofotomape.

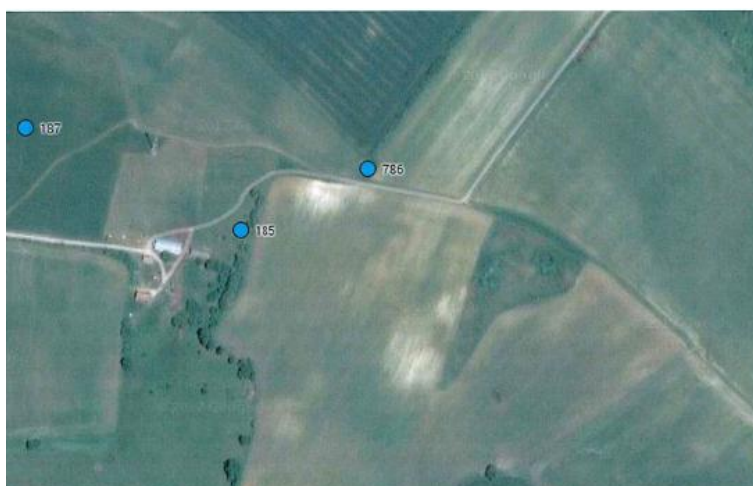
Obr. č. 14 Vyznačenie archeologického náleziska a archeologického potenciálu (modré body)

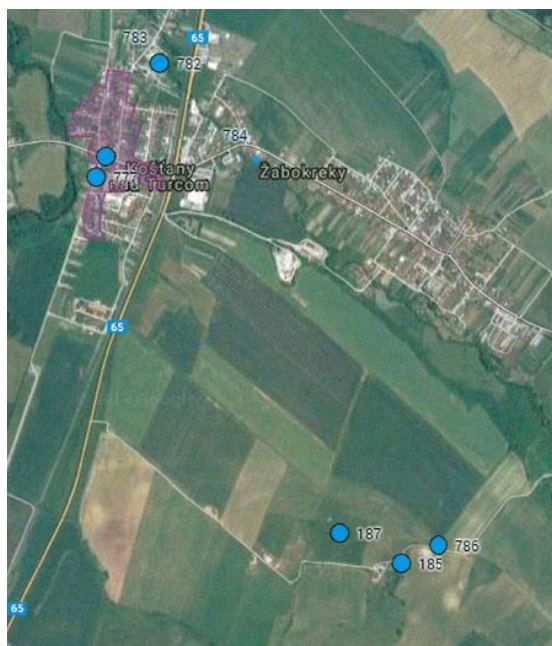
Obr. č. 15 Vyznačenie archeologického potenciálu (modrý polygón a bod), detail z obr.11

Obr. č. 16 Vyznačenie archeologického potenciálu (modrý polygón), detail z obr.11

Obr. č. 17 Vyznačenie archeologického náleziska a archeologického potenciálu (modré body), detail z obr.18

Obr. č.18 Vyznačenie archeologických nálezísk a archeologického potenciálu (modré body a fialové polygóny) spolu s historickým územím na celom území obce Košťany nad Turcom na súčasnej ortofotomape

Väčšina uvedených archeologických nálezísk a potenciálnych nálezísk je známych len z historických prameňov a nie sú dodnes verifikované v teréne, preto aj absentuje geodetické vyznačenie polôh. Vychádza sa len z opisu polohy, čo v praxi znamená, že vyznačenie polôh na mape je často orientačné.

Väčšina uvedených nálezísk nie je evidovaných ako NKP. Avšak v budúcnosti, pod vplyvom nových poznatkov, môže dôjsť k vyhláseniu niektorého archeologického náleziska za NKP.

Ako plochy s predpokladaným značným výskytom archeologických nálezov a nálezísk treba považovať aj historickú časť chotára obce Košťany nad Turcom, ktorá je rekonštruovaná na základe I. (1763 - 1787), II. (1806 - 1869), III. (1869 - 1887) vojenského mapovania a historickej ortofotomapy (obr.1,2,3 a 6).

11. Paleontologické náleziská a významné geologické lokality (napr. skálne výtvory, krasové územia a ďalšie).

V riešenom území, ktoré tvorí katastrálne územie obce nie sú evidované žiadne významné geologické lokality a paleontologické náleziská.

12. Iné zdroje znečistenia (hlukové pomery, vibrácie, žiarenie).

Hlukové pomery

Údaje o hlukových pomeroch sú uvedené v kapitole B.II. 4.

Vibrácie

V súčasnosti nie sú známe v riešenom území zdroje znečistenia vibráciami okrem popísaných v B.II bod 4.

Environmentálna záťaž

V katastri obce je environmentálna záťaž EZ:MT (001) / Košťany nad Turcom – obalovačka, registrovaná ako A Pravdepodobná environmentálna záťaž. Obalovacie zariadenie asfaltových zmesí Košťany nad Turcom je stavba výrobného charakteru, patrí medzi veľké zdroje znečisťovania ovzdušia. Stavba je umiestnená v extraviláne v lokalite Zábelie, na parcele č. 636/1. Podľa vyhlášky MŽP SR č. 338/2009 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia o ovzduší obalovňa bitumenových zmesí spadá pod veľký zdroj, nakoľko sa uvažuje s maximálnou výrobnou kapacitou vyrobenej živici zmesi za hodinu 160 t. Obalovacia súprava je typu ASKOM VS 2T. Bodovým zdrojom znečistenia v prípade uvedenej prevádzky je komín obalovačky – sušiaci bubon, líniovým zdrojom znečistenia je doprava zabezpečujúca dovoz surovín.

13. Zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov.

Cieľom zhodnotenia environmentálnych problémov je vyjadriť najakútnejšie ohrozenie krajiny. Zhodnotenie ohrozených javov (významných krajinných a ekologických štruktúr) a ohrozujúcich javov (stresové javy a zdroje), vyjadrujúce ohrozenie krajiny a jej jednotlivých krajinotvorných zložiek a prvkov v dôsledku pôsobenia stresových javov, či už prírodných alebo sekundárnych.

Významné environmentálne problémy riešeného územia sú:

- V obci v súčasnosti nie je zabezpečené 90% odvádzanie a čistenie odpadových a dažďových vôd.
- Výskyt environmentálnej záťaže v riešenom území,
- Výskyt nelegálnych skládok,
- Výskyt prirodzeného radónového žiarenia.
- Existujúce geodynamické javy, najzávažnejšie sú aktívne zosuvy v území. Rozvoj obce nepočíta na plochách s aktívnymi zosuvmi. Podľa vyjadrenia Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra sa v riešenom území eviduje 3 potenciálne svahové deformácie,
- Problémy ohrozenia prvkov ÚSES – najmä v dôsledku konfliktov prvkov ÚSES a ekologicky významných segmentov krajiny so stresovými javmi a zdrojmi.
- Veľká časť k.ú. je premenená na poľnohospodársku pôdu, t.j. agrárny ekosystém s veľkoplošnými blokmi ornej pôdy s chýbajúcimi ekostabilizačnými prvkami ako sú lesy, líniové výsadby stromov a krov, remízky či solitérne stromy,
- Obmedzenie až prerušenie migračné koridory v katastri.

III. Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti (predpokladané vplyvy priame, nepriame, sekundárne, kumulatívne, synergické, krátkodobé, dočasné, dlhodobé a trvalé) podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie

1. Vplyvy na obyvateľstvo, počet obyvateľov dotknutých vplyvmi navrhovanej činnosti v dotknutých obciach, zdravotné riziká, sociálne a ekonomické dôsledky a súvislosti, narušenie pohody a kvality života, prijateľnosť činnosti pre dotknuté obce (napr. podľa názorových stanovísk a pripomienok dotknutých obcí, sociologického prieskumu medzi obyvateľmi dotknutých obcí), iné vplyvy.

Navrhovaný rozvoj obce bude mať prevažne priaznivý vplyv na obyvateľov obce t.j. na prognózovaných podľa reálneho vývoja obyvateľstva a to z dôvodu vytvorenia podmienok pre lepšiu organizáciu života, kvalitnejšie podmienky bývania, rozsah a kvalitu vybavenosti, podmienky pre rekreáciu a pracovné príležitosti.

Navrhované riešenia a ich dôsledky nebudú mať z hľadiska environmentálneho, negatívny vplyv na obyvateľstvo. Pri tvorbe koncepcie boli vyhodnotené a zohľadnené všetky možné vplyvy, ktoré by mohli ovplyvniť kvalitu životného prostredia. Návrh ÚPN rešpektuje kosť územného systému ekologickej stability, vrátane navrhovaných nových prvkov miestneho územného systému a premieta ju do záväznej časti, rešpektuje všetky chránené územia európskeho, regionálneho aj lokálneho významu.

Prognóza demografického vývoja počtu obyvateľov v vykazuje, že sa zvýši počet obyvateľov v roku 2028 na 1600 a v roku 2038 na 1900 obyvateľov.

Navrhované riešenie územného plánu počíta s dostatočnými kapacitami rozvojových plôch, čo obci umožní flexibilne reagovať na rôznu dynamiku demografického vývoja a migrácie.

V prípade naplnenia predpokladov mierneho prírastku obyvateľov, dôjde k postupnému zlepšeniu sociálnej a demografickej štruktúry obyvateľstva – zvýšeniu podielu obyvateľov v mladšom produktívnom veku. Zvýšenie počtu obyvateľov tiež rozšíri trhový potenciál pre etablovanie nových prevádzok služieb a obchodu. Tieto skutočnosti budú mať pozitívny dopad na celkovú vitalitu obce a prispievajú k diverzifikácii jeho hospodárskej základne. Predpokladajú sa pozitívne sociálne dopady návrhov revitalizácie verejných priestranstiev, rozšírenia možností pre šport a rekreáciu. Kultivované prostredie by malo motivovať obyvateľov k zodpovednejšiemu prístupu k verejnému priestoru. Nepriamo bude mať rozvoj obce priaznivý vývoj aj pre okolité susediace obce a celý región.

Za vplyvy na obyvateľov a narušenie pohody a kvality života možno považovať vystavenie obyvateľov obce novým negatívnym antropogénnym zdrojom znečistenia životného prostredia so stresovými javmi a zdrojmi v obci. Medzi negatívne vplyvy patria možné kolízne funkčné plochy pre bývanie a občianska vybavenosť s technickým vybavením obce (napr. obytné budovy v blízkosti čističky odpadových vôd) alebo s činnosťami vo výrobných plochách. Preto je v plochách pre výrobu potrebné uvažovať nad činnosťami, ktoré nebudú mať negatívne vplyvy na obyvateľov obce a mať pod kontrolou výrobné činnosti už od procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie a vyžadovať dodržiavanie záväzných regulatívov územného plánu, platnej legislatívy (napr. zákona č. 355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov), aby boli opatrenia na zníženie dôsledkov výrobných činností navrhnuté už v podmienkach územného rozhodnutia a stavebného povolenia a kontrolované počas celej prevádzky.

Dodržiavaním záväzných regulatívov posudzovaného strategického dokumentu a dodržiavaním platnej legislatívy sa očakáva, že zdravotné riziká na obyvateľov budú menšie. Vytváraním kvalitnejšieho životného prostredia a uplatnením strategického dokumentu sa zdravotné riziká budú znižovať a eliminovať z pohľadu priamych rizík z pracovných činností ako aj vplyvom negatívnych dopadov činností na zdravie obyvateľov obce.

2. Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery.

Geodynamické javy - zosuvy sú plochy vyžadujúce si zvýšenú pozornosť, sú to potenciálne riziká stavebného využitia územia. Samotný strategický dokument Návrh ÚPN O nemá priamy vplyv na geodynamické javy (zosuvy), ale vytvára podmienky pre rozvoj územia a výstavbu, ktorá môže byť ovplyvnená geodynamickými javmi (zosuvmi), prípadne môže výstavba a stavebná činnosť ovplyvniť geodynamické javy (zosuvy). Potenciálnymi zosuvmi môžu byť ovplyvnené existujúce urbanizované územie a stavby. Jedná sa o plochy PV 02.

Ložisko nevyhradeného nerastu LNN (4371) Košťany - Bikor - tehliarske suroviny je v strategickom dokumente (ÚPN O Košťany nad Turcom) rešpektované, vyznačené v grafickej časti a nie sú v ňom navrhované urbanizované rozvojové plochy.

Strategický dokument v zásade nemá priamy vplyv na horninové prostredie, nerastné suroviny, geomorfologické pomery pri dodržaní a rešpektovaní zásad využívania prostredia a činností v súlade s koncepciou riešenia stanovenou v zásadách trvale udržateľného rozvoja.

3. Vplyvy na klimatické pomery.

Rozsahom riešenia rozvoja územia t.j. rozvojom funkčných plôch obce nedôjde k vplyvom na klimatické pomery, ktoré by boli priamo vnímateľné alebo zaznamenateľné. Môžu mať vplyv z globálneho hľadiska. Zvyšovaním zastavaných plôch v území sa môže meniť lokálna mikroklima.

Riešením kvalitatívnych zmien vo vývoji, najmä technickej, technologickej a energetickej základne, kvalitatívnymi zmenami v dopravnej koncepcii, postupným znižovaním energetickej náročnosti budov, šetrnejšími metódami zásahov do prírodného prostredia a novšími stále kvalitnejšími technológiami výroby sa očakáva pri naplnení navrhovaných predpokladov, že dôjde dokonca k postupnému znižovaniu nepriaznivých vplyvov na klimatické pomery.

4. Vplyvy na ovzdušie (napr. množstvo a koncentrácia emisií a imisií).

Územný plán je koncepčný rozvojový dokument obce, ktorý rieši plošné funkčné využitie a priestorové usporiadanie územia a nie konkrétne navrhované činnosti a prevádzky v území. V súčasnosti nie je možné definovať konkrétne činnosti, prevádzky v nových plochách pre výrobné územie. Pri nových a existujúcich výrobných činnostiach hrozí potenciálne riziko havarijného úniku nebezpečných látok do ovzdušia. Pri dôslednom dodržiavaní platnej legislatívy v oblasti životného prostredia sa predpokladá minimálne potenciálne riziko havárií.

Znečistenie ovzdušia v obci nie je v kompetencii priameho riešenia obecného úradu Košťany nad Turcom, možnosťou je len nepriame pôsobenie, ovplyvňovanie vyvíjaním aktivít v sociálno-ekonomickej sfére, tak aby neboli preferované činnosti a prevádzky, ktoré by zhoršovali kvalitu ovzdušia. Nové zdroje znečistenia v rozvojových plochách pre výrobu je potrebné držať pod kontrolou už od procesu posudzovania vplyvov činností a stavieb a vyžadovať dodržiavanie záväzných regulatívov územného plánu, aby podmienky merania znečistenia boli stanovené už v podmienkach

územného rozhodnutia a stavebného povolenia a kontrolované počas celej prevádzky stacionárnych zdrojov znečistenia.

5. Vplyvy na vodné pomery (napr. kvalitu, režimy, odtokové pomery, zásoby).

Navrhované riešenie strategického dokumentu bude mať priaznivý vplyv na kvalitu povrchových vôd riešením kanalizačného systému s čistením odpadových vôd v ČOV, čím sa očakáva aj zníženie množstva v súčasnosti priamo vypúšťaných odpadových vôd do vodných tokov alebo do podložia a spodných vôd. V zásade sa zachováva pôvodný charakter vodných tokov, podporuje sa ich ekologický význam v ekosystéme.

Vodohospodársky významný tok Turiec a Beliansky potok sú súčasťou spracovaného plánu manažmentu povodňového rizika, v rámci ktorého sú pre túto geografickú oblasť navrhované protipovodňové opatrenia. Je vypracovaná mapa povodňového rizika na tok Turiec v rkm 12,00 - 14,000 Slovenským Vodohospodárskym podnikom š.p. (mapový list č. 26-33-24) /spracoval SVP š.p. Piešťany v auguste 2015 /. V mape sú vyznačené záplavové čiary Q5 – Q1000. V potencionálne zaplavovanom území vodných tokov Turiec a Beliansky potok sa nachádzajú funkčné plochy (lokality) BI 01, BI 05, BI 06, BI 07, BI 12, BI 14, BI 15, BI 16, BI 17 a BI 19.

Protipovodňovým opatrením je v území navrhnutá funkčná plocha PO 01 odvodňovacia priekopa s vyústením do potoka Býkor. Dažďové vody sa navrhujú zachytávať vsakovaním na súkromných pozemkoch akumuláciou do zberných nádrží a následne využívať na závlahu pozemkov.

Obec má spracovaný plán povodňovej ochrany z r.2012 – Povodňový plán záchranných prác obce, ktorý bol spracovaný v súlade s Metodickým pokynom Obvodného úradu Martin č.3/2011

V súčasnosti nie sú známe konkrétne činnosti a prevádzky v nových plochách pre výrobu. Pri nových a existujúcich výrobných činnostiach hrozí potenciálne riziko havarijného úniku kvapalných produktov a látok do vodných tokov. Pri dôslednom dodržiavaní platnej legislatívy v oblasti životného prostredia sa predpokladá minimálne potenciálne riziko havárií.

Vplyv realizácie strategického dokumentu (ÚPN O Košťany nad Turcom) na vodné pomery povrchové a podzemné vody možno hodnotiť ako málo významné, pozitívny vplyv strategického dokumentu je že rieši odkanalizovanie existujúceho a navrhovaného urbanizovaného územia, čo po realizácii kanalizácie zvýši kvalitu povrchových a podzemných vôd.

6. Vplyvy na pôdu (napr. spôsob využívania, kontaminácia, pôdna erózia).

Spôsob využívania

Za nepriamy vplyv na pôdu možno považovať iný spôsob využívania t.j. navrhovaný záber poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely (bližšie popísané v kapitole B.1.1.). V návrhu strategického dokumentu (ÚPN O Košťany nad Turcom) obce sa vymedzujú nové rozvojové plochy pre výstavbu obytných, rekreačných, výrobných objektov a zariadení. Na časti z nich dôjde k záberom poľnohospodárskej pôdy (ornej pôdy, záhrad a trvalých trávnych porastov). Plochy navrhnuté na zábery poľnohospodárskej pôdy nadväzujú na zastavané územie obce.

Celkový predpoklad nového záberu poľnohospodárskej pôdy je v k. ú. Košťany nad Turcom 11,872 ha. V tejto výmere nie je zahrnutá výmera už udeleného súhlasu v existujúcej územnoplánovacej dokumentácii.

Pozitívny vplyv na pôdu je, že dôjde k „vráteniu“ udeleného súhlasu, to znamená, že sú vyčíslené plochy, na ktorých sa neplánuje rozvoj obce. Sú to plochy poľnohospodárskej pôdy, ktoré boli už zahrnuté v udelenom súhlase o záber poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske využitie. Celkový záber pôdy, ktorý bude „vrátený“ do poľnohospodárskej pôdy v k. ú. Košťany nad Turcom je 12,041 ha, sú to lokality, ktoré podľa existujúceho riešenia ÚPN O Košťany nad Turcom a jeho zmenami a doplnkami, sa vracajú späť do poľnohospodárskej pôdy.*

Vplyv realizácie strategického dokumentu (ÚPN O Košťany nad Turcom) na pôdu možno hodnotiť ako veľmi významné vplyvy, ale v dôsledku potreby rozvoja obce za nevyhnutný.

*Poznámka: vrátený záber je zo schváleného Územného plánu obce Košťany nad Turcom z roku 2005 a s jeho platnými zmenami a doplnkami z roku 2007 a roku 2010.

7. Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy (napr. chránené, vzácne, ohrozené druhy a ich biotopy, migračné koridory živočíchov, zdravotný stav vegetácie a živočíšstva atď.).

Chránené, vzácne, ohrozené druhy a ich biotopy

Akýkoľvek zásah do neurbanizovaného prostredia môže spôsobiť zmeny v biodiverzite priamo dotknutého územia. Dôkazom toho je i súčasný stav z pohľadu zloženia a kvality flóry a fauny a ich biotopov v riešenom území.

Negatívne vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy môžu byť:

- zničenie ekosystémov, živočíšnych druhov v dôsledku rozvoja obce;
- vyrušovanie živočíchov z dôvodu zvýšeného pohybu obyvateľov a mechanizmov, čo môže spôsobiť zmeny v správaní sa živočíšnych druhov;
- fragmentácia a zmeny biotopov pôvodných druhov fauny a flóry;
- vytváranie bariéry pre migrujúce živočíchy;
- rozširovanie invázných druhov rastlín;

V súčasnej dobe nie je možné určiť negatívne alebo pozitívne vplyvy na konkrétne rastlinné a živočíšne druhy, tieto vplyvy bude možné identifikovať v rámci posudzovania vplyvov jednotlivých stavieb alebo činností, ktoré budú spĺňať prahové hodnoty pre posudzovanie vplyvov na ŽP podľa tretej časti zákona č. 24/2006 Z.z., v prípade pri udeľovaní územných a stavebných povolení alebo osobitných predpisov, na ktorom sa zúčastnia aj orgány ochrany prírody a krajiny.

Pri realizácii činností a stavieb podľa strategického dokumentu (ÚPN O Košťany nad Turcom), ktorými by boli zasiahnuté biotopy európskeho alebo národného významu, budú tieto zásahy do identifikovaných biotopov regulované rozhodnutím orgánu ochrany prírody (v zmysle § 6 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny) – v prípade situovania návrhu nových stavieb do územia biotopov európskeho a národného významu, je možné každý zásah, ktorý môže poškodiť alebo zničiť tieto biotopy vykonať len na základe vyžiadaného súhlasu od orgánu ochrany prírody a krajiny. V súhlase na vykonanie zásahu je orgán ochrany prírody povinný uložiť žiadateľovi vykonanie revitalizačných opatrení alebo uloženie finančnej náhrady za poškodenie alebo zničenie biotopu. V prípade, že biotopy európskeho alebo národného významu nebudú vykreslené z dôvodu, že odborná organizácia neposkytla ich presnú lokalizáciu, budú orgánom ochrany prírody a krajiny identifikované stavebným úradom v konaní územného rozhodnutia (stavebného povolenia) a na výskyt týchto biotopov upozorní orgán ochrany prírody vo svojom vyjadrení vydanom pred vydaním územného rozhodnutia (stavebného povolenia) podľa § 9 ods. 1 písm. b/ alebo c/ zákona o ochrane prírody a krajiny.

Migračné koridory živočíchov

Katastrálne územie obce Košťany nad Turcom je pomyselné rozdelené na západnú a východnú časť, kde deliacim prvkom sú dva významné dopravné koridory - železničná trať a cesta I. triedy (I/65) čo vytvára pre migrujúce živočíchy migračnú bariéru a kolízie dopravných prostriedkov a veľkých stavovcov. Z ohľadom na to, že východne aj západne od zastavaného územia obce sú prevažne poľnohospodárske polia a nelesná drevinná vegetácia, brehovité porasty a podobne, sa v okolí zastavaného územia obce vyskytuje migrujúce živočíchy, hlavne veľké stavovce. Živočíchy migrujú z jednej strany na druhú, kde migrujú cez dopravné koridory (jedná sa o nepravdivý migračný výskyt). Migrácia živočíchov prebieha hlavne v severnej a južnej časti nezastavaného katastrálneho územia. Preto je žiaduce aby boli vymedzené na severe a juhu územia bez zastavania, ponechať priestor pre migrácie živočíchov.

Návrhom strategického dokumentu a rozvojovými plochami BI 01 BI 02 a Z 01 sa obmedzí priestor pre migráciu živočíchov zo severnej strany katastra a rozvojovými plochami BI 15, L 02 a Z 05 z južnej časti katastra. Pri ploche Z 05 je obmedzenie využiteľnosti ochranné pásma železnice a cesty. Tieto plochy na severe a juhu územia predstavujú veľmi významný vplyv na migrujúce živočíchy, hlavne veľké stavovce.

Rozširovanie invázných druhov rastlín

Nepriamo sa predpokladá aj možnosť negatívneho šírenia expanzívnych a invázných druhov rastlín pri realizácii samotnej realizácii činností a stavieb podľa strategického dokumentu. Tieto vplyvy je možné eliminovať dodržaním navrhnutých opatrení v záväznej časti a príslušnej legislatívy.

8. Vplyvy na krajinu štruktúru a využívanie krajiny, scenériu krajiny.

Súčasná krajinná štruktúra sa významne nezmení a k zmenám vo výmere plôch dôjde len v rámci sídelnej štruktúry.

Krajinný ráz a scenérie sa zmenia len minimálne a to vďaka tomu, že nové rozvojové plochy pre bývanie, občiansku vybavenosť, rekreáciu a výrobu sa prevažne navrhujú v nadväznosti na už existujúce zastavané plochy alebo kompaktne so súčasnou štruktúrou katastrálneho územia.

9. Vplyvy na chránené územia a ochranné pásma [napr. navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, súvislá európska sústava chránených území (NATURA 2000), národné parky, chránené krajinné oblasti, chránené vodohospodárske oblasti], na územný systém ekologickej stability.

Chránené územia

Časť k.ú. Košťany nad Turcom je súčasťou Národnej prírodnej rezervácie (NPR) Turiec, ev. č. štátneho zoznamu 458 a štvrtým stupňom ochrany v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Územný plán je koncepčný rozvojový dokument obce a preto samotný strategický dokument nemá priamy vplyv na chránené územia. Nepriamo môže ovplyvniť v prípade nekonceptného rozvoja, prípadne pri ekologických haváriách počas výstavby v nových rozvojových plochách alebo v existujúcich plochách. Pri dodržaní regulatívov územného plánu a platnej legislatívy v oblasti ochrany prírody a životného prostredia rozvojové plochy nebudú mať negatívny vplyv na predmet ochrany osobitne chráneného územia.

NATURA 2000

Časť riešeného územia je súčasťou sústavy NATURA 2000 konkrétne Územia európskeho významu SKUEV 0382 Turiec a Blatnický potok (ÚEV).

Územný plán je koncepčný rozvojový dokument obce a preto samotný strategický dokument nemá priamy vplyv na územia sústavy NATURA 2000. Za nepriamy vplyv Územného plánu možno považovať, že dáva predpoklad funkčného využitia územia a usporiadania v priestorových celkoch. V súčasnosti pri navrhovaných rozvojových plochách nie sú známe konkrétne činnosti ani stavby, ktoré by mohli ovplyvniť predmet ochrany územia európskeho významu, tie budú známe pri konkrétnom riešení v nižšom stupni prípravy územia.

Strategický dokument (Návrh ÚPN O Košťany nad Turcom) tak, ako je predkladaný, neovplyvní priamo Územie európskeho významu, nevytvára v ňom žiadne nové rozvojové plochy. V blízkosti chráneného územia sa nachádza existujúce obytné územie. Nepriamo môže ovplyvniť v prípade nekonceptného rozvoja, prípadne pri ekologických haváriách počas výstavby v nových rozvojových plochách alebo v existujúcich plochách.

Za dodržania platnej legislatívy na úseku ochrany prírody a krajiny a posudzovania vplyvov na životné prostredie a záväzných regulatívov v navrhovanom strategickom dokumente je predpoklad, že nebude ovplyvnený predmet ochrany SKUEV 0382 Turiec a Blatnický potok.

Prvky ÚSES-u

Existujúce, navrhované prvky ÚSES sú akceptované ako územia s ekostabilizačnou funkciou a navrhujú sa opatrenia, aby novými aktivitami nebola narušená ich ekostabilizačná funkcia.

Existujúce prvky regionálneho charakteru ÚSES-u – Biocentrum nadregionálneho významu NRBC 3 Turiec a Biokoridor regionálneho významu RBK 10 Trebostovo - Záborie, sú v blízkosti existujúcich urbanizovaných plôch. Za dodržania platnej legislatívy v procese povoľovania stavieb a prevádzok, činnosti v tejto ploche by nemali byť ohrozené prvky ÚSES.

Genofondové lokality (GL) podľa RÚSES okresu Martin (SAŽP 2014) sa uvádzajú v riešenom území: GL č. 124 (pôv. č. 129): Dolný tok Belianskeho potoka, GL č. 125 (pôv. č. 130): Turčiansky Peter, Ráztoka, GL č. 127 (pôv. č. 132): Pod Brehmi, GL č. 137 (pôv.č. 133): Žabokrecká terasa (Nad Zásadím – Hrušovie) sú v blízkosti existujúcich urbanizovaných plôch. Sú ohrozené sekesciou a narušením vodného režimu. Za dodržania platnej legislatívy v procese povoľovania stavieb, činnosti a prevádzok v tejto ploche by nemali byť ohrozené prvky ÚSES.

V navrhovanom strategickom dokumente (ÚPN O Košťany nad Turcom) je navrhnutý miestny územný systém ekologickej stability (MÚSES), ktorý obsahuje 2 biocentrá, 5 biokoridorov a 8 interakčných prvkov. Sú to navrhované prvky s vysokou krajinnoekologickou hodnotou, z ktorých niektoré sú už reálne existujúce v riešenom území. Väčšina prvkov MÚSES sú mimo rozvojových plôch, ktoré zabezpečujú ekologickú stabilitu k.ú. Košťany nad Turcom. Medzi prvky ktoré sú priamo súčasťou

existujúcich rozvojových plôch alebo v úzkom kontakte s urbanizovaným územím obce sú MBc 2, MBk 2, MBk 4, MBk 5, IP4, IP8. Tieto prvky sú najviac ohrozené rozvojom obce a je žiaduce dôsledne dodržiavať platnú legislatívu v procese povoľovania stavieb, činnosti a prevádzok. Pre jednotlivé funkčné plochy (lokality) sú v tabuľke C.2.1 zahrnuté požiadavky na zabezpečenie funkčnosti prvkov MÚSES-u, ako aj v kapitole B.12.4.1 a v záväznej časti v kapitole C.9.2, v ktorých regulatívy na rešpektovanie navrhovaných prvkov ÚSES a popísané konkrétne opatrenia k jednotlivým prvkom ÚSES. Definovaním existujúcich a navrhovaných prvkov ÚSES v riešenom území a jeho rešpektovanie sa kvalitatívne zlepši ich ochrana, čo má pozitívny vplyv na udržanie ekologickej stability v celom k.ú. Košťany nad Turcom.

Významne pozitívny vplyv strategického dokumentu (ÚPN O Košťany nad Turcom) na prvky ÚSES je, že ich vymedzuje graficky v príslušných výkresoch a popisuje ich, navrhuje opatrenia v záväznej časti pre všetky hierarchické úrovne ÚSES-u. Medzi negatívne hodnotiace vplyvy môžeme zaradiť prípadný nekoncepcný rozvoj alebo zvýšené riziko ekologickej havárie počas výstavby v nových rozvojových plochách alebo v existujúcich plochách.

Pri dodržaní všetkých opatrení navrhnutých v záväzných častiach a platnej legislatívy sa nepredpokladajú významné negatívne vplyvy na prvky ÚSES.

10. Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, vplyvy na archeologické náleziská.

V záväznej časti strategického dokumentu v kapitole C.8.1 Zásady zachovania kultúrohistorických hodnôt sú definované regulatívy, opatrenia na kultúrne, historické pamiatky a archeologické náleziská. Za dodržania platnej legislatívy na úseku ochrany pamiatkového fondu a dodržania regulatívov v navrhovanom ÚPN O Košťany nad Turcom sa predpokladá priaznivý vplyv na kultúrohistorické pamiatky, skvalitnením okolitého prostredia a podmienok ich ochrany.

11. Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality.

Nepredpokladá sa, v riešenom území sa nenachádzajú.

12. Iné vplyvy.

Nepredpokladajú sa.

13. Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a ich porovnanie s platnými právnymi predpismi.

Navrhované riešenie neprináša žiadne zámery, ktoré by veľmi významne zhoršovali životné prostredie, či poškodzovali chránené prvky prírody a krajiny. Pre zlepšenie kvality životného prostredia, ako aj elimináciu a prevenciu environmentálnych problémov, definujeme v záväznej časti tejto územnoplánovacej dokumentácie súbor opatrení, ktoré vytvoria predpoklady pre udržateľný rozvoj územia.

Dobudovaním chýbajúcej technickej vybavenosti sa zlepši životné prostredie. Dobudovaním chýbajúcej občianskej vybavenosti, rozšírením atraktivít pre celoročnú turistiku sa obec viac zatraktívni a stúpne záujem o trvalé bývanie v nej, ako aj záujem o podnikanie v obci. Vytvoria sa vhodné podmienky pre rozvoj v oblasti ekonomickej, čo bude mať za následok vzostup aj v oblasti sociálnej sféry.

V oblasti investícií do technickej infraštruktúry jednoznačne prispeje návrh dobudovania splaškovej kanalizácie s čistením odpadových vôd k zlepšeniu kvality životného prostredia a k udržaniu a zlepšeniu kvality vôd. Návrh napojenia nových rozvojových plôch na verejný vodovod, splaškovú kanalizáciu, plynovod prispeje k vysokému komfortu bývania a udržaniu kvality ovzdušia.

V návrhu územnoplánovacej dokumentácie sa rieši optimalizácia siete technickej infraštruktúry, najmä v oblasti vodného hospodárstva, kanalizačného systému a energetiky.

Pozitívne dôsledky navrhovaného riešenia možno vidieť primárne v stanovení presných regulatívov pre rôzne druhy výrobných aktivít území, ktoré predídu potenciálnym negatívnym vplyvom na obytné územie a budú garantovať kvalitu životného prostredia. V obytnom území a v kontakte s ním sú povolené len výrobné a podnikateľské prevádzky bez negatívnych a rušivých vplyvov.

Z hľadiska vplyvov na krajinu je v navrhovanom riešení posilnené zastúpenie harmonicky pôsobiacich krajinných prvkov. Navrhujú sa ekostabilizačné opatrenia a prvky miestneho územného systému ekologickej stability. Líniová zeleň sa využíva na zabezpečenie hygienických a pôdoochranných funkcií a ako kompozičný prvok. Za účelom zachovania zelene a nespevnených plôch v rámci zastavaného územia sa formou záväznej regulatívy určuje maximálna intenzita zástavby. Ďalšie

pozitívne environmentálne dôsledky navrhovaného riešenia vyplývajú z priemetu konkrétnych opatrení krajinnookologického plánu a návrhu prvkov ÚSES.

Pozitívny vplyv na vodné pomery budú mať navrhované vodozádržné opatrenia, ekostabilizačná zeleň a špecifické opatrenia na zvýšenie retenčnej schopnosti krajiny. Viaceré z týchto opatrení predstavujú súčasne odporúčané opatrenia Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy. Ide hlavne o opatrenia ako: zvyšovanie podielu vegetácie v sídle (vrátane líniovej zelene), ochrana a doplnenie funkčných brehových porastov a sprievodnej vegetácie tokov, opatrenia na zvýšenie retenčnej a inundačnej schopnosti krajiny – založenie vsakovacích vegetačných pásov, vodozádržné opatrenia na vodných tokoch, budovanie zelenej infraštruktúry (biokoridorov), agrotechnické opatrenia, renaturalizácia mokradí, návrh výsadby líniovej zelene pozdĺž ciest a na rozčlenenie veľkých honov poľnohospodárskej pôdy. Ďalšie opatrenia v zmysle uvedenej stratégie sú navrhované v sídelnom prostredí, v rámci opatrení na zachovanie, udržiavanie a tvorbu sídelnej vegetácie a prírodných prvkov, s ohľadom na odvrátenie nepriaznivých dôsledkov zmeny klímy. Ide o výber relevantných adaptačných opatrení stratégie, z kategórií opatrení voči častejším a intenzívnejším vlnám horúčav, opatrení voči častejšiemu výskytu silných vetrov a víchric, opatrení voči častejšiemu výskytu sucha, opatrení voči častejšiemu výskytu zrážok.

Prehľad relevantných kľúčových právnych predpisov, ktoré sme zohľadnili pri hodnotení vplyvov:

- Zákon NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov;
- Vyhláška MZ SR č. 549/2007 Z.z. o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií – platné od 1.12. 2007;
- Zákon NR SR č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov;
- Vyhláška MŽP SR č. 29/2005 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o určovaní ochranných pásiem vodárenských zdrojov a o opatreniach na ochranu vôd,
- Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov;
- Cestný zákon, 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov a vykonávacej vyhlášky č. 35/1984 Zb. v znení neskorších predpisov,
- Zákon NR SR č. 223/2001 Z.z. o odpadoch v úplnom znení zákona 409/2006 Z.z.;
- Vyhláška MŽP SR č. 283/2001 Z.z. o vykonaní niektorých ustanovení zákona o odpadoch v znení neskorších predpisov;
- Vyhláška MŽP SR č. 284/2001 Z.z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov v znení neskorších predpisov;
- Zákon NR SR č. 478/2002 Z.z. o ochrane ovzdušia (zákon o ovzduší) v znení neskorších predpisov;
- Vyhláška č. 705/2002 Z. o kvalite ovzdušia,
- Zákon NR SR č. 50/1976 Z.z. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení zmien a doplnkov zákona a prislúchajúcimi vykonávacími vyhláškami,
- Zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov,
- zákonom č. 251/2012 Z.z. o energetike v znení neskorších predpisov,
- zákona č. 131/2010 Z.z. o pohrebníctve v znení neskorších predpisov

Hodnotenie významnosti predpokladaných vplyvov bolo uskutočnené s použitím bodovej stupnice hodnotenia od 0 do 3. Najvyššej bodovej hodnote (3) zodpovedá veľmi významný vplyv, ktorý má dosah presahujúci lokálnu úroveň alebo ovplyvňuje najzraniteľnejšie zložky životného prostredia. Najnižšia bodová hodnota (0) zodpovedá absencii akéhokoľvek vplyvu.

Predmetom hodnotenia boli vplyvy uvedené v kapitole III., podkapitolách 1. – 12. tejto správy o hodnotení. Spomedzi uvádzaných vplyvov sa okrem pôdy nepredpokladajú významnejšie negatívne vplyvy, t. j. vplyvy s bodovým hodnotením 3. Vplyv na migračné koridory bol vyhodnotený ako veľmi významný vplyv strategického dokumentu a tiež vplyvy na pôdu bol vyhodnotený ako veľmi významný, keďže nový záber poľnohospodárskej pôdy predstavuje 11,872 ha, pozitívnym vplyvom na pôdu je, že určitú časť odsúhlasených záberov „vracia späť“ do poľnohospodárskeho pôdneho fondu. Všetky ostatné predpokladané vplyvy možno považovať za nevýznamné alebo málo významné, čo zodpovedá bodovému hodnoteniu 1 - 2.

Uvedené vplyvy v tejto fáze spracovania dokumentácie zväčša nie je možné vyjadriť presnými kvantitatívnymi ukazovateľmi. Konkrétne návrhy investičných projektov možno stotožniť s priamymi vplyvmi. Predkladané hodnotenie vplyvov podľa významnosti možno preto považovať len za orientačné.

Tabuľka č. 25: orientačné zhodnotenie vplyvov strategického dokumentu (ÚPN O Košťany nad Turcom)

Predpokladané vplyvy územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie	Druh vplyvu	Významnosť Bez vplyvu - 0 Málo významný vplyv 1 Významný vplyv 2 Veľmi významný vplyv 3
1. Vplyvy na obyvateľstvo (počet obyvateľov dotknutých vplyvmi navrhovanej činnosti v dotknutých obciach, zdravotné riziká, sociálne a ekonomické dôsledky a súvislosti, narušenie pohody a kvality života, prijateľnosť činnosti pre dotknuté obce (napr. podľa názorových stanovísk a pripomienok dotknutých obcí, sociologického prieskumu medzi obyvateľmi dotknutých obcí), iné vplyvy)	pozitívny	2
2. Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery	-	0
3. Vplyvy na klimatické pomery	-	0
4. Vplyvy na ovzdušie (napr. množstvo a koncentrácia emisií a imisií)	pozitívny negatívny	0 - 1 1
5. Vplyvy na vodné pomery (napr. kvalitu, režimy, odtokové pomery, zásoby)	pozitívny negatívny	1 1
6. Vplyvy na pôdu (napr. spôsob využívania, kontaminácia, pôdna erózia)	pozitívny negatívny	2 3
7. Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy (napr. chránené, vzácne, ohrozené druhy a ich biotopy, zdravotný stav vegetácie a živočíšstva atď.) - migračné koridory živočíchov	negatívny negatívny	2 3
8. Vplyvy na krajinu štruktúru a využívanie krajiny, scenériu krajiny.	negatívny	0 - 1
9. Vplyvy na chránené územia a ochranné pásma [napr. navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, súvislá európska sústava chránených území (NATURA 2000), národné parky, chránené krajinné oblasti, chránené vodohospodárske oblasti], na územný systém ekologickej stability	pozitívny negatívny	2 2
10. Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, vplyvy na archeologické náleziská	pozitívny negatívny	2 1
11. Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality	-	0
13. Iné vplyvy	-	0

IV. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie

Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie:

- A. Zabezpečiť dôsledné uplatnenie posudzovania vplyvov na životné prostredie na úrovni konkrétnych činností (projektov) podľa tretej časti zákona č. 24/2006 Z. z. tak, aby bola zabezpečená ich environmentálne prijateľná lokalizácia, technická a technologická optimalizácia, výber najlepších dostupných technológií, ako aj vyváženosť environmentálnych, sociálnych a ekonomických aspektov.

- B. Zabezpečiť dôsledné uplatnenie zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v platnom znení na úrovni konkrétnych navrhovaných činností na území sústavy NATURA 2000. Okresný úrad, odbor starostlivosti o životné prostredie - orgán štátnej správy na úseku ochrany prírody a krajiny ako príslušný orgán pre posúdenie vplyvu navrhovaných činností, ktoré môžu mať nepriaznivý vplyv na územia sústavy NATURA 2000, v tomto prípade na dotknuté Územie európskeho významu SKUEV 0382 Turiec a Blatnický potok, môže v odôvodnenom prípade požadovať uplatnenie § 28 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v platnom znení. Uvedený postup je plne v kompetencii príslušného orgánu.
- C. Zosúladiť prístup ochrany pred povodňami a ochrany vôd cez integrovaný manažment krajiny. Hlavné je potrebné dodržať, rešpektovať a zohľadniť opatrenia proti povodňovému ohrozeniu:
- a) dodržiavať povodňový plán záchranných prác obce,
 - b) zákon č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami,
 - c) rešpektovať záplavové čiary z máp povodňového ohrozenia a zamedziť výstavbu v okolí vodných tokov v území ohrozovanom povodňami,
 - d) vlastnú výstavbu umiestniť nad hladinu Q_{100} - ročnej veľkej vody (min. 0,5 - 1,0 m nad úroveň terénu), mimo zistené inundačné územie (súvislá zástavba, významné líniové stavby a objekty, ap.)
 - e) pre objekty situované v blízkosti ostatných vodných tokov, kde nebol doposiaľ určený rozsah zaplavovaného územia, je potrebné vypracovať a doložiť hydrotechnické posúdenie - hydrotechnický výpočet na prietok Q_{100} - ročnej veľkej vody a následne vlastnú výstavbu umiestniť nad hladinu Q_{100} , mimo zistené inundačné územie a v prípade potreby na náklady investora zabezpečiť protipovodňovú ochranu daného územia ešte pred zahájením výstavby
 - f) vybudovať odvodňovaciu priekopu v lokalite Trávniky, v dl. cca 1 km medzi železnicou a cestou I/65, s vyústením do sedimentačnej nádrže v koryte potoka Býkor
 - g) V ďalšom je potrebné zabezpečiť ochranu inundačného územia, zamedziť v ňom výstavbu a iné nevhodné činnosti a vytvárať podmienky pre prirodzené meandrovanie tokov a spomaľovanie odtoku povrchových vôd z predmetného územia
 - h) v rámci odvádzania dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku je potrebné realizovať opatrenia na zadržanie pridaného odtoku v území tak, aby odtok z daného územia nebol zvýšený voči stavu pred realizáciou navrhovanej zástavby a aby nebola zhoršená kvalita vody v recipiente (retencia dažďovej vody a jej využitie, infiltrácia dažďových vôd, ap.)
 - i) podporovať inovačné technológie a postupy zabezpečujúce vsakovanie dažďovej vody do územia
 - j) obmedziť vypúšťanie dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku do vodných tokov
 - k) odvádzanie a čistenie odpadových vôd z rozvojových lokalít musí zohľadňovať požiadavky na čistenie vôd v zmysle platného zákona o vodách č. 364/2004 Z. z. a NV SR č. 269/2010 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd
 - l) komplexne riešiť odtokové pomery v povodiach s dôrazom na spomalenie odvedenia povrchových vôd z územia v súlade s ekologickými limitmi využívania územia a ochrany prírody
 - m) vytvárať podmienky a budovať potrebné protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu intravilánov miest a obcí
 - n) v rámci využitia územia nesmie dôjsť k významným zásahom do režimu povrchových vôd, vodných tokov a technických diel na nich
 - o) stavby na území s trvalo zvýšenou hladinou podzemných vôd osádzať s úrovňou suterénu min. 0,5 m nad existujúcim terénom, bez budovania pivničných priestorov
- D. Nepriaznivý vplyv budovania nových spevnených plôch na životné prostredie odstrániť alebo znížiť výsadbou zelene v rámci parkových a sadových úprav s použitím miestnych stanovištných vhodných druhov, a vytvárať podmienky pre uplatnenie dokumentu „Stratégiu adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy.
- E. Pri umiestňovaní jednotlivých stavieb v riešenom území dôsledne dodržiavať požiadavky na ochranu obyvateľstva pred účinkami hluku a vibrácií vyplývajúce z vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí a v prípade potreby realizovať účinné proti hlukové opatrenia.

- F. Odporúča sa v strategickom dokumente (ÚPN O Košťany nad Turcom) pre udržanie migračnej priepustnosti veľkých stavovcov daného územia na severe katastra vylúčiť lokality BI 01 a BI 02 a na juhu vylúčiť lokalitu LE 02 a ZU 05. V úseku na severe zachovať koridor pre migrujúcu zver v kontakte s dopravnými líniami v šírke minimálne 200 m a na juhu katastra v šírke 300 m. V prípade, že je šírka v súčasnosti nižšia ako 200 a 300 m, neodporúča sa vzdialenosti naďalej znižovať. Limitovať akoukoľvek urbanizáciu či výstavbou plotov a iných migračných barier. Realizovať vhodné technické opatrenia pre zlepšenie prechodu zveri cez cestu I. triedy a železničnú trať (napr. umiestniť dopravné značenie upozorňujúce vodičov na možnú prítomnosť živočíchov popri cestách).
- G. Prehľad navrhovaných opatrení, relevantných z hľadiska životného prostredia a zdravia obyvateľstva v strategickom dokumente v Návrhu ÚPN O Košťany nad Turcom:

Pripustné, obmedzujúce alebo vylučujúce podmienky na využitie jednotlivých plôch a intenzitu ich využitia

Všeobecné regulatívy platné pre celé katastrálne územie obce :

- a) novo navrhovanú obytnú výstavbu umiestňovať na plochách navrhovaných v ÚPN O, s uprednostnením umiestnenia v súčasnom zastavanom území obce,
- b) v rámci z. ú. rešpektovať charakter a mierku pôvodnej zástavby,
- c) navrhovaná obytná výstavba – vo forme IBV - bude nadväzovať na existujúcu, s dôrazom na skompaktovanie urbanistickej štruktúry; v rámci obytného územia je prípustná dostavba prieluk pri rešpektovaní pôvodnej zástavby,
- d) v rámci jednotlivých parciel RD sa pripúšťa výstavba doplnkových stavieb (hospodárske, technické, obslužné, rekreačné, ap.) účely, ktoré je neprípustné umiestniť na uličnú čiaru,
- e) pri umiestňovaní jednotlivých stavieb (hlavne obytných) rešpektovať všeobecne platné požiadavky na ochranu pred hlukom, vibráciami, prašnosťou, emisiami, pachovými zložkami, fugitívnymi emisiami....tak, aby ich umiestňovanie bolo vždy v súlade s platnými požiadavkami na životné prostredie, kvalitu a pohodu bývania v oblasti ochrany, podpory a rozvoja verejného zdravia a verejného zdravotníctva,
- f) spôsob zástavby musí umožniť dobré prevetranie, preslnenie a presvetlenie, vhodné dopravné riešenie a pripojenie na siete a zariadenia technického vybavenia územia, v obytnom území je neprípustné umiestňovať výrobné zariadenia a výrobné prevádzky, služby v obytnom území umiestňovať zásadne len tie, ktoré majú charakter osobných služieb, ktoré svojimi vplyvmi v žiadnom prípade neohrozia zdravé bývanie a pohodu bývania,
- g) v obytnom území nie je prípustné zriadiť žiadne závadné výrobné a iné prevádzky, služby a funkcie, ktoré budú mať negatívny vplyv na kvalitu bývania a zaťažovali by využívanie územia, najmä aktivitami produkujúcimi nadmerný hluk, zápach, prašnosť a ktoré by si vyžadovali pravidelnú alebo aj občasnú dopravnú obsluhu územia vozidlami s hmotnosťou nad 12,0 t (kategória N2) alebo funkcie spôsobujúce estetické závary v území,
- h) celé súčasné zastavané územie a navrhované rozvojové plochy spadajú do nízkeho radónového rizika, stredné radónové riziko pôsobí len v juhovýchodnej časti k.ú. - vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia so stredným radónovým rizikom je potrebné posúdiť podľa platného zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a platných vyhlášok,
- i) v celom území je potrebné rešpektovať mapu povodňového ohrozenia a rizika (spracované SVP š.p. Banská Štiavnica), v súlade s výkresom č.2 a schémou záväzných častí,
- j) pri výstavbe v území rešpektovať povodňové riziko a stavby vrátane komunikácií umiestňovať nad hladinu 100-ročnej vody, stavby nepodpivničovať,
- k) pri vydávaní územných a stavebných povolení je stavebník povinný preukázať, že stavby budú výškovo umiestnené nad záplavovou čiarou Q100; ako podklad k tomuto preukázaniu môže slúžiť údaj z máp povodňového rizika a ohrozenia alebo preukázanie, že územie nebude zaplavené na základe podrobného hydraulického výpočtu priebehu hladín,

Zásady a záväzné regulatívy umiestnenia verejného dopravného vybavenia územia

Doprava

- a) dodržať navrhovanú kostru dopravného riešenia v súlade s ÚPN O Košťany nad Turcom, výkres č.4 Verejné dopravné vybavenie územia,
- b) rešpektovať platný zákon o pozemných komunikáciách,
- c) chrániť územia pre navrhované automobilové, pešie, cyklistické komunikácie a dopravné zariadenia,

- d) pri riešení všetkých navrhovaných komunikácií, vrátane účelových je potrebné v území rešpektovať navrhované funkčné triedy a kategórie, miestne komunikácie navrhovať v súlade s príslušnými platnými STN a technickými predpismi,
- e) mimo sídelného útvaru obce, ktorý je ohraničený dopravnou značkou označujúcou začiatok a koniec obce, dodržať cestné ochranné pásma ciest I. a III. triedy v zmysle platného zákona o pozemných komunikáciách,
- f) stavby neumiestňovať v OP ciest I. a III. triedy a v pásme prípustnej hladiny hluku; v prípade prekročenia povolenej hladiny hluku je výstavba možná len za podmienky realizácie opatrení na elimináciu nepriaznivých účinkov z dopravy (protihlukové opatrenia) na náklady investora stavby,
- g) pri výstavbe inžinierskych sietí, tieto viesť mimo cestný pozemok; v prípade, že toto nie je možné je potrebné preukázať nutnosť ich uloženia v telese cesty. Vo výnimočných prípadoch, ak bude nutné umiestniť siete do spevnenej časti komunikácie, je potrebné zrealizovať konečnú povrchovú úpravu na celom dotknutom úseku, min. však v šírke jedného jazdného pruhu komunikácie, kde sa uskutoční zásah do krytu,
- h) v prípade zásahu do telesa cesty I. a III. triedy, resp. do cestného pomocného pozemku, predložiť ďalší stupeň PD (pre územné rozhodnutie, stavebné povolenie) na vyjadrenie správcovi cesty I. a III. triedy,
- i) pri výstavbe nových objektov (nová IBV, prípadná OV, výroba ...), ktoré sa budú nachádzať v blízkosti cesty I. a III. triedy, treba v areáli vyhradiť dostatočný počet parkovacích miest pre motorové vozidlá v zmysle platnej STN, aby nedochádzalo k odstavovaniu vozidiel na ceste a tým sťažovaniu letnej a zimnej údržby komunikácie,
- j) na zníženie nepriaznivých vplyvov dopravy na bývanie realizovať technické opatrenia - proti hlukový val, príp. vysadiť izolačnú vegetáciu,
- k) pri riešení vjazdov k objektom nesmie byť narušený odvodňovací systém cesty,
- l) dopravné napojenie novonavrhovaných objektov a komunikácií je potrebné riešiť samostatne v súlade s platnými STN,
- m) zachovať prístupy do poľnohospodárskej krajiny.

Cestná automobilová doprava:

- a) rešpektovať nadradené verejnoprospešné stavby z ÚPN VÚC Žilinského kraja bod 2. Dopravné stavby:
 - 2.1 stavby cestnej dopravy :
 - 2.1.3 rýchlostná cesta R3 v kompletnej trase, križovatky a privádzače, sprievodné komunikácie alternatívne I/59 a I/70, cestný ťah alternatívne I/65, II/519, III/06538 a I/14,
- b) chrániť územný koridor na realizáciu homogenizácie cesty I/65 nadregionálneho významu, súbežnú s rýchlostnou cestou R3 v trase a úseku : koniec prietahu cesty I/65 Martin - križovatka Príbovce s cestou
- c) v zastavanom území obce, ohraničenom dopravnou značkou označujúcou začiatok a koniec obce, rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie ciest I. a III. triedy v zmysle platných STN,
- d) mimo sídelného útvaru obce rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie ciest I. a III. triedy s jej OP, v zmysle platných STN,
- e) rešpektovať navrhované nové dopravné napojenia na cestu I/65 - okružná križovatka, nové mimoúrovňové križovanie, napojenie výrobného areálu Henlich,...
- f) pri riešení všetkých navrhovaných komunikácií, vrátane účelových je potrebné v území rešpektovať navrhované funkčné triedy a kategórie, miestne komunikácie navrhovať v súlade s príslušnou platnou STN,
- g) pri riešení všetkých navrhovaných komunikácií, vrátane účelových, je potrebné v území rešpektovať navrhované funkčné triedy a kategórie, miestne komunikácie navrhovať v súlade s príslušnou platnou STN.

Hromadná doprava:

- a) rešpektovať polohu súčasných zastávok hromadnej dopravy,
- b) vybudovať 3 nové obojsmerné zastávky hromadnej dopravy so samostatnými zastávkovými pruhmi v lokalitách:
 - 1) Za hradskou (Secoland) – pri ceste I/65,
 - 2) v lokalite Trávniky- 2 zastávky – jedna na navrhovanej ceste, ktorá prepojí navrhovanú mimoúrovňovú križovatku s k.ú. Turčiansky Peter a druhú pri plánovanom športovisku,
- c) tam, kde to priestorové pomery dovoľia, vybudovať na existujúcich zastávkach zastávkové niky.

Železničná doprava:

- a) zachovať existujúce objekty a zariadenia ŽSR, zachovať dostupnosť a prepojenie na infraštruktúru obce,
- b) všetky novobudované kríženia komunikácií s traťou riešiť ako mimoúrovňové, okrem nového zabezpečeného úrovňového križovania železničnej trate v južnej časti územia, zo severnej strany výrobného areálu spoločnosti Hennlich s.r.o. - Rozhodnutie MDVaRR SR, č.j. 03488/2015/C350-SŽdd/10489 zo dňa 15.02.2016,
- c) navrhované objekty slúžiace na bývanie situovať, z ekologického hľadiska, v takej vzdialenosti od železničnej trate, aby boli umiestnené za hranicou najvyššej prípustnej hodnoty hladiny hluku, spôsobenej prevádzkou železničnej dopravy, platné pre príslušné objekty, stavby a územia, v zmysle príslušnej legislatívy. V prípade ich umiestnenia v menšej vzdialenosti je potrebné zabezpečiť opatrenia na elimináciu nepriaznivých účinkov železničnej prevádzky z hľadiska hluku a vibrácií...v zmysle platného zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a vyjadrenia RÚVZ,
- d) stavby v obvode dráhy a v OP dráhy podliehajú dodržiavaniu ustanovení platného zákona o dráhach a platného zákona o územnom plánovaní a stavebnom poriadku.

Civilné letectvo:

- a) rešpektovať OP letiska Martin, určených rozhodnutím Leteckého úradu SR zn. 313/79/99 zo dňa 11.05.1999, z ktorých vyplýva výškové obmedzenie stavieb, zariadení, stavebných mechanizmov, porastov a pod., ktoré je stanovené ochranným pásmom kužeľovej plochy (sklon 4% - 1:25) s výškovým obmedzením 503,5 - 515,0 m n. m. Bpv.; nad tieto výšky je zakázané umiestňovať akékoľvek stavby a zariadenia bez predchádzajúceho súhlasu Dopravného úradu,
- b) rešpektovať ochranné pásma a prekážkové roviny letiska pre letecké práce v poľnohospodárstve Košťany nad Turcom, určených rozhodnutím Štátnej leteckej inšpekcie zn. 1-92/82 zo dňa 13.12.1982 a v zmysle predpisu L 14 Z - letiská pre letecké práce v poľnohospodárstve, lesnom a vodnom hospodárstve, z ktorých vyplýva výškové obmedzenie stavieb, zariadení, stavebných mechanizmov, porastov a pod. a je stanovené:
 - 1) ochranným pásmom vodorovnej roviny s výškovým obmedzením 445,00 m n. m. Bpv,
 - 2) ochranným pásmom vzletovej roviny (sklon 2% - 1:50) s výškovým obmedzením 412,87 - 432,87 m n. m. Bpv,
 - 3) ochranným pásmom približovacej roviny (sklon 5% - 1:20) s výškovým obmedzením 414,67 - 417,10 m n. m. Bpv,
 - 4) ochranným pásmom prechodových plôch (sklon 14,3% - 1:7) s výškovým obmedzením 412,87 - 439,67 m n. m. Bpv,
 - 5) vzhľadom na to, že sa jednotlivé ochranné pásma prelínajú, je záväzná výška stanovená ochranným pásmom s nižšou hodnotou,
 - 6) pri určenej podlažnosti v jednotlivých lokalitách je potrebné preveriť kolíziu s výškami, určenými ochrannými pásmami letiska; nadmorské výšky, určené ochrannými pásmami budú nadradeným regulatívom podlažnosti,
 - 7) ďalšie obmedzenia sú stanovené - priestorom s obmedzením stavieb vzdušných vedení VN a VVN (vedenie je potrebné riešiť podzemným káblom).
- c) v zmysle ustanovení platného zákona o civilnom letectve je potrebné požiadať Dopravný úrad SR o súhlas pri stavbách a zariadeniach:
 - 1) ktoré by svojou výškou, prevádzkou alebo použitím stavebných mechanizmov mohli narušiť OP letiska Košťany a Martin
 - 2) stavby a zariadenia vysoké 100 m a viac nad terénom,
 - 3) stavby a zariadenia vysoké 30 m a viac, umiestnené na prírodných a umelých vyvýšeninách, ktoré vyčnievajú 100 m a viac nad okolitú krajinu,
 - 4) zariadenia, ktoré môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov a leteckých pozemných zariadení, najmä zariadenia priemyselných podnikov, vedenia VVN 110 kV a viac, energetické zariadenia a vysielacie stanice,
 - 5) zariadenia, ktoré môžu ohroziť let lietadla, najmä zariadenia na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia, klamlivé svetlá a silné svetelné zdroje.

Statická doprava :

- a) plochy pre statickú dopravu navrhovať pri objektoch občianskej vybavenosti, pri plochách športovísk a vo výrobných plochách v rámci vlastných pozemkov objektov; počet parkovacích

- miest navrhovať v súlade s platnou STN, v rámci plôch zabezpečiť parkovacie plochy aj pre bicykle,
- b) odstavenie a garážovanie vozidla zabezpečiť na vlastných pozemkoch RD, pozemkoch OV, zmiešaných územiach a výroby,
 - c) v rámci celého k. ú. obce pri budovaní nových parkovacích plôch a odstavných stání budovať ich v súlade so súčasnými ekologickými trendami a stratégiami, vzhľadom na zmenu klímy,
 - d) pri navrhovaní parkovacích plôch vody z povrchového odtoku pred odvedením do recipientu zbaviť ropných látok, ako aj plávajúcich a unášaných väčších častíc.

Pešia a cyklistická doprava:

- a) rešpektovať uznesenie vlády SR č.223/2013 o Národnej stratégii rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v SR,
- b) rešpektovať Cyklostratégiu ŽSK – „Budovanie cyklotrás na území Žilinského samosprávneho kraja“, 02/2014,
- c) rešpektovať navrhovanú vzájomne prepojenú sieť cyklistickej a pešej dopravy, ktorá zabezpečí možnosť plynulého a bezpečného pohybu chodcov a cyklistov,
- d) dobudovať cyklistické trasy do susediacich k. ú.,
- e) projektovú dokumentáciu cyklistickej infraštruktúry riešiť podľa platných Technických podmienok,
- f) v obytných súboroch, pri objektoch občianskeho vybavenia, dopravných zariadeniach a športových zariadeniach zriaďovať zariadenia na odstavovanie a parkovanie bicyklov, v súlade s platnou STN,
- g) na parkoviskách pri verejných inštitúciách, zariadeniach výroby, zdravotníctva, kultúry, športu a služieb vytvárať parkovacie miesta s ochranou pre bicykle, v súlade s platnou STN,
- h) vytvoriť sieť služieb pre cyklistov (oddychové miesta, infraštruktúra,...),
- i) vytvoriť systém starostlivosti o cyklistické trasy (informačné tabule, oddychové miesta,...),
- j) rešpektovať značené cyklistické trasy:
 - 1) modrá č.2415 Martin - Turčianske Teplice, celková dl.44,5 km,
 - 2) zelená č.5427 Košťany nad Turcom - Socovce, celková dl. 10,5 km,
 - 3) žltá č.8413 Košťany nad Turcom - Belá-Dulice, celková dl.6,7 km,
- k) Vybudovať nové cyklistické trasy:
 - 1) Martin (Odtoky) - Košťany nad Turcom - Príbovce popri železničnej trati, sčasti po miestnych komunikáciách,
- l) nové cyklistické trasy, ak je to možné, umiestňovať mimo telies ciest III. triedy,
- m) bezpečnosť pohybu chodcov riešiť budovaním chodníkov, min. jednostranných,
- n) peší, príp. cyklistický prechod cez cestu I/65, príp. železniciu riešiť
 - 1) mimoúrovňovo - nadchod na min. 2 miestach:
 - a) v strede obce pri železničnej zastávke,
 - b) v severnej časti územia pri obytnej zóne Secoland,
 - 2) úrovňovo:
 - a) v južnej časti územia zo severnej časti výrobnéj zóny spoločnosti Hennlich s.r.o.,
- o) v novonavrhovaných obytných zónach väčšieho rozsahu zriadiť minimálne jednostranné pešie chodníky o min. šírke 1,5 m,
- p) vybudovať:
 - 1) jednostranný chodník - od autobusovej zastávky popri závode Trim Leader a ceste I/65 ku cintorínu,
 - 2) jednostranný chodník - popri ceste I/65 od železničnej a autobusovej zastávky do obytného územia Secoland,
 - 3) jednostranný chodník od predajne COOP Jednota a autobusovej zastávky po k.ú. Turčiansky Peter (resp. po most cez rieku Turiec) – ako pokračovanie existujúceho (od železničnej stanice),
 - 4) jednostranné chodníky od navrhovaných zastávok v časti Trávniky do centra obce,
- q) vybudovať, resp. vyznačiť multifunkčné rekreačné trasy:
 - 1) zdravia - popri Belianskom potoku
 - 2) trasu a náučný chodník popri rieke Turiec
 - 3) Magna Via - historická poštová cesta

Regulatívy civilnej ochrany

- a) stavebnotechnické požiadavky na zariadenia civilnej ochrany, spôsob a rozsah ukrytia obyvateľstva, zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti, riešiť a zabezpečovať v

zmysle platného znenia zákona o civilnej ochrane obyvateľstva a platnej vyhlášky o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany,

b) nehnuteľnosti neumiestňovať do:

- 1) územia vymedzeného hranicu 50 - ročnej resp. 100 ročnej vody z miestnych vodných tokov: v prípade výstavby v území ohrozenom 100 r. vodou, pri vydávaní územných a stavebných povolení je stavebník povinný preukázať, že stavby budú výškovo umiestnené nad záplavovou čiarou Q_{100} . Ako podklad k tomuto preukázaniu môže slúžiť údaj z máp povodňového rizika a ohrozenia (spracované SVP š.p. Banská Štiavnica) alebo preukázať, že územie nebude zaplavené na základe podrobného hydraulického výpočtu priebehu hladín,
 - 2) v území so stabilizovaným alebo potenciálne zosuvným územím, je výstavba podmienená inžiniersko-geologickým prieskumom,
- c) technický prostriedok pre varovanie obyvateľstva a vyznázovanie osôb (siréna) podľa platnej vyhlášky o podrobnostiach na zabezpečovanie technických prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany, je umiestnený na budove obecného úradu, jeho dosah je min. 1500 m.

Regulatívy požiarnej ochrany

- a) v prípade potreby, riešiť požiarnu ochranu objektov v obci - odberom vody z Belianskeho potoka, príp. rieky Turiec v zmysle platnej vyhlášky o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov.

Regulatívy ochrany pred povodňami

- a) v záujme zabezpečenia ochrany pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade s platným zákonom o ochrane pred povodňami,
- b) rešpektovať záplavové čiary z máp povodňového ohrozenia a zamedziť výstavbu v okolí vodných tokov v území ohrozovanom povodňami,,
- c) vlastnú výstavbu umiestniť nad hladinu Q_{100} - ročnej veľkej vody (min.0,5 -1,0 m nad úroveň Q_{100}),
- d) pre objekty situované v blízkosti ostatných vodných tokov, kde nebol doposiaľ určený rozsah zaplavovaného územia, je potrebné vypracovať a doložiť hydrotechnické posúdenie - hydrotechnický výpočet na prietok Q_{100} - ročnej veľkej vody a následne vlastnú výstavbu umiestniť nad hladinu Q_{100} , mimo zistené inundačné územie a v prípade potreby na náklady investora zabezpečiť protipovodňovú ochranu daného územia ešte pred zahájením výstavby,
- e) vybudovať odvodňovaciu priekopu v lokalite Trávniky, v dl. cca 1 km medzi železnicou a cestou I/65, s vyústením do sedimentačnej nádrže v koryte potoka Býkor,
- f) V ďalšom je potrebné zabezpečiť ochranu inundačného územia, zamedziť v ňom výstavbu a iné nevhodné činnosti a vytvárať podmienky pre:
- 1) pre prirodzené meandrovanie tokov,
 - 2) pre spomaľovanie odtoku povrchových vôd z predmetného územia,
 - 3) v rámci odvádzania dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku je potrebné realizovať opatrenia na zadržanie pridaného odtoku v území tak, aby odtok z daného územia nebol zvýšený voči stavu pred realizáciou navrhovanej zástavby a aby nebola zhoršená kvalita vody v recipiente (retencia dažďovej vody a jej využitie, infiltrácia dažďových vôd, ap.),
 - 4) podporovať inovačné technológie a postupy zabezpečujúce vsakovanie dažďovej vody do územia,
 - 5) obmedziť vypúšťanie dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku do vodných tokov,
 - 6) odvádzanie a čistenie odpadových vôd z rozvojových lokalít musí zohľadňovať požiadavky na čistenie vôd v zmysle platného zákona o vodách, ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd,
 - 7) komplexne riešiť odtokové pomery v povodiach s dôrazom na spomalenie odvedenia povrchových vôd z územia v súlade s ekologickými limitmi využívania územia a ochrany prírody
 - 8) vytvárať podmienky a budovať potrebné protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu intravilánu obce,
 - 9) v rámci využitia územia nesmie dôjsť k významným zásahom do režimu povrchových vôd, vodných tokov a technických diel na nich,
 - 10) stavby na území s trvalo zvýšenou hladinou podzemných vôd osádzať s úrovňou suterénu min. 0,5 m nad rastlým terénom, bez budovania pivničných priestorov.

Zásady zachovania kultúrohistorických hodnôt

- a) rešpektovať národné kultúrne pamiatky evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR (ďalej len ÚZPF SR):
 - 1) Kúria, č. súpisné 214, situovaná na parc. č. KNC 111/6, k. ú. Košťany nad Turcom, č. ÚZPF 566/1,
 - 2) Hrob s náhrobníkom padlých v SNP, situovaná na parc. č. KNC 640/1 k. ú. Košťany nad Turcom (miestny cintorín), č. ÚZPF 645/1,
- b) pri objektoch, ktoré sú zapísané v ÚZPF SR, je nutné dodržať požiadavky základnej ochrany kultúrnej pamiatky v zmysle platného zákona o ochrane pamiatkového fondu,
- c) pred začatím obnovy kultúrnej pamiatky, je vlastník kultúrnej pamiatky povinný predložiť Krajskému pamiatkovému úradu žiadosť o vydanie rozhodnutia o zámere obnovy,
- d) v bezprostrednom okolí nehnuteľnej NKP (10 m od obvodového plášťa stavby) nemožno vykonávať stavebnú činnosť ani inú činnosť, ktorá by mohla ohroziť pamiatkové hodnoty kultúrnej pamiatky,
- e) rešpektovať evidované archeologické náleziská,
- f) archeologické náleziská, evidované ako NKP, podliehajú osobitnej ochrane podľa platného zákona o ochrane pamiatkového fondu a preto nie je ich územie možné využívať na akékoľvek stavebné zámery,
- g) pri územných a stavebných konaniach akejkolvek stavby, pri ktorej sa predpokladá zásah do terénu (zakladanie stavieb všetkého druhu, líniové podzemné vedenia, komunikácie, hrubé terénne úpravy, rekultivácie, ap.) je nevyhnutné, aby bol oslovený Krajský pamiatkový úrad Žilina, ktorého záväzné stanovisko bude podkladom pre vydanie územného rozhodnutia a stavebného povolenia; v opodstatnených prípadoch - predovšetkým na vyznačenom území archeologického potenciálu Krajský pamiatkový úrad Žilina stanoví požiadavku na zabezpečenie archeologického výskumu,
- h) pri zemných prácach v rámci stavebnej činnosti môže dôjsť k narušeniu doteraz neznámej archeologickej lokality a zisteniu ďalších archeologických nálezov; z toho dôvodu je povinnosťou investora prípadný archeologický nález ohlásiť podľa platného zákona o ochrane pamiatkového fondu a platného zákona o územnom plánovaní a stavebnom poriadku Krajskému pamiatkovému úradu,
- i) v prípade zistenia, resp. narušenia archeologických, počas doby stavby, musí nálezca alebo osoba zodpovedná za vykonávanie prác ihneď ohlásiť nález KPÚ; do doby obhliadky KPÚ je nálezca povinný vykonať všetky nevyhnutné opatrenia na záchran nálezu, najmä ho zabezpečiť proti poškodeniu, znehodnoteniu, zničeniu a odcudzeniu pokiaľ o ňom nerozhodne stavebný úrad po dohode s KPÚ; archeologický nález môže vyzdvihnúť a premiestniť z pôvodného miesta a z nálezových súvislostí len oprávnená osoba metódami archeologického výskumu,
- j) rešpektovať a zachovať pamätihodnosti, ktoré nie sú zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu, ale majú pre obec miestnu historickú hodnotu a dokumentujú historický vývoj obce. Na ich ochranu navrhujeme vytvoriť Evidenciu pamätihodností obce. Do Evidencie pamätihodností obce navrhujeme zaradiť:
 - 1) rodný dom p. Jána Páričku (v súčasnosti Pizzéria Villaggio) ,
 - 2) rodný dom p. PhDr. Andreja Polonca - nachádza sa v lokalite medzi COOP Jednota a tanečným kolom,
 - 3) starú hasičskú zbrojnicu - Kolo pod lipami,
 - 4) bývalý hostinec s kolkárňou - pri lekárni.

Zásady ochrany prírody a tvorby krajiny

- a) pri hospodárskej a rekreačnej činnosti rešpektovať platný zákon o ochrane prírody a krajiny,
- b) rešpektovať prvky ÚSES (ÚPN VÚC Žilinského kraja v znení ZaD) a prvky aktuálneho RÚSES okresu Martin:
 - 1) Biocentrum nadregionálneho významu NRBC 3 Turiec,
 - 2) Biokoridor regionálneho významu územie RBK 10 Trebostovo - Záborie (terestrický),
- c) rešpektovať navrhované prvky miestneho významu (MÚSES) v súlade s výkresom č.2 - Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využitia územia - katastrálne územie, s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami, výkres ochrany prírody a tvorby krajiny, vrátane prvkov územného systému ekologickej stability:
A) Navrhované biocentrá miestneho významu:
 - 1) Biocentrum miestneho významu MBc1,
 - 2) Biocentrum miestneho významu MBc2,

B) Navrhované biokoridory:

- 1) Biokoridor miestneho významu MBk1 (terestricko-hydrický),
- 2) Biokoridor miestneho významu MBk2 (terestricko-hydrický),
- 3) Biokoridor miestneho významu MBk3 (terestricko-hydrický),
- 4) Biokoridor miestneho významu MBk3 (terestricko-hydrický),
- 5) Biokoridor miestneho významu MBk1 (terestricko-hydrický),

C) Navrhované interakčné prvky:

- 1) Interakčný prvok IP1: zatravněný pás popri poľnej ceste s líniovou výsadbou stromov a krov v šírke minimálne 3 m od okraja cesty po oboch jej stranách, na svojom západnom konci sa napája na navrhovaný biokoridor MBk4,
 - 2) Interakčný prvok IP2: komplex neobhospodarovateľných častí k.ú., sporadicky porastených náletovými drevinami, a novonavrhovanej línie pozdĺž poľnej cesty v strednej časti k.ú. južne od miestneho cintorína, na svojom južnom konci sa napája na navrhovaný biokoridor MBk3,
 - 3) Interakčný prvok IP3: zatravněný pás popri poľnej ceste s líniovou výsadbou stromov a krov v šírke minimálne 3 m od okraja cesty po oboch jej stranách, na svojom juhovýchodnom konci sa napája na navrhovaný biokoridor MBk3,
 - 4) Interakčný prvok IP4: interakčný prvok zahŕňa stromovité vegetácie na mieste a v okolí miestneho cintorína, pás drevín popri ceste, vedúcej k priemyselným areálom východne od cintorína ako aj náletovými drevinami husto porastený svah nad touto cestou,
 - 5) Interakčný prvok IP5: plocha oplateného intenzívneho pasienka na východnom okraji k.ú., interakčný prvok je tu z jednej strany ohraničený navrhovaným biocentrom MBc1 a zo severu navrhovaným biokoridorom MBk5,
 - 6) Interakčný prvok IP6: trvalý trávny porast – pasienok, v južnej časti k.ú., svojím severným okrajom susedí s navrhovaným biokoridorom MBk3,
 - 7) Interakčný prvok IP7: trvalý trávny porast v JZ časti k.ú. medzi brehovými porastmi rieky Turiec a ornou pôdou, južným okrajom prilieha k navrhovanému biokoridoru MBk1 a východným k navrhovanému biokoridoru MBk2,
 - 8) Interakčný prvok IP8: extenzívne obhospodarovaná plocha, na ktorej sa striedajú časti s vysokobylinnou vegetáciou, prepášané časti so stromami na južnom okraji zastavaného územia obce, v susedstve s riekou Turiec a jej brehovými porastmi,
- d) rešpektovať existujúce genofondové lokality (GL):
- 1) GL č.124 - Dolný tok Belianskeho potoka,
 - 2) GL č.125 - Turčiansky Peter, Ráztoka: slatinisko,
 - 3) GL č.127 - Pod Brehmi,
 - 4) GL č.137 - Žabokrečká terasa (Nad Zásadím – Hrušovie),
- e) zabezpečiť skladbu terestrických biokoridorov vo voľnej krajine len prírodnými prvkami a vylúčiť všetky aktivity ohrozujúce prirodzený vývoj,
- f) dotvoriť hydrické biokoridory vymedzením vsakovacích zatravněných pásov pozdĺž porastov, zabezpečením kontinuálnych viacetážových porastov pozdĺž tokov, obmedzením stavebnej činnosti v priestore biokoridorov,
- g) dotvoriť zeleň v poľnohospodárskej krajine, výrobných areáloch,
- h) rekultivovať plochy, ktoré sú devastované drobnými skládkami odpadov.

Zásady a regulatívy ochrany a využívania prírodných zdrojov, ochrany prírody a tvorby krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability:

Starostlivosť o životné prostredie

- a) rešpektovať opatrenia vyplývajúce z národného dokumentu „Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy“, a jej aktualizácie:

1) Opatrenia proti častejším a intenzívnejším vlnám horúčav

- zabezpečiť zvyšovanie podielu vegetácie a vodných prvkov v sídle,
- zabezpečiť a podporovať zamedzovanie prílišného prehrievania stavieb, napr. vhodnou orientáciou stavby k svetovým stranám, tepelnou izoláciou, tienením transparentných výplní,
- podporovať a využívať vegetáciu, svetlé a odrazové povrchy na budovách a v dopravnej infraštruktúre,
- zabezpečiť a podporovať ochranu funkčných brehových porastov v sídlach,

- zabezpečiť prispôsobenie výberu drevín pre výsadbu v sídlach meniacim sa klimatickým podmienkam,
 - vytvárať komplexný systém plôch zelene v sídle v prepojení do kontaktných hraníc sídla a do príľahlej krajiny,
- 2) Opatrenia proti častejšiemu výskytu silných vetrov a víchríc
- zabezpečiť a podporovať výsadbu lesa alebo spoločenstiev drevín v extraviláne,
 - zabezpečiť udržiavanie dobrého stavu, statickej a ekologickej stability stromovej vegetácie,
 - zabezpečiť dostatočný odstup stromovej vegetácie od elektrických vedení,
- 3) Opatrenia voči častejšiemu výskytu sucha
- podporovať a zabezpečiť opätovné využívanie dažďovej a odpadovej vody,
 - podporovať a zabezpečovať zvýšené využívanie lokálnych vodných plôch a dostupnosť záložných vodných zdrojov,
- 4) Opatrenia proti častejšiemu výskytu intenzívnych zrážok
- zabezpečiť a podporovať zvýšenie retenčnej kapacity územia pomocou hydrotechnických opatrení, navrhnutých ohľadom na životné prostredie,
 - zabezpečiť a podporovať zvýšenie infiltračnej kapacity územia diverzifikovaním štruktúry krajiny pokrývky, s výrazným zastúpením vsakovacích prvkov v extraviláne obce a minimalizovaním podielu nepriepustných povrchov na urbanizovaných plochách v intraviláne,
 - zabezpečiť a podporovať zvyšovanie podielu vegetácie pre zadržiavanie a infiltráciu dažďových vôd v sídle,
 - zabezpečiť a podporovať renaturáciu a ochranu tokov a mokradí,
 - usmerniť odtokové pomery pomocou drobných hydrotechnických opatrení,
 - zabezpečiť a podporovať opatrenia proti vodnej erózii a zosuvom pôdy.
- 5) Opatrenia voči zvýšenému počtu tropických dní a častejšiemu výskytu vln horúčav
- koncipovať urbanistickú štruktúru sídla tak, aby umožňovala lepšiu cirkuláciu vzduchu; vytvárať a podporovať vhodnú mikroklimu pre chodcov, cyklistov v meste,
 - zabezpečiť a podporovať zamedzovanie prílišného prehrievania stavieb, napr. vhodnou orientáciou stavby k svetovým stranám, tepelnou izoláciou, využívaním svetlých farieb a odrazových povrchov na budovách,
 - vytvárať trvalé resp. dočasné prvky tienenia na verejných priestranstvách a budovách,
 - zabezpečiť ochladzovanie interiérov budov,
 - zabezpečiť, aby dopravné a energetické technológie, materiály a infraštruktúra boli prispôbené klimatickým podmienkam,
 - zvyšovať podiel vegetácie a vodných prvkov v sídlach, osobitne v zastavaných centrách miest,
 - zabezpečiť revitalizáciu, ochranu a starostlivosť o zeleň v sídlach,
 - vytvárať komplexný systém plôch zelene v sídle v prepojení do príľahlej krajiny; podporiť zriadenie sídelných lesoparkov,
 - zabezpečiť udržiavanie dobrého stavu, statickej a ekologickej stability drevín; prispôsobiť výber drevín pre výsadbu klimatickým podmienkam, pri voľbe druhov uprednostňovať pôvodné a nealergénne druhy pred inváznymi,
 - podporovať vertikálne zazelenenie a zvýšiť podiel zelených striech a fasád,
 - zachovať a zvyšovať podiel vegetácie v okolí dopravných komunikácií,
 - zabezpečiť starostlivosť, údržbu a budovanie vodných plôch,
 - zabezpečiť a podporovať ochranu funkčných brehových porastov v zastavanom území aj mimo zastavaného územia obce.
- 6) Opatrenia voči extrémnym poveternostným situáciám (búrky, víchrice, tornáda)
- zabezpečiť a podporovať implementáciu opatrení proti veternej erózii, napr. ochranou a výsadbou vetrolamov a živých plotov,
 - zabezpečiť a podporovať výsadbu spoločenstiev drevín a aplikáciu prenosných zábran v územiach mimo z. ú. sídiel pre zníženie intenzity víchríc a silných vetrov.
- 7) Opatrenia voči častejšiemu výskytu sucha
- zabezpečiť udržateľné hospodárenie s vodou v sídlach,
 - podporovať a zabezpečiť zvýšené využívanie lokálnych vodných plôch a dostupnosť záložných vodných zdrojov,
 - zabezpečiť a podporovať zvýšené využívanie infiltračnej kapacity územia diverzifikovaním štruktúry krajiny pokrývky s výrazným zastúpením vsakovacích prvkov,

- minimalizovať podiel nepriepustných povrchov a nevytvárať nové nepriepustné plochy na antropogénne ovplyvnených pôdach v urbanizovanom území sídla,
- podporovať a zabezpečiť opätovné využívanie dažďovej a odpadovej vody,
- zabezpečiť a podporovať zvyšovanie podielu vegetácie pre zadržovanie a infiltráciu dažďových vôd v sídlach, osobitne v zastavaných centrách sídiel,
- zabezpečiť racionalizáciu využívania vody v budovách a využívanie odpadovej "sivej" vody,
- zabezpečiť minimalizáciu strát vody v rozvodných sieťach,
- v menších obciach podporovať výstavbu domových čistiární odpadových vôd a koreňových čistiární,
- zabezpečiť starostlivosť, údržbu, revitalizáciu a budovanie vodných plôch a mokradí.

8) Opatrenia voči častejšiemu výskytu extrémnych úhrnov zrážok

- zabezpečiť protipovodňovú ochranu sídiel,
 - zabezpečiť a podporovať zvýšenie retenčnej kapacity územia pomocou hydrotechnických opatrení, navrhnutých ohľaduplne k životnému prostrediu,
 - zabezpečiť používanie a plánovanie priepustných povrchov, ktoré zabezpečia prirodzený odtok vody a jej vsakovanie do pôdy,
 - zabezpečiť zadržiavanie strešnej vody, napr. strešnými alebo dažďovými záhradami,
 - zabezpečiť budovanie dažďových záhrad, vsakovacích a retenčných zariadení, mikromokradí, depresných mokradí,
 - diverzifikácia odvádzania dažďovej vody (do prírodných alebo umelých povrchových recipientov, do kanalizácie iba v nevyhnutnom prípade),
 - zabezpečiť dostatočnú kapacitu prietoku kanalizačnej sústavy,
 - zabezpečiť a podporovať opatrenia proti vodnej erózii a zosuvom pôdy,
- b) na zlepšenie kvality ovzdušia je potrebné:**
- 1) podporovať intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov,
 - 2) rešpektovať všetky legislatívne predpisy v oblasti ochrany ovzdušia,
 - 3) komunikácie na území obce riešiť so spevneným, bezprašným povrchom,
 - 4) zabezpečiť kropenie ciest a vysušených depónií vyťaženého materiálu z hľadiska ochrany ovzdušia a vplyvu na zdravie obyvateľstva najmä v období zvlášť nepriaznivých podmienok (suchých a teplých dní). Zdravotné riziká sú pri emisiách tuhých znečisťujúcich látok do voľného ovzdušia v danej lokalite pri dodržaní technologických postupov krátkodobopriпустné,
 - 5) v navrhovaných a existujúcich prevádzkach výroby neumiestňovať výrobné prevádzky produkujúce zápach a exhaláty,
 - 6) v riešenom území, vo väzbe na obytné územie, nebudovať poľné hnojiská ani iné prevádzky a zariadenia, ktoré by zápachom obťažovali uvedené územie,
 - 7) pri umiestňovaní výrobných prevádzok, vrátane nových prevádzok v existujúcich areáloch, dôsledne rešpektovať a realizovať legislatívu v oblasti pred účinkami zápachu pred prípadnými negatívnymi vplyvmi, ktorými sa zabezpečí ochrana okolitej obytnej zóny,
- c) pre zabezpečenie ochrany povrchových a podzemných vôd je potrebné :**
- 1) rešpektovať ochranu vôd vyplývajúcu z platného zákona o vodách,
 - 2) vybudovať splaškovú kanalizáciu v nových rozvojových územiach,
 - 3) voliť vhodné formy obhospodarovania poľnohospodárskych pozemkov – orba po vrstevnici a pod.,
 - 4) likvidovať všetky skládky komunálneho a stavebného odpadu v k.ú.,
 - 5) realizovať protihavarijné systémy na zabránenie úniku škodlivých látok, monitorovať kvalitu vôd v lokalitách prevádzok s látkami škodiacimi vodám,
 - 6) obmedziť plošné znečistenie t.j. vykonať opatrenia na znižovanie vodnej erózie na poľnohospodárskej pôde, obmedzovať hnojenia priemyselnými hnojivami a používanie pesticídov
 - 7) sanovať plochy postihnuté preháňaním hospodárskych zvierat,
 - 8) požadovať, aby drobní chovatelia mali zriadené nepresakujúce hnojiská,
- d) zabezpečiť ochranu obytného územia pred záplavami na vodných tokoch v obci - rešpektovať protipovodňové opatrenia navrhnuté v rámci spracovaného plánu manažmentu povodňového rizika,**
- e) zabezpečiť pravidelnú údržbu a čistenie koryt vodných tokov v obci,**

- f) na území pobrežných pozemkov vodných tokov nie je prípustná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipuláciou s látkami škodiacim vodám, výstavba súbežných inžinierskych sietí,
- g) nakladanie s odpadmi :
 - 1) rešpektovať platné zákony a vyhlášky o odpadoch
 - 2) pri nakladaní s odpadom rešpektovať aktuálne platný Program odpadového hospodárstva Program odpadového hospodárstva Žilinského kraja, obce Košťany nad Turcom a všeobecne záväzného nariadenia obce o odpadoch,
 - 3) dôsledne realizovať separovaný zber odpadov v obci s cieľom využiť druhotné suroviny a znížiť množstvo odpadu vyvážaného na skládky,
 - 4) v území je potrebné zabezpečiť, po nepovolených skládkach odpadov, sanáciu a rekultiváciu, pred výstavbou na území bývalých skládok je potrebné zabezpečiť inžinierskogeologický prieskum,
- h) rešpektovať navrhované plochy verejnej a izolačnej zelene.

Krajinnoekologické opatrenia:

a) Opatrenia na ochranu ekologickej stability a biodiverzity:

- 1) účinne chrániť a rozumne využívať riečnu nivu Turca, ktorá zabezpečuje klimatické, biotopové, pôdoochranné, protipovodňové, hygienické a iné funkcie nevyhnutné pre zdravý vývoj krajiny a prosperitu obce,
- 2) stabilizovať aktívne a potenciálne zosuvy (opatrenie D1 - kód opatrenia je zhodný s označením v grafickej časti na mape č.4 – Návrhová mapa RÚSES (SAŽP Banská Bystrica, 2015))
- 3) zvýšiť zastúpenie podielu NDV v poľnohospodárskej krajine, realizovať výsadbu alejí a remízok (opatrenie D2 - kód opatrenia je zhodný s označením v grafickej časti na mape č.4 – Návrhová mapa RÚSES (SAŽP Banská Bystrica, 2015)),
- 4) vyčleniť väčšie množstvo plôch (strmšie svahy, pásy popri poľných cestách a pod.) na založenie nových ekostabilizačných prvkov – plošná alebo líniová výsadba drevín, neobhospodarované pásy medzi blokmi pôdy (remízky), zasakovacie pásy na strmších svahoch.
- 5) asanovať všetky nepovolené skládky odpadu alebo neošetrené hnojiská a zamedziť vzniku nových skládok,
- 6) podporiť rozvíjajúce sa aktivity ekologického hospodárenia v obci,
- 7) systematicky monitorovať a odstraňovať, nerozširovať nepôvodné a invázne druhy rastlín,
- 8) zamedziť fragmentácii brehových porastov (vypaľovanie, presekávanie, zavážanie odpadmi), ktorá podporuje šírenie invázných druhov rastlín v území,
- 9) neaplikovať pesticídy a insekticídy na plochách v bezprostrednom okolí mokradí a najmä navrhovaných biocentier,
- 10) navrhovať a realizovať opatrenie týkajúce sa druhovej ochrany živočíchov a rastlín, napr. pri projektovaní výstavby nových komunikácií, alebo rekonštrukcii už existujúcich do projektov zahrnúť opatrenia na znižovanie mortality živočíchov na cestách (pochody, nadchody, priepusty, oplotenia a pod.).

b) Opatrenia na ochranu prvkov RÚSES okresu Martin:

NRBc 3 Turiec

- 1) zákaz ťažby štrku v riečišti,
- 2) vylúčenie výrubov v brehových porastoch s výnimkou odstraňovania drevín zasahujúcich do vody,
- 3) odstránenie resp. spriechodnenie existujúcich bariér,
- 4) likvidácia porastov invázných druhov, pri výstavbe a údržbe ciest minimalizovať zásahy do ekosystémov vodných tokov,
- 5) pri výstavbe neumiestňovať stavby v blízkosti toku

RBk 10 Trebostovo - Záborie

- 1) ciele udržať pestrú krajinnú štruktúru,
- 2) zmierniť bariérový efekt existujúcej aj navrhovanej dopravnej infraštruktúry realizáciou technických opatrení zabezpečujúce priechodnosť a funkčnosť biokoridorov (podchody, navádzacie zábrany, odstraňovanie bariér,
- 3) v priestore biokoridoru obmedziť výstavbu a oplocovanie pozemkov,
- 4) trvalo udržateľné obhospodarovanie, rovnomerné vypásanie pasienkov a kosenie lúk,

- 5) výsadba nelesnej drevinovej vegetácie pozdĺž vodných tokov, alejí v okolí poľných ciest, remízok v poliach,
- 6) odstraňovať invázne druhy.
- c) Opatrenia na ochranu navrhovaných prvkov MÚSES:
 - 1) MBc1:
 - a) na celej ploche vylúčiť akýkoľvek zásah s výnimkou nižšie uvedených opatrení. Aj časť ornej pôdy zahrnutej do biocentra ponechať bez obhospodarovania,
 - b) vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, vrátane krovín, ak sa nejedná o výrub drevín nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku, udržiavania ochranných pásiem produktovodov a energovodov alebo odstraňovanie invázných druhov,
 - c) v budúcnosti, ak dôjde k zapojeniu stromovej vrstvy na väčšej súvislej ploche a tieto dosiahnu hornú hranicu svojho fyziologického veku, je možné pristúpiť k citlivej obnove porastu avšak iba prostredníctvom citlivého účelového výrubu jednotlivých stromov až skupiniek stromov. Akúkoľvek obnovu zamerať na podporu pôvodných drevín, najmä dubov (*Quercus* sp.), buka lesného (*Fagus sylvatica*), javorov (*Acer* sp.), líp (*Tilia* sp.) brestov (*Ulmus* sp.) a prípadne aj hrabu obyčajného (*Carpinus betulus*),
 - d) neodstraňovať mŕtve drevo, ak to nie je nevyhnutné kvôli bezpečnosti a ochrane zdravia,
 - e) ak sa v biocentre alebo jeho bezprostrednej blízkosti vyskytnú invázne druhy (vrátane agáta bieleho), tieto intenzívne odstraňovať. Potláčanie takýchto druhov realizovať prioritne mechanickými alebo fyzikálnymi spôsobmi – chemické metódy použiť iba v prípade dlhodobu neúspešnej aplikácie iných spôsobov a zároveň výrazného šírenia invázneho druhu do okolia,
 - f) vylúčiť aplikáciu pesticídov alebo priemyselných hnojív v bezprostrednej blízkosti biocentra,
 - g) obmedziť akúkoľvek výstavbu v bezprostrednej blízkosti biocentra,
 - h) brániť tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.
 - 2) MBc2:
 - a) odstraňovanie náletových drevín (vrátane odstránenia ich biomasy z plochy) v prípade, že tieto dosiahnu väčších rozmerov alebo ich koruny začnú vytvárať súvislý zápoj,
 - b) sporadické pokosenie plochy s následným odstránením biomasy (nie mulčovanie!) s frekvenciou min. raz za 3 roky – kosiť až v druhej polovici leta,
 - c) vylúčenie pohybu ťažkých mechanizmov po ploche, v nevyhnutných prípadoch ich pohyb po ploche obmedziť na obdobie so zamrznutým povrchom pôdy (aspoň do hĺbky 5cm) alebo so silným povrchovým prúškom,
 - d) vylúčiť také zásahy do plochy alebo jej okolia, ktoré by vážne narušili vodný režim biotopu,
 - e) brániť tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.
 - 3) MBk1:
 - a) drevín okrem invázných a nepôvodných druhov – v prípade výskytu mladých jedincov drevín stromovitých druhov, tieto v prvých fázach vývoja podporovať mechanickým potláčaním bylinnej konkurencie v ich tesnom okolí (vyžínanie, ušľapávanie...). Odporúčame tiež líniovú výsadbu stanovištne vhodných stromovitých drevín, ako napr. jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), dub letný (*Quercus robur*), brest väzový (*Ulmus laevis*), javor poľný (*Acer campestre*) a ďalšie,
 - b) vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, vrátane krovín, ak sa nejedná o výrub drevín nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku, udržiavania ochranných pásiem produktovodov a energovodov alebo odstraňovanie invázných druhov,
 - c) prípadnú obnovu dospelého a zapojeného porastu v budúcnosti realizovať iba prostredníctvom citlivého účelového výrubu jednotlivých stromov až skupiniek stromov tak, aby nebola prerušená kontinuita brehového porastu, a aby sa v ňom nepretržite vyskytoval dostatok starých stromov,
 - d) neodstraňovať mŕtve drevo, ak to nie je nevyhnutné z hľadiska ochrany pred povodňami (napr. stromy spadnuté do koryta rieky) alebo kvôli bezpečnosti,
 - e) revitalizácia vodného toku,
 - f) vylúčiť také zásahy na ploche biokoridoru alebo v jeho bezprostrednom okolí, ktoré by významne menili vodný režim na lokalite (s výnimkou revitalizácie vodného toku),
 - g) v prípade rekonštrukcie cesty I. triedy I/65 a/alebo železničnej trate v mieste jej križovania s biokoridorom, uprednostniť také riešenie, ktoré v čo najväčšej miere zvýši priechodnosť biokoridoru a zníži bariérový efekt cestnej komunikácie a/alebo železničnej trate,
 - h) ak sa v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti vyskytnú invázne druhy (vrátane agáta bieleho), tieto intenzívne odstraňovať. Potláčanie takýchto druhov realizovať prioritne mechanickými alebo fyzikálnymi spôsobmi – chemické metódy použiť iba v prípade dlhodobu neúspešnej aplikácie iných spôsobov a zároveň výrazného šírenia invázneho druhu do okolia,

- i) brániť tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky,
- j) neumiestňovať stavby alebo iné trvalé bariéry v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 10m od biokoridoru..

4) MBk2:

- a) ponechať neobhospodarovaný pás v šírke min. 5m po oboch stranách melioračného kanála,
- b) najmä v časti bez súvislého stromovitého porastu maximálne podporiť prirodzený nálet akýchkoľvek drevín okrem inváznych a nepôvodných druhov – v prípade výskytu mladých jedincov drevín stromovitých druhov, tieto v prvých fázach vývoja podporovať mechanickým potláčaním bylinnej konkurencie v ich tesnom okolí (vyžíňanie, ušľapávanie...). Odporúčame tiež líniovú výsadbu stanovištné vhodných stromovitých drevín, ako napr. jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), dub letný (*Quercus robur*), brest vŕzový (*Ulmus laevis*), javor poľný (*Acer campestre*) a ďalšie,
- c) vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, vrátane krovín, ak sa nejedná o výrub drevín nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku, udržiavania ochranných pásiem produktovodov a energovodov alebo odstraňovanie inváznych druhov,
- d) prípadnú obnovu dospelého a zapojeného porastu v budúcnosti realizovať iba prostredníctvom citlivého účelového výrubu jednotlivých stromov až skupiniek stromov tak, aby nebola prerušená kontinuita brehového porastu, a aby sa v ňom nepretržite vyskytoval dostatok starých stromov,
- e) neodstraňovať mŕtve drevo, ak to nie je nevyhnutné z hľadiska ochrany pred povodňami (napr. stromy spadnuté do koryta rieky) alebo kvôli bezpečnosti,
- f) vylúčiť také zásahy na ploche biokoridoru alebo v jeho bezprostrednom okolí, ktoré by významne menili vodný režim na lokalite (s výnimkou revitalizácie vodného toku),
- g) ak sa v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti vyskytnú invázne druhy (vrátane agáta bieleho), tieto intenzívne odstraňovať. Potláčanie takýchto druhov realizovať prioritne mechanickými alebo fyzikálnymi spôsobmi – chemické metódy použiť iba v prípade dlhodobu neúspešnej aplikácie iných spôsobov a zároveň výrazného šírenia invázneho druhu do okolia,
- h) brániť tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky,
- i) neumiestňovať stavby alebo iné trvalé bariéry v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 5m od biokoridoru.

5) MBk3:

- a) ponechať neobhospodarovaný pás (resp. pás so špeciálnym režimom menežmentu – viď nižšie) v šírke cca 10 - 30 m (v úseku pozdĺž poľnej cesty min. 5 m po oboch jej stranách),
- b) neodstraňovať už naletené dreviny,
- c) v častiach bez už existujúcich drevín vysadiť líniu stromov po oboch stranách cesty, ideálne vysádzať poloodrastky až odrastky s neporušeným koreňovým balom v cieľovom rozstupe dospelých stromov 5 – 10 m. Vysádzať iba stanovištné vhodné pôvodné druhy drevín ako sú: duby (*Quercus* sp.), lipy (*Tilia* sp.), javory (*Acer* sp.), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), bresty (*Ulmus* sp.), v spodnej časti aj jelšu lepkavú (*Alnus glutinosa*). Primiešané by mali byť aj plodonosné dreviny: čerešňa vtáčia (*Ceresius avium*), jarabiny (*Sorbus* sp.), prípadne hruška planá (*Pyrus pyraeaster*). Z ihličnanov je možné využiť najmä borovicu lesnú (*Pinus silvestris*), táto by však nemala mať zastúpenie max. 10 %. Vysádzať možno aj domáce pôvodné druhy krov,
- d) vysadené stromy najmä v prvých 5 rokoch po výsadbe chrániť proti burine (vyžíňanie, zašľapávanie), počas dlhších suchých období zabezpečiť ich zalievanie,
- e) maximálne podporiť prirodzený nálet akýchkoľvek drevín okrem inváznych a nepôvodných druhov – v prípade výskytu mladých jedincov drevín stromovitých druhov, tieto v prvých fázach vývoja podporovať mechanickým potláčaním bylinnej konkurencie v ich tesnom okolí (vyžíňanie, ušľapávanie...),
- f) pás biokoridoru na doteraz obhospodarovanej pôde ponechať bez rozorávania či iného rozrušovania pôdy (s výnimkou výsadby drevín). V prvých 5 – 10 rokoch zabezpečiť kosenie 1 – 2 krát ročne – pri kosení ochraňovať vysadené alebo naletené dreviny. Neskôr nechať bez menežmentu (s výnimkou inváznych druhov),
- g) vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, vrátane krovín, ak sa nejedná o výrub drevín nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku, udržiavania ochranných pásiem produktovodov a energovodov alebo odstraňovanie inváznych druhov,
- h) prípadnú obnovu porastu v budúcnosti realizovať iba prostredníctvom citlivého účelového výrubu jednotlivých stromov až skupiniek stromov tak, aby nebola významnejšie prerušená kontinuita línie drevín, a aby sa v ňom nepretržite vyskytoval dostatok starých stromov,

- i) neodstraňovať mŕtve drevo, ak to nie je nevyhnutné z hľadiska ochrany pred povodňami (napr. stromy spadnuté do koryta rieky) alebo kvôli bezpečnosti,
- j) vylúčiť také zásahy na ploche biokoridoru alebo v jeho bezprostrednom okolí, ktoré by významne menili vodný režim na lokalite,
- k) ak sa v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti vyskytnú invázne druhy (vrátane agáta bieleho), tieto intenzívne odstraňovať. Potláčanie takýchto druhov realizovať prioritne mechanickými alebo fyzikálnymi spôsobmi – chemické metódy použiť iba v prípade dlhodobu neúspešnej aplikácie iných spôsobov a zároveň výrazného šírenia invázneho druhu do okolia,
- l) brániť tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky,
- m) neumiestňovať stavby alebo iné trvalé bariéry v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 10 m (v spodnej časti pri zastavanom území do 5 m) od biokoridoru.

6) MBK4:

- a) najmä v časti bez súvislého stromovitého porastu maximálne podporiť prirodzený nálet akýchkoľvek drevín okrem inváznych a nepôvodných druhov – v prípade výskytu mladých jedincov drevín stromovitých druhov, tieto v prvých fázach vývoja podporovať mechanickým potláčaním bylinnej konkurencie v ich tesnom okolí (vyžínanie, ušľapávanie...). Odporúčame tiež líniovú výsadbu stanovištne vhodných stromovitých drevín, ako napr. jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), dub letný (*Quercus robur*), brest vŕzový (*Ulmus laevis*), javor poľný (*Acer campestre*) a ďalšie,
- b) vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, vrátane krovín, ak sa nejedná o výrub drevín nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku, udržiavania ochranných pásiem produktovodov a energovodov alebo odstraňovanie inváznych druhov,
- c) prípadnú obnovu dospelého a zapojeného porastu v budúcnosti realizovať iba prostredníctvom citlivého účelového výrubu jednotlivých stromov až skupiniek stromov tak, aby nebola prerušená kontinuita brehového porastu, a aby sa v ňom nepretržite vyskytoval dostatok starých stromov,
- d) neodstraňovať mŕtve drevo, ak to nie je nevyhnutné z hľadiska ochrany pred povodňami (napr. stromy spadnuté do koryta rieky) alebo kvôli bezpečnosti,
- e) vylúčiť také zásahy na ploche biokoridoru alebo v jeho bezprostrednom okolí, ktoré by významne menili vodný režim na lokalite (s výnimkou revitalizácie vodného toku),
- f) ak sa v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti vyskytnú invázne druhy (vrátane agáta bieleho), tieto intenzívne odstraňovať. Potláčanie takýchto druhov realizovať prioritne mechanickými alebo fyzikálnymi spôsobmi – chemické metódy použiť iba v prípade dlhodobu neúspešnej aplikácie iných spôsobov a zároveň výrazného šírenia invázneho druhu do okolia,
- g) brániť tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky,
- h) neumiestňovať stavby alebo iné trvalé bariéry v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 5m od biokoridoru.

7) MBK5:

- a) vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, vrátane krovín, ak sa nejedná o výrub drevín nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku, udržiavania ochranných pásiem produktovodov a energovodov alebo odstraňovanie inváznych druhov,
- b) plochy bez porastu drevín obhospodarovat ako trvalé trávne porasty (extenzívne) alebo ponechať bez zásahu a podporiť na nich prirodzený nálet akýchkoľvek drevín okrem inváznych a nepôvodných druhov,
- c) v prípade rekonštrukcie cesty I. triedy I/65 a/alebo železničnej trate v mieste jej križovania s biokoridorom, uprednostniť také riešenie, ktoré v čo najväčšej miere zvýši priechodnosť biokoridoru a zníži bariérový efekt cestnej komunikácie a/alebo železničnej trate,
- d) prípadnú obnovu porastu realizovať iba prostredníctvom citlivého účelového výrubu jednotlivých stromov až skupiniek stromov tak, aby nebola prerušená kontinuita brehového porastu, a aby sa v ňom nepretržite vyskytoval dostatok starých stromov,
- e) neodstraňovať mŕtve drevo, ak to nie je nevyhnutné z hľadiska ochrany pred povodňami (napr. stromy spadnuté do koryta rieky) alebo kvôli bezpečnosti,
- f) vylúčiť také zásahy na ploche biokoridoru alebo v jeho bezprostrednom okolí, ktoré by významne menili vodný režim na lokalite,
- g) ak sa v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti vyskytnú invázne druhy (vrátane agáta bieleho), tieto intenzívne odstraňovať. Potláčanie takýchto druhov realizovať prioritne mechanickými alebo fyzikálnymi spôsobmi – chemické metódy použiť iba v prípade dlhodobu neúspešnej aplikácie iných spôsobov a zároveň výrazného šírenia invázneho druhu do okolia,
- h) brániť tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky,

- i) neumiestňovať stavby alebo iné trvalé bariéry v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 10 m (v zastavanom území obce min. do 5 m) od biokoridoru

8) IP1:

- a) v častiach bez súčasného výskytu drevín, najmä pôvodných stromovitých druhov, odporúčame líniovú výsadbu stromov po oboch stranách cesty. Ideálne vysádzať poloodrastky až odrastky s neporušeným koreňovým balom, v rozstupe 5 - 10 m. Vysádzať iba stanovištne vhodné pôvodné druhy drevín ako sú: duby (*Quercus* sp.), lipy (*Tilia* sp.), javory (*Acer* sp.), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), bresty (*Ulmus* sp.). Primiešané môžu byť aj plodonosné dreviny: čerešňa vtáčia (*Ceresius avium*), jarabiny (*Sorbus* sp.), prípadne hruška planá (*Pyrus pyrausta*). Z ihličnanov je možné využiť najmä borovicu lesnú (*Pinus silvestris*), táto by však nemala mať zastúpenie max. 10 %. Aspoň na niektorých miestach odporúčame doplniť aj pôvodné plodonosné krovité druhy,
- b) vysadené dreviny zabezpečiť proti poškodzovaniu zverou a minimálne v prvých 3 rokoch po výsadbe zabezpečiť i zalievanie počas dlhotrvajúcich období sucha vo vegetačnom období,
- c) ako doplnok (v extrémnom prípade alternatívu) Podporiť prirodzený nálet drevín okrem invázných a nepôvodných druhov – v prípade výskytu mladých jedincov drevín stromovitých druhov, tieto v prvých fázach vývoja podporovať mechanickým potláčaním bylinnej konkurencie v ich tesnom okolí (vyžínanie, ušľapávanie...),
- d) až do dosiahnutia hornej hranice fyziologického veku vysadených stromov vylúčiť akýkoľvek výrub drevín, vrátane krovín, ak sa nejedná o výrub drevín nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku, udržiavania ochranných pásiem produktovodov a energovodov alebo odstraňovanie invázných druhov. Potom pristúpiť k postupnej obnove výsadby stromov nahrádzaním jednotlivých jedincov,
- e) v prípade výskytu invázných druhov tieto eliminovať, prioritne mechanickými alebo fyzikálnymi spôsobmi – chemické metódy použiť iba v prípade dlhodobu neúspešnej aplikácie iných spôsobov a zároveň výrazného šírenia invázneho druhu do okolia,
- f) doteraz intenzívne obhospodarované časti zatrávniť výsevom zmesi pôvodných lúčnych druhov (príp. ponechať na samovoľné zarastenie). Minimálne v prvých 10 rokoch od zatrávnenia udržiavať kosením – raz ročne v druhej polovici leta s dôrazom na ochranu existujúcich vysadených aj naletených drevín,
- g) brániť tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky..

9) IP2:

- a) v severnej časti IP na západne orientovaných stráňach s teplomilnou vegetáciou zabrániť zarastaniu drevinami a vhodnými menežmentovými opatreniami (občasnou kosbou v neskorom lete s odstránením biomasy v intervale aspoň raz za 2 roky a občasným prepásaním) zvyšovať biodiverzitu a tým zveľaďovať biotop,
- b) v južnej, intenzívne obhospodarovanej časti bez výskytu teplomilnej vegetácie bez súčasného výskytu drevín, najmä pôvodných stromovitých druhov, odporúčame líniovú výsadbu stromov po oboch stranách cesty. Ideálne vysádzať poloodrastky až odrastky s neporušeným koreňovým balom, v rozstupe 5 - 10 m. Vysádzať iba stanovištne vhodné pôvodné druhy drevín ako sú: duby (*Quercus* sp.), lipy (*Tilia* sp.), javory (*Acer* sp.), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), bresty (*Ulmus* sp.). Primiešané môžu byť aj plodonosné dreviny: čerešňa vtáčia (*Ceresius avium*), jarabiny (*Sorbus* sp.), prípadne hruška planá (*Pyrus pyrausta*). Z ihličnanov je možné využiť najmä borovicu lesnú (*Pinus silvestris*), táto by však nemala mať zastúpenie max. 10 %. Redšiu výsadbu stromovitých drevín odporúčame aj v šicších častiach s už existujúcim sporadickým náletom krovitých drevín. Aspoň na niektorých miestach odporúčame doplniť aj pôvodné plodonosné krovité druhy,
- c) vysadené dreviny zabezpečiť proti poškodzovaniu zverou a minimálne v prvých 3 rokoch po výsadbe zabezpečiť i zalievanie počas dlhotrvajúcich období sucha vo vegetačnom období,
- d) ako doplnok (v extrémnom prípade alternatívu) Podporiť prirodzený nálet drevín okrem invázných a nepôvodných druhov – v prípade výskytu mladých jedincov drevín stromovitých druhov, tieto v prvých fázach vývoja podporovať mechanickým potláčaním bylinnej konkurencie v ich tesnom okolí (vyžínanie, ušľapávanie...),
- e) až do dosiahnutia hornej hranice fyziologického veku vysadených stromov vylúčiť akýkoľvek výrub drevín, vrátane krovín, ak sa nejedná o výrub drevín nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku, udržiavania ochranných pásiem produktovodov a energovodov alebo odstraňovanie invázných druhov. Potom pristúpiť k postupnej obnove výsadby stromov nahrádzaním jednotlivých jedincov,

- f) v prípade výskytu inváznych druhov tieto eliminovať, prioritne mechanickými alebo fyzikálnymi spôsobmi – chemické metódy použiť iba v prípade dlhodobu neúspešnej aplikácie iných spôsobov a zároveň výrazného šírenia invázneho druhu do okolia,
- g) doteraz intenzívne obhospodarované časti zatrávniť výsevom zmesi pôvodných lúčnych druhov (príp. ponechať na samovoľné zarastenie). Minimálne v prvých 10 rokoch od zatrávnenia ich udržiavať kosením – raz ročne v druhej polovici leta s dôrazom na ochranu existujúcich vysadených aj naletených drevín,
- h) brániť tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.

10) IP3:

- a) v častiach bez súčasného výskytu drevín, najmä pôvodných stromovitých druhov, odporúčame líniovú výsadbu stromov po oboch stranách cesty. Ideálne vysádzať poloodrastky až odrastky s neporušeným koreňovým balom, v rozstupe 5 - 10 m. Vysádzať iba stanovištne vhodné pôvodné druhy drevín ako sú: duby (*Quercus* sp.), lipy (*Tilia* sp.), javory (*Acer* sp.), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), bresty (*Ulmus* sp.). Primiešané môžu byť aj plodonosné dreviny: čerešňa vtáčia (*Ceresius avium*), jarabiny (*Sorbus* sp.), prípadne hruška planá (*Pyrus pyraeaster*). Z ihličnanov je možné využiť najmä borovicu lesnú (*Pinus silvestris*), táto by však nemala mať zastúpenie max. 10%. Aspoň na niektorých miestach odporúčame doplniť aj pôvodné plodonosné krovité druhy,
- b) vysadené dreviny zabezpečiť proti poškodzovaniu zverou a minimálne v prvých 3 rokoch po výsadbe zabezpečiť i zalievanie počas dlhotrvajúcich období sucha vo vegetačnom období,
- c) ako doplnok (v extrémnom prípade alternatívu) podporiť prirodzený nálet drevín okrem inváznych a nepôvodných druhov – v prípade výskytu mladých jedincov drevín stromovitých druhov, tieto v prvých fázach vývoja podporovať mechanickým potláčaním bylinnej konkurencie v ich tesnom okolí (vyžíňanie, ušľapávanie...),
- d) až do dosiahnutia hornej hranice fyziologického veku vysadených stromov vylúčiť akýkoľvek výrub drevín, vrátane krovín, ak sa nejedná o výrub drevín nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku, udržiavania ochranných pásiem produktovodov a energovodov alebo odstraňovanie inváznych druhov. Potom pristúpiť k postupnej obnove výsadby stromov nahrádzaním jednotlivých jedincov,
- e) v prípade výskytu inváznych druhov tieto eliminovať, prioritne mechanickými alebo fyzikálnymi spôsobmi – chemické metódy použiť iba v prípade dlhodobu neúspešnej aplikácie iných spôsobov a zároveň výrazného šírenia invázneho druhu do okolia,
- f) doteraz intenzívne obhospodarované časti zatrávniť výsevom zmesi pôvodných lúčnych druhov (príp. ponechať na samovoľné zarastenie). Minimálne v prvých 10 rokoch od zatrávnenia udržiavať kosením – raz ročne v druhej polovici leta s dôrazom na ochranu existujúcich vysadených aj naletených drevín,
- g) brániť tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.

11) IP4:

- a) najmä v časti bez súvislého stromovitého porastu maximálne podporiť prirodzený nálet akýchkoľvek drevín okrem inváznych a nepôvodných druhov – v prípade výskytu mladých jedincov drevín stromovitých druhov, tieto v prvých fázach vývoja podporovať mechanickým potláčaním bylinnej konkurencie v ich tesnom okolí (vyžíňanie, ušľapávanie...). Vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, vrátane krovín, ak sa nejedná o výrub drevín nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku, udržiavania ochranných pásiem produktovodov a energovodov alebo odstraňovanie inváznych druhov,
- b) prípadnú obnovu dospelého a zapojeného porastu v budúcnosti realizovať iba prostredníctvom citlivého účelového výrubu jednotlivých stromov až skupiniek stromov tak, aby nebola prerušená kontinuita brehového porastu, a aby sa v ňom nepretržite vyskytoval dostatok starých stromov,
- c) starostlivosť o stromy na ploche cintorína a po jeho obode robiť s ohľadom na potrebu zachovania starých no ešte vitálnych a stabilných stromov, pri výsadbe nových stromov uprednostniť pôvodné domáce druhy stromovitého vzrastu,
- d) mimo areálu cintorína neodstraňovať mŕtve drevo, ak to nie je nevyhnutné kvôli bezpečnosti,
- e) ak sa na ploche prvku vyskytnú invázne druhy (vrátane agáta bieleho), tieto intenzívne odstraňovať. Potláčanie takýchto druhov realizovať prioritne mechanickými alebo fyzikálnymi spôsobmi – chemické metódy použiť iba v prípade dlhodobu neúspešnej aplikácie iných spôsobov a zároveň výrazného šírenia invázneho druhu do okolia,
- f) brániť tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.

12) IP5:

- a) zvoliť menej intenzívnu pastvu s nižším prísunom výkalov dobytka na plochu, alebo zmeniť na kosenú lúku (pravidelne kosiť 1-2 krát ročne),
- b) mokradové plochy ohradiť a zabrániť prístupu dobytka. Jeden - dva krát ročne nechať prepásť dobytkom, alebo pokosiť,
- c) udržiavať v stave extenzívne obhospodarovanej poloprirodzenej lúky, príp. pasienku. Možný prísев trávnych a bylinných druhov typických pre prirodzené lúky,
- d) pravidelné kosenie 2 krát ročne, príp. možnosť udržiavať aj pasiením (extenzívnym),
- e) vylúčiť hnojenie či aplikáciu pesticídov,
- f) v prípade výskytu inváznych druhov tieto eliminovať, prioritne mechanickými alebo fyzikálnymi spôsobmi – chemické metódy použiť iba v prípade dlhodobu neúspešnej aplikácie iných spôsobov a zároveň výrazného šírenia invázneho druhu do okolia,
- g) vylúčiť výstavbu na ploche IP,
- h) brániť tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.

13) IP6, IP7, IP8:

- a) udržiavať v stave extenzívne obhospodarovanej poloprirodzenej lúky, resp. pasienku. Možný prísев trávnych a bylinných druhov typických pre prirodzené lúky,
 - b) pravidelné extenzívne pasienie, príp. striedanie s kosením, (kosenie max. 2 krát ročne, s následným odstránením pokosenej biomasy – nie mulčovanie),
 - c) vylúčiť hnojenie priemyselnými hnojivami, intenzívne hnojenie organickými hnojivami či aplikáciu pesticídov,
 - d) v prípade výskytu inváznych druhov tieto eliminovať, prioritne mechanickými alebo fyzikálnymi spôsobmi – chemické metódy použiť iba v prípade dlhodobu neúspešnej aplikácie iných spôsobov a zároveň výrazného šírenia invázneho druhu do okolia,
 - e) vylúčiť výstavbu na ploche IP,
 - f) brániť tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.
- c) Opatrenia na ochranu vodných tokov:
- 1) chrániť štruktúru porastov v blízkosti tokov, ktoré zadržiavajú prudké dažde, spomaľujú odtok a vsakovanie vody a zamedzujú eróziu,
 - 2) odporúčať výsadbu brehových porastov (aspoň línii) na ochranu brehov vodných tokov a izoláciu pred znečistením aj v intravilánoch, kde je to možné,
 - 3) revitalizovať napriamené a regulované koryto vodných tokov vo voľnej krajine,
 - 4) zachovať prirodzené meandrovanie tokov a dostatočnú šírku ochranných zón pre pohyb koryta,
 - 5) z regionálneho hľadiska spriechodniť existujúce bariéry – dve hate („šľajse“) na Turci pri teplárni a nad rybníkom Čajka ako zásadné opatrenie na zlepšenie spojitosti a na celkovú revitalizáciu medzinárodne významného riečneho ekosystému Turca (územia sústavy NATURA 2000 a mokrade medzinárodného významu) (technické riešenie pripravil Ing. V. Krížik, uložené na Správe NP Veľká Fatra v Martine),
 - 6) zamedziť vypúšťaniu odpadových vôd z poľnohospodárskej výroby do vodných tokov,
 - 7) nezasahovať ťažkou mechanizáciou a bezprostredné okolie vodných plôch, pretože mokrade sú veľmi citlivé na vplyvy erózie a znečisťovanie, umiestňovať lesné cesty mimo vodných tokov vrátane brehových porastov,
 - 8) obmedziť až vylúčiť výrub porastov drevín v blízkosti tokov, ktoré spomaľujú odtok a vsakovanie vody a zamedzujú eróziu, udržiavať pestrú vekovú skladbu,
 - 9) tam, kde brehový porast chýba, výsadbou založiť nový,
 - 10) podporovanie vytvárania mokradí (zvýšenie inundačnej a retenčnej kapacity horných a stredných tokov),
 - 11) obmedziť vytváranie nepriepustných plôch v urbanizovanom priestore, preferovať možnosti vsakovania a zachytávania dažďových vôd a ich využívanie na úžitkové účely.
- d) Opatrenia na ochranu poľnohospodárskej pôdy:
- 1) podporovať ekologické poľnohospodárstvo,
 - 2) znížiť výmeru jednotlivých blokov ornej pôdy a rozčleniť ich remízkami a líniovou výsadbou drevín.
- e) Opatrenia na zlepšenie pôsobenia štruktúry vnímanej krajiny:
- 1) zabezpečiť ochranu prírodných zdrojov
 - 2) vylúčiť výruby v brehových porastoch Turca s výnimkou odstraňovania drevín zasahujúcich do toku
 - 3) pri výstavbe neumiestňovať stavby v blízkosti tokov

- 4) zabrániť zmenšovaniu regionálneho otvoreného krajinného priestoru rozvojom obytných zón na vyvýšenom náplavovom kuželi Belianky/Necpálky a nerozvíjať výstavbu v záplavovom území Turca,
 - 5) vytvárať v navrhovaných obytných, rekreačných a výrobných plochách uličnú alebo areálovú zeleň so živými plotmi, trávnikmi a drevinovou vegetáciou,
 - 6) v sídelnej vegetácii zachovávať mozaiku rôznovekých drevín, s dôrazom na zachovanie starých stromov (najhodnotnejších pre biodiverzitu),
 - 7) rozvíjať ekologické poľnohospodárstvo, podporiť extenzívne využívanie trvalých trávnych porastov,
 - 8) opticky izolovať nevzhľadné poľnohospodárske a výrobnotechnické areály a iné rušivo pôsobiace technické prvky (napr. skládky stavebného odpadu a pod.) v krajine výsadbou stromov a krov po ich obvode,
 - 9) dôkladné dodržiavanie zákona o odpadoch, vrátane sankcií; pri vydávaní súhlasov na uskladnenie prebytočnej zeminyprednostniť zdevastované územia a intravilány.
- f) Opatrenia na skvalitnenie rekreačných služieb:
- 1) vytvoriť podmienky pre propagáciu tradičných a nedeštruktívnych foriem využívania krajiny: ovocné sady, sušenie ovocia, výroba muštov, pasenie dobytka, oviec, včelárstvo, prezentácia ľudových remesiel,
 - 2) podporiť aktívne formy rekreácie (agroturizmus, ekoturizmus, birdwatching, gastroturizmus a pod.), a vytvoriť v obci podmienky pre aktívnu formu rekreácie (napríklad: vybudovanie náučného chodníka, turistickej a cyklistickej trasy),
 - 3) podporiť alternatívne formy poľnohospodárstva a využívania pôdy (organické farmárstvo,
 - 4) podporiť výrobu informačných materiálov o rekreačných aktivitách v obci (napríklad: výrobu dokumentačného filmu o obci, informačných letákov a iné).
- g) Opatrenia na zlepšenie kvality životného prostredia a ochranu zdravia obyvateľstva:
- 1) zamedziť znečisťovaniu a znehodnocovaniu prírodných zdrojov, ktoré súvisia s ľudským zdravím,
 - 2) pravidelne monitorovať kvalitu povrchových a podzemných vôd a na základe výsledkov realizovať opatrenia na elimináciu zdrojov znečistenia,
 - 3) monitorovať vplyv priemyselných prevádzok na kvalitu ovzdušia v obci a na základe výsledkov realizovať opatrenia na elimináciu zdrojov znečistenia,
 - 4) monitorovať vplyv nelegálnych skládok a navážok stavebného odpadu v miestach s vykonanou rekultiváciou mokradí na kvalitu pôdy, vody, ovzdušia a zdravie obyvateľstva,
 - 5) zamedziť vzniku nelegálnych skládok komunálneho odpadu,
 - 6) zmierňovať negatívne vplyvy cestnej dopravy v osídlenej časti obce výsadbou vetrolamov a stromoradií stanovištne pôvodnými drevinami,
 - 7) vytvárať podmienky pre separovanie a zhodnocovanie komunálneho odpadu a kompostovanie,
 - 8) minimalizovať negatívne vplyvy výrobných a poľnohospodárskych prevádzok na životné prostredie vysadením izolačnej zelene.
- h) Opatrenia na ochranu kultúrno-historických zdrojov:
- 1) zabezpečiť základnú ochranu národnej kultúrnej pamiatky, aby nedošlo k degradácii jej pamiatkových hodnôt,
 - 2) pri akejkoľvek stavebnej činnosti, prácach na národnej kultúrnej pamiatke postupovať v zmysle zákona č. 49/ 2002 Zb. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov,
 - 3) využívať a prezentovať pamiatku v súlade s jej pamiatkovými hodnotami, zvýšiť povedomie obyvateľstva o kultúrnom dedičstve regiónu.
 - 4) zvýšiť povedomie obyvateľstva o kultúrnom dedičstve regiónu,
 - 5) obnoviť a doplniť prvky, znaky a symboly kultúrno-historickej hodnoty krajiny, vrátane prvkov regionálnej architektúry,
 - 6) podporiť zdokumentovanie pamätihodností obce,
 - 7) prehodnotiť využívanie moderných prvkov parkových výsadiieb a neprirodzene sfarbených exotických drevín, namiesto nich uprednostniť prirodzene a nerušivo pôsobiace druhy a prvky.
- i) Opatrenia vodohospodárskych záujmov vzhľadom na dopravnú infraštruktúru
- 1) za účelom ochrany vodohospodárskych záujmov a v záujme zamedzenia migračných bariér, škôd a porúch na vodných tokoch, ako aj zabezpečenia riadnej údržby vodných tokov správca vodných tokov požaduje v prípade návrhu nových dopravných a technických riešení miestne komunikácie, resp. dopravné vybavenie akéhokoľvek druhu, ktoré budú križovať vodný tok navrhovať:

- a) ako jednotnú zbernú komunikáciu pre ucelenú oblasť v súbehu s vodným tokom a následným (jedným spoločným) križovaním vodného toku, umiestneným vo vhodnom profile vodného toku,
- b) ako dopravné a technické riešenie, ktoré bude prednostne využívať už vybudované mostné objekty,
- c) križovanie s vodnými tokmi technicky riešiť v súlade s príslušnými platnými STN,
- d) za účelom optimalizácie a regulácie nových mostných objektov križujúcich vodné toky, návrh umiestnenia je potrebné ešte pred zahájením spracovania podrobnejšej dokumentácie odsúhlasiť so správcom vodného toku.

Opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov činností a stavieb, ktoré sú súčasťou záväzných regulatívov Územného plánu obce Košťany nad Turcom, vrátane vymedzenia verejnoprospešných stavieb. Z pohľadu posúdenia vplyvov územného plánu obce na životné prostredie je možné tieto opatrenia považovať za dostatočné.

V. Porovnanie variantov (vrátane porovnania s nulovým variantom)

1. Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu.

Cieľom hodnotenia je vybrať optimálne riešenie alebo optimálny variant riešenia v procesoch posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zadávacím dokumentom pre spracovanie územného plánu je „Zadanie pre vypracovanie Územného plánu“ (schválené zastupiteľstvom obce dňa 26.02.2018, č. uznesenia 4/2018). Zadanie stanovuje rozsah, obsah a spôsob spracovania územnoplánovacej dokumentácie. Zadanie bolo vypracované na základe Prieskumov a rozborov pre Územný plán obce a Krajinnoekologického plánu vrátane podkladov a informácií získaných počas prípravných prác.

Na základe Zadania pre spracovanie územného plánu bol spracovaný Návrh ÚPN O pre výber optimálneho variantu v procese posudzovania. Územnoplánovacia dokumentácia, t.j. územný plán obce je základným nástrojom územného rozvoja a starostlivosti o životné prostredie riešeného územia. Jeho najdôležitejším výstupom je záväzná časť, v ktorej sa schvaľujú zásady a regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využitia územia. Stanovujú sa opatrenia v území, podmienky funkčného využívania územia a priestorového usporiadania územia a umiestňovania verejnoprospešných stavieb. Dôležitosť jednotlivých zásad a regulatívov je stanovená ich záväznosťou. Záväzná časť ÚPN O bude vyhlásená všeobecným záväzným nariadením obce.

Dopracovanie optimálneho variantu územného plánu bude možné až po jeho prerokovaní s dotknutými orgánmi a verejnosťou, posúdení vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie, vypracovaní odborného posudku a vydaním záverečného stanoviska.

Zásady a regulatívy v záväznej časti

ZÁVÄZNÁ ČASŤ RIEŠENIA ÚZEMNÉHO PLÁNU

- Zásady a regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využitia územia pre funkčné a priestorovo homogénne jednotky
- Prípustné, obmedzujúce alebo vylučujúce podmienky na využitie jednotlivých plôch a intenzitu ich využitia
- Zásady a regulatívy pre umiestnenie bývania a rekreácie
- Zásady a regulatívy pre umiestnenie občianskeho vybavenia územia
- Zásady a regulatívy pre umiestnenie výroby
- Zásady a regulatívy umiestnenia verejného dopravného vybavenia územia
- Zásady a regulatívy umiestnenia verejného technického vybavenia územia
- Zásady a regulatívy zachovania kultúrohistorických hodnôt pre ochranu prírody a tvorbu krajiny, pre ochranu a využívanie prírodných zdrojov, pre vytváranie a udržiavanie ekologickej stability vrátane plôch zelene
- Zásady a regulatívy ochrany a využívania prírodných zdrojov, ochrany prírody a tvorby krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability
- Vymedzenie zastavaného územia obce
- Vymedzenie ochranných pásem a chránených území podľa osobitných predpisov
- Plochy pre verejnoprospešné stavby, pre vykonanie delenia a sceľovania pozemkov, pre asanáciu a pre chránené časti krajiny
- Určenie, na ktoré časti obce je potrebné obstaráť a schváliť územný plán zóny

- Zoznam verejnoprospešných stavieb
- Schéma záväzných častí riešenia a verejnoprospešných stavieb

2. Porovnanie variantov.

Nultý variant

Nultý variant v prípade nerealizovania rozvojových zámerov by bol ustrnutím obce a jej nekonceptným rozvojom. Doterajší územný plán obce už vzhľadom k dobe svojho vzniku nespĺňa súčasné požiadavky na územnoplánovacia dokumentáciu. Územnoplánovacia dokumentácia bola vypracovaná a schválená ešte v predchádzajúcom spoločensko-ekonomickom zriadení (Územný plán hospodársko-sídelnej aglomerácie Martin, súčasťou ktorého bolo aj riešenie obce Košťany nad Turcom. ÚPN-HSA Martin bol schválený uznesením Vlády SR č. 282/79 zo dňa 9. 7.1979, zhotoviteľ URBION Banská Bystrica). V súčasnosti ma 3 zmeny a doplnky, posledný z roku 2010. K pôvodnej územnoplánovacej dokumentácii bol schválený väčší počet zmien a doplnkov, čím sa znižuje prehľadnosť dokumentácie a do istej miery aj konzistentnosť pôvodnej rozvojovej koncepcie. Usmerňovanie ďalšieho rozvoja obce preto nebolo vhodné realizovať formou ďalších zmien a doplnkov územnoplánovacej dokumentácie.

Variant

Variant „1“ (navrhovaný) predstavuje samotný návrh riešenia koncepcného dokumentu – územného plánu. Za predpokladu realizácie návrhov obsiahnutých v územnoplánovacej dokumentácii budú definované, prípadne eliminované existujúce alebo potenciálne environmentálne problémy, čím sa znížia negatívne vplyvy na životné prostredie obce, jej obyvateľov, ako aj na prírodné prostredie. Navrhované riešenie počíta s vyváženým rozvojom územia. Prispieva k zachovaniu scenérie krajiny a kompozično-estetických charakteristík pôvodnej urbanistickej štruktúry. Rozvojové plochy sú priestorovo rovnomerne rozmiestnené v nadväznosti na zastavané územie.

Návrh územného plánu obce navrhuje odstránenie deficitov dopravnej a technickej infraštruktúry, čo je predpokladom ochrany životného prostredia a je faktorom atraktívnosti obce pre rôzne cieľové skupiny (obyvateľov, podnikateľov, návštevníkov). Navrhuje sa napojenie nových rozvojových plôch na inžinierske siete, vybudovanie nových miestnych komunikácií a chodníkov, ako aj vybudovanie novej cyklistickej trasy.

V porovnaní s nulovým variantom sa v navrhovanom variante predpokladá vyššia intenzita rozvoja v istých lokalitách, preto môže byť pôsobenie niektorých vplyvov spojených s novou výstavbou výraznejšie. Nulový variant však nerieši odstránenie existujúcich deficitov a environmentálnych problémov. Predpokladané vplyvy vyplývajúce z hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie, spolu s opatreniami na elimináciu týchto vplyvov, nevytvárajú takú antropogénnu záťaž v území, ktorá by negatívne ovplyvnila životné prostredie.

VI. Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie a zdravie a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave životného prostredia a zdravia

Návrh riešenia Územného plánu obce vychádza z odborných poznatkov a analýz, ktoré boli vypracované podľa ustanovení zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov a vyhlášky č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii ako aj metodických usmernení ministerstva životného prostredia pre spracovanie územnoplánovacej dokumentácie obce a krajinnoekologického plánu.

Riešenie územného plánu vychádza z komplexných prieskumov a rozborov a špecifického krajinnoekologického plánu pre riešenie územnoplánovacej dokumentácie, ktorý analyzuje stav životného prostredia, problematiku ochrany prírody a tvorby krajiny a dopĺňa územný systém ekologickej stability regionálneho významu o miestne prvky, ktoré sú prevzaté do riešenia územného plánu. Úlohou tejto správy nie je hodnotiť vplyvy územného plánu na životné prostredie, ale poskytnúť podklady a východiská pre hodnotenie prípadných dopadov realizácie riešenia rozvoja navrhnutého územným plánom.

V správe je už nižšie uvedené, že koncepcia riešenia územného plánu obce nemá priamy vplyv na životné prostredie, ale vytvára predpoklady na cieľavedomý rozvoj, ktorý je založený na princípe udržania a skvalitňovania životného prostredia.

Z odborného urbanistického pohľadu možno konštatovať, že realizáciou riešenia územného plánu obce a stanovením navrhnutých regulatívov dôjde k podstatnému zlepšeniu stavu životného prostredia a ekologickej stability riešeného územia.

VII. Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracúvaní správy o hodnotení

V rámci vypracovania predmetnej správy je deklarované zdôvodňovanie vplyvov „navrhovanej koncepcie územného plánu obce“ na životné prostredie.

Predmetný územný plán obce nemá priamy vplyv na životné prostredie, nakoľko ide o územnoplánovací dokument a jeho riešenie vychádza z princípov trvalo udržateľného rozvoja obce.

Takisto istá neurčitosť môže vyplývať z faktu, že v princípe žiadna územnoplánovacia dokumentácia nerieši konkrétne činnosti, prevádzky v nových rozvojových plochách a preto nie sú známe konkrétne vplyvy, limitné hodnoty, na obyvateľov obce a životné prostredie. Jednotlivé prevádzky a činnosti by mali byť posudzované v zmysle tretej časti zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov.

Je možné konštatovať, že sa nevyskytli žiadne podstatné nedostatky ani neurčitosti významného charakteru pri spracovaní správy o hodnotení.

VIII. Všeobecne záverečné zhrnutie

Návrh riešenia Územného plánu obce vychádza z odborných poznatkov a analýz, ktoré boli vypracované podľa ustanovení zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov a vyhlášky č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii.

V rámci spracovania územného plánu boli rešpektované záväzné časti Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2001 (KÚRS 2001) schválená nariadením vlády SR zo dňa 14.8.2002, ktoré vyšlo v zbierke zákonov pod číslom 528/2002 Z.z., a ÚPN VÚC Žilinského kraja, vrátane jeho zmien a doplnkov.

Strategický dokument „Návrh územného plánu obce Košťany nad Turcom“ bol spracovaný na základe schváleného Zadania pre spracovanie územného plánu obce, ktoré bolo dohodnuté s dotknutými orgánmi a pripomienkované verejnosťou v súlade s ustanoveniami stavebného zákona (§ 20 stavebného zákona).

V Návrhu ÚPN O Košťany nad Turcom sú akceptované relevantné požiadavky dotknutých orgánov štátnej správy, správcov dopravnej a technickej infraštruktúry a verejnosti.

Záverom sa konštatuje, že návrh riešenia územného plánu za dodržania opatrení na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľstva v kapitole IV. tejto správy predstavuje vhodný, optimálny rozvojový dokument pre obec v dlhodobom horizonte, umožňuje primeraný rozvoj obce vo všetkých sférach rozvoja, najmä v oblasti bývania, občianskej vybavenosti, rekreácie, výroby a rozvoj zamestnanosti s príslušnou dopravnou a technickou vybavenosťou. Nepriináša žiadne návrhy, ktoré by zhoršovali zásadne životné prostredie, poškodzovali osobitne chránenú časť prírody a krajiny.

IX. Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali, ich podpis (pečiatka)

Ing. Igor Kmeť – ekomap
Pavlova Ves č. 36
032 21 Pavlova Ves
IČO: 47363959

.....
podpis

Ing. Igor Kmeť odborne spôsobilý na účely posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa § 61 ods. 8 zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov registrovaný pod číslom 619/2014/OEP.

X. Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom na vypracovanie správy o hodnotení

- a) Prieskumy a rozbor (vrátane Krajinnoeekologického plánu) pre ÚPN Obce Košťany nad Turcom.
- b) Zadanie pre ÚPN Obce Košťany nad Turcom.

XI. Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov podpisom (pečiatkou) oprávneného zástupcu navrhovateľa

V Košťanoch nad Turcom dňa
starosta obce

Príloha č.1: Vyhodnotenie požiadaviek určených v rozsahu hodnotenia

Príloha obsahuje vyhodnotenie špecifických požiadaviek z Rozsahu hodnotenia určený podľa § 8 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov pre hodnotenie vplyvov návrhu strategického dokumentu „Územný plán obce Košťany nad Turcom“ na životné prostredie z dňa 05.10.2017 pod č. j. OU-MT-OSZP-2017/012881.

Špecifické požiadavky

Zo stanovísk doručených k oznámeniu a z obsahu oznámenia vyplynula potreba v správe o hodnotení podrobnejšie rozpracovať nasledovné okruhy otázok súvisiacich s navrhovaným strategickým dokumentom :

2.2.1. V správe o hodnotení bude vyhodnotený súlad návrhu strategického dokumentu s ďalšími nadradenými dokumentmi: Územný plán Veľkého územného celku Žilinský kraj v znení jeho neskorších zmien a doplnkov; Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v SR (uznesenie vlády SR č. 223/2013) a pod.

Návrh strategického dokumentu (ÚPN O Košťany nad Turcom) je riešený v súlade so záväznou časťou ÚPN VÚC Žilinského kraja v znení jeho všetkých zmien a doplnkov, záväzné regulatívy ktoré vplývajú na riešené územie sú uvedené v strategickom dokumente v kap.B.2. a cyklistická doprava je riešená v kapitole B.13 v súlade s Národnou stratégiou a rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v SR.

2.2.2. V správe o hodnotení bude vyhodnotený súlad návrhu strategického dokumentu s požiadavkami na ochranné pásma pri existujúcich a navrhovaných činnostiach v zmysle platnej legislatívy.

Návrh strategického dokumentu (ÚPN O Košťany nad Turcom) je primerane v súlade s požiadavkami na ochranné pásma ochranné pásma sú popísané v kapitole C.II. 8, vyhodnotený vplyv kap. C. III.

2.2.3. Do správy o hodnotení bude zapracované stanovisko Ministerstva ŽP SR, Odboru štátnej geologickej správy s priloženými mapovými podkladmi č.j. 5988/2017-5.3 42099/2017 zo dňa 20.09.2017, t.j. vyznačenie území s evidovanými ložiskami nevyhradeného nerastu, skládkami odpadu, environmentálnymi záťažami, zosuvnými územiami, radónovými rizikami, s vyhodnotením vhodnosti návrhu na využitie týchto území s prihliadnutím na existujúce riziká.

Zapracované v kap. B .I.3 , B.II.5, C.II.1, .C.II.5 a vyhodnotený vplyv v kap C.III.

2.2.4. Do správy o hodnotení zapracovať rozsah potreby odňatia poľnohospodárskej pôdy a vyhodnotiť jeho vplyvy z hľadiska ochrany poľnohospodárskej pôdy.

Zapracované, rozsah odňatia poľnohospodárskej pôdy v kap. B.I.1. a vyhodnotený vplyv v kap C.III. 6

2.2.5. V správe o hodnotení strategického dokumentu rešpektovať existujúcu a pripravovanú dopravnú infraštruktúru a jej trasovanie, predovšetkým trasovanie a ochranné pásmo rýchlostnej cesty R3.

Správa o hodnotení rešpektuje existujúcu a pripravovanú dopravnú infraštruktúru a trasovanie a OP rýchlostnej cesty R3, rýchlostná cesta nezasahuje do riešeného územia k.ú. Košťany nad Turcom.

2.2.6. V správe o hodnotení strategického dokumentu posúdiť a vyhodnotiť:

a) nepriaznivé vplyvy z dopravy v lokalitách situovaných v blízkosti pozemných komunikácií a železničných tratí a navrhnuť opatrenia na ich elimináciu, záväzné pre investora novo navrhovaných činností v území v dosahu nepriaznivého vplyvu,

Posúdené a vyhodnotené v kap. B.II bod 4. Hluk a vibrácie, v kap. C.IV. bod G Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľstva v strategickom dokumente.

b) dopravné napojenia navrhovaných lokalít riešiť na základe výhľadovej intenzity dopravy,

Posúdené a vyhodnotené v kap. B.II bod 4. Hluk a vibrácie, dopravné napojenia a navrhovaný stav dopravy je vyhodnotený v kap. C.II.9.

c) vyhodnotiť dopravné riešenia z hľadiska druhov dopravy, vrátane šetriacich životné prostredie, dostupnosti pre všetkých občanov, bezpečnosti cestnej premávky a bezpečnosti pohybu chodcov a cyklistov.

Posúdené a vyhodnotené dopravné riešenie z hľadiska druhov dopravy v kapitole B.I.5 a v kapitole C.II.9.

2.2.7. Vyhodnotiť vplyv riešenia využitia územia na zdravie ľudí najmä z hľadiska ochrany pred hlukom, navrhovanou zeleňou, možnosťou pohybovej aktivity, dodržiavaním hygienických ochranných pásiem.

Požiadavky sú zapracované a vyhodnotené v kap. C.III bod 1. vplyvy na obyvateľstvo, a 13 komplexné posúdenie očakávaných vplyvov.

2.2.8. V správe o hodnotení je potrebné vyhodnotiť a posúdiť:

a) existujúci stav v oblasti vykurovania,

Požiadavky sú zapracované a vyhodnotené v kap. B.I bod 4.Energetické zdroje, v kapitole C.III bod 4.

b) vyhodnotenie možností využitia alternatívnych/obnoviteľných zdrojov energie,

Požiadavky sú zapracované a vyhodnotené v kap. B.I bod 4.Energetické zdroje, v kap. C.III bod 4. Vplyvy na ovzdušie,

c) vyhodnotenie existujúcich činností a prijať opatrenia na eliminovanie nepriaznivých vplyvov vypúšťania emisií z navrhovaných činností.

Požiadavky sú zapracované a vyhodnotené v kap. C.III 4., opatrenia na eliminovanie nepriaznivých vplyvov vypúšťania emisií z navrhovaných činností v kap C.IV bod A, E a G.

2.2.9. V správe o hodnotení je potrebné vyhodnotiť a posúdiť:

a) lokality povodňového ohrozenia a prijať opatrenia na jej zabezpečenie na základe záplavových čiar z máp povodňového ohrozenia.

Vyhodnotený vplyv strategického dokumentu na odtokové pomery je v kap. C.III.5. a opatrenia sú rozpísané v C.IV. bod C a G.

V strategickom dokumente (ÚPN O Košťany nad Turcom) sú zapracované požiadavky protipovodňovej ochrany a ochrany vodných tokov v kapitolách: B. 10 Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov; B. 11.3 Ochrana pred povodňami; 13.1.10 Ochrana vodohospodárskych záujmov vzhľadom na dopravnú infraštruktúru; B. 13.2.2 Vodné plochy a toky; B. 13.2.3. Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd; B.14.2 Ochrana povrchových a podzemných vôd; B.14.2.1 Legislatívna ochrana vôd; B.14.3 ochrana územia pred povodňami; C.2 Prípustné, obmedzujúce alebo vylučujúce podmienky na využitie jednotlivých plôch a intenzitu ich využitia; C.2.1 Prípustné, obmedzujúce a vylučujúce podmienky na podrobnejšie funkčné využitie jednotlivých funkčných plôch v katastrálnom území obce; C.7.1 Vodné hospodárstvo; C.7.9 ochrana pred povodňami; C. 9.1 Starostlivosť o životné prostredie; C.11.1 Ochranné pásma líniového a plošného charakteru.

2.2.10. V správe o hodnotení bude uvedený zoznam činností, ktoré boli posudzované podľa zákona o EIA s uvedením prahových hodnôt. Pri navrhovaných činnostiach budú takisto uvedené údaje o predpokladaných plánovaných hodnotách a kritériách pre určenie potreby posudzovania podľa zákona o EIA.

V riešenom území sa aktuálne nenachádzajú pripravované navrhované činnosti, ktoré boli posudzované podľa zákona č. 24/2006 Z. z. a boli k nim vydané platné záverečné stanoviská za ostatných 7 rokov v zmysle § 37 ods. 8.

V riešenom území sa nachádza prevádzkovaná činnosť, ktorá bola posudzovaná podľa zákona č. 24/2006 Z.z. „Obalovačka asfaltových zmesí Košťany nad Turcom“ ku ktorému bolo vydané Záverečné stanovisko č. 4995/2010 3-4/mv z 22.1.02020.

2.2.11. Ak sa počas vypracovania správy o hodnotení vyskytnú nové skutočnosti súvisiace s predmetom posudzovania, je potrebné ich uviesť v správe o hodnotení.

Splnená požiadavka v správe o hodnotení sú zapracované všetky známe skutočnosti, ktoré má Obec Košťany nad Turcom k dispozícii súvisiace s predmetom posudzovania.

2.2.12. V správe o hodnotení bude písomné vyhodnotenie podmienok uvedených v stanoviskách k oznámeniu o strategickom dokumente a v samostatnej kapitole bude zhodnotené splnenie jednotlivých bodov tohto Rozsahu hodnotenia.

K oznámeniu OÚ ŽP Martin o strategickom dokumente "Územný plán obce Košťany nad Turcom", č. OU-MT-OSZP-2017/012881/ zo dňa 8.9.2017 boli vyhodnotené nasledujúce stanoviská, ktoré boli doručené spracovateľovi správy o hodnotení:

1. Ministerstvo dopravy a výstavby SR, Bratislava, č.j. 25830/2017/SCDPK/66231 zo dňa 22.09.2017:
 - *strategický dokument je v súlade so všetkými uvedenými nadradenými strategickými dokumentmi a v záväznej časti strategického dokumentu sú zapracované všetky požiadavky uvedené v stanovisku z hľadiska dopravy.*
 - *nepožaduje ďalej posudzovať strategický dokument*
2. Ministerstvo životného prostredia SR, sekcia geológie a prírodných zdrojov, odbor štátnej geologickej správy, Bratislava, č. j. 5988/2017-5.3 42099/2017 zo dňa 20.09.2017
 - *v strategickom dokumente sú zapracované všetky požiadavky uvedené v stanovisku, vyhodnotené v kap. 2.2.8 tejto prílohy č. 1*
3. Okresný úrad Žilina, odbor výstavby a bytovej politiky, odd. územného plánovania, Žilina, č. j. OU-ZA-OVBP1-2017/038139/KRJ zo dňa 19.09.2017
 - *požaduje v celom procese obstarávania návrhu územnoplánovacej dokumentácie (ÚPD) dodržiava zákon č.50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len stavebný zákon), Vyhlášku MŽP SR č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii a pri spracovaní ÚPD postupovať podľa metodických usmernení MDV SR. Požiadavka je predmetom spracovania a obstarávania územnoplánovacej dokumentácie.*
 - *požiadavka akceptovaná*
4. Okresný úrad Žilina, odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Žilina, č. j. OU-ZA- OU-ZA-OCDPK-2017/039083/2/POL zo dňa 25.09.2017 :
 - *požaduje rešpektovať umiestnenie, funkciu, ako aj rozvojové zámery cesty I/65, ktorá prechádza katastrálnym územím obce Košťany nad Turcom. Akékoľvek Vaše zámery vo vzťahu k predmetným cestám je potrebné konzultovať s ich správcom - Slovenskou správou ciest. Požiadavka je predmetom obstarávania územnoplánovacej dokumentácie.*
5. Okresný úrad Martin, Odbor starostlivosti o životné prostredie, Nám. S. H. Vajanského 1, 036 58 Martin č. j. OU-MT-OSZP-2017/013100 zo dňa 25.9.2017 :
 - *v strategickom dokumente sú zapracované všetky požiadavky uvedené v stanovisku, vyhodnotené v kap. 2.2.8 tejto prílohy č. 1*
6. Okresný úrad Martin, Odbor starostlivosti o životné prostredie, Nám. S. H. Vajanského 1, 036 58 Martin č. j. OU-MT-OSZP-2017/013120 zo dňa 21.9.2017:
 - *Nepožadujeme, aby bol vypracovávaný strategický dokument ďalej posudzovaný podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.*
7. Okresný úrad Martin, Odbor starostlivosti o životné prostredie, Nám. S. H. Vajanského 1, 036 58 Martin č. j. OU-MT-OSZP-2017/013086 zo dňa 22.9.2017 :
 - *v strategickom dokumente sú zapracované všetky požiadavky uvedené v stanovisku, vyhodnotené v kap. 2.2.9 tejto prílohy č. 1*
8. Dopravný úrad, Letisko M. R. Štefánika, 823 05 Bratislava, č. j. 18747/2017/ROP-002-P/31198 zo dňa 20.9.2017 :
 - *v strategickom dokumente sú zapracované všetky požiadavky uvedené v stanovisku, sú zapracované sú v kapitole C.II.9 z hľadiska dopravy a ochranných pásiem C.II.9.*